

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
01.03.2009
30.04.2009

Sotsiaalhoolekande seadus

Vastu võetud 08.02.1995
[RT I 1995, 21, 323](#)
jõustumine 01.04.1995

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.06.1996	RT I 1996, 49, 953	26.07.1996
17.04.1997	RT I 1997, 35, 538	19.05.1997
15.10.1997	RT I 1997, 77, 1309	21.11.1997
12.04.2000	RT I 2000, 33, 198	01.04.2000
terviktekst RT paber kandjal	RT I 2001, 98, 617	
09.10.2001	RT I 2001, 85, 509	01.01.2002 , osaliselt 1.01.2003
05.06.2002	RT I 2002, 53, 336	01.07.2002
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
20.06.2002	RT I 2002, 64, 393	20.07.2002
16.10.2002	RT I 2002, 90, 521	01.01.2003
07.08.2003	RT I 2003, 58, 388	05.09.2003
12.11.2003	RT I 2003, 75, 498	01.01.2004
17.12.2003	RT I 2003, 88, 591	01.01.2004
21.01.2004	RT III 2004, 5, 45	21.01.2004
07.04.2004	RT I 2004, 27, 180	01.05.2004
08.12.2004	RT I 2004, 89, 603	01.01.2005
08.12.2004	RT I 2004, 89, 604	01.04.2005
08.12.2004	RT I 2004, 89, 605	01.01.2005
27.01.2005	RT I 2005, 9, 34	09.02.2005
16.03.2005	RT I 2005, 18, 106	08.04.2005
13.04.2005	RT I 2005, 24, 181	01.11.2005
16.06.2005	RT I 2005, 38, 299	17.07.2005 , osaliselt 1.11.2005
15.06.2005	RT I 2005, 39, 308	01.01.2006
28.09.2005	RT I 2005, 54, 430	01.01.2006
12.10.2005	RT I 2005, 57, 451	18.11.2005
14.12.2005	RT I 2006, 2, 3	01.07.2006
17.05.2006	RT I 2006, 26, 191	01.08.2006
15.11.2006	RT I 2006, 55, 405	01.01.2007 , osaliselt 1.02.2007
16.11.2006	RT I 2006, 55, 409	01.07.2007
15.11.2006	RT I 2006, 55, 405	01.01.2007 , osaliselt 1.02.2007, 1.08.2007
15.11.2006	RT I 2006, 55, 405	01.01.2007 , osaliselt 1.02.2007, 1.08.2007, 1.01.2008
14.06.2007	RT I 2007, 45, 320	20.07.2007
22.05.2008	RT I 2008, 24, 156	01.09.2008
22.10.2008	RT I 2008, 48, 264	01.02.2009
22.10.2008	RT I 2008, 48, 265	01.05.2009
17.12.2008	RT I 2008, 58, 329	01.01.2009
17.12.2008	RT I 2008, 58, 329	01.03.2009

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse ülesanne

(1) Seadus sätestab sotsiaalhoolekande organisatsioonilised, majanduslikud ja õiguslikud alused ning reguleerib sotsiaalhoolekandes tekkivaid suhteid.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 2. Mõisted

Käesolevas seaduses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) sotsiaalhoolekanne – sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi osutamise või määramisega seotud toimingute süsteem;
  - 2) toimetulek – isiku või perekonna füüsiline või psühhosotsiaalne võime igapäevases elus toime tulla;
  - 3) sotsiaalteenus – isiku või perekonna toimetulekut soodustav mitterahaline toetus;
  - 4) sotsiaaltoetus – isiku või perekonna toimetuleku soodustamiseks antav rahaline toetus;
  - 5) muu abi – sotsiaalse keskkonna parandamisele ja sotsiaalse turvalisuse suurendamisele suunatud tegevus;
  - 6) sotsiaalkorter – munitsipaalomandis olev eluruum sotsiaalteenust vajavale isikule;
  - 7) sotsiaalregister – ühesuguseid mõisteid ja ühtseid klassifikaatoreid kasutatav andmekogu sotsiaalteenust, sotsiaaltoetust või muud abi taotlevate isikute kohta;
  - 8) kohalik sotsiaalregister – valla- või linnavalitsuses peetav sotsiaalregister;
  - 9) riiklik sotsiaalregister – üleriigiline hajutatud register valla- või linnavalitsuses peetavatest sotsiaalregistritest;
  - 9¹) lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteem – infosüsteem lapsehoiuteenuse kättesaadavuse tagamiseks ja kasutamise toetamiseks;
- [RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.08.2007]
- 10) hoolekandetöötaja – sotsiaalhoolekandes töötav vastava ettevalmistusega isik;
  - 11) sotsiaaltöötaja – vastava erialase ettevalmistusega kõrgharidusega isik;
  - 12) vältimatu sotsiaalabi – piisavate elatusvahenditeta isiku olukorrale vastavad hädavajalikud sotsiaalhoolekandelised abinõud, mis tagavad vähemalt toidu, riietuse ja ajutise peavarju.

§ 3. Sotsiaalhoolekande põhimõtted ja ülesanded

(1) Sotsiaalhoolekande põhimõteteks on:

- 1) inimõiguste järgimine;
- 2) isiku vastutus enda ja oma perekonnaliikmete toimetuleku eest;
- 3) abi andmise kohustus, kui isiku ja perekonna võimalused toimetulekuks ei ole piisavad;
- 4) isiku ja perekonna toimetuleku soodustamine.

(2) Sotsiaalhoolekande ülesanneteks on isikule või perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isiku sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

§ 4. Sotsiaalhoolekande subjekt

(1) Sotsiaalteenuseid, sotsiaaltoetusi ja muud abi on õigus saada:

- 1) Eesti alalisel elanikul;
- 2) Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel elaval välismaalasel;
- 3) Eestis viibival rahvusvahelise kaitse saajal.

(2) Käesoleva seaduse §-s 23¹ sätestatud toetusele on õigus Eestis seaduslikul alusel viibival isikul, kes vastab nimetatud paragrahvis sätestatud tingimustele.

(3) Vältimatut sotsiaalabi on õigus saada igal Eestis viibival isikul.

[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

2. peatükk SOTSIAALHOOLEKANDE KORRALDUS

§ 5. Sotsiaalhoolekande korraldamine

(1) Sotsiaalhoolekannet korraldavad sotsiaalminister, maavanemad ja kohalik omavalitsus.

- (2) Riiklikku sotsiaalhoolekannet korraldavad sotsiaalminister ja maavanemad.
- (3) Maavanem korraldab maakonnas riiklikku sotsiaalhoolekannet maavalitsuse vastava osakonna kaudu.
- (4) Omavalitsuse sotsiaalhoolekannet korraldab valla- või linnavalitsus.
- (5) [Kehtetu – RT I 2001, 85, 509- jõust. 01.01.2002]

§ 6. Sotsiaalministri ülesanded sotsiaalhoolekande juhtimisel ja korraldamisel

Sotsiaalministri ülesanded sotsiaalhoolekande juhtimisel ja korraldamisel on:

- 1) riigi sotsiaalhoolekandepoliitika väljatöötamine;
  - 2) sotsiaalhoolekannet reguleerivate seaduste ja muude õigusaktide eelnõude väljatöötamine;
  - 3) sotsiaalhoolekande riiklike programmide ja projektide väljatöötamine ning nende koordineerimine ja korraldamine;
  - 4) hoolekandetöötajate koolitusstandardi määramine, koolituse korraldamises osalemine;
  - 5) riigi invakutseõppeasutuste haldamine ;
  - 6) proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite tootmise ja hankimise organiseerimine ning vastava nõudluse väljaselgitamine;
  - 7) sotsiaalhoolekandevalase informatsiooni kogumine, analüüsimine ja teabe edastamine riigi elanikkonnale;
  - 8) riikliku sotsiaalregistri korraldamine ja riigi sotsiaaltatistika pidamine ;
  - 8¹) sotsiaalhoolekandevalaste statistiliste aruannete vormide ja nende esitamise korra kehtestamine ;
  - 9) kohalikele omavalitsustele sotsiaalhoolekandeks täiendavate rahaliste vahendite taotlemine;
  - 10) eestkostetasutuste tööd reguleerivate õigusaktide eelnõude väljatöötamine;
  - 11) lapsendamise korraldamine välisriikidest ja välisriikidesse ning vastava registri pidamine;
  - 12) sotsiaalhoolekandetasutuste ja hoolekandetöötajate litsentsimine;
  - 13) muude seaduste ja õigusaktidega temale pandud sotsiaalhoolekandevalaste ülesannete täitmine.
- [RT I 2004, 89, 605- jõust. 01.01.2005]

§ 7. Maavanema ülesanded sotsiaalhoolekande korraldamisel

(1) Maavanema ülesandeks sotsiaalhoolekande korraldamisel on koostöös kohalike omavalitsusorganite ning teiste juriidiliste ja füüsiliste isikutega oma pädevuse piires:

- 1) maakonna sotsiaalhoolekandepoliitika väljatöötamine;
  - 2) sotsiaalhoolekande programmide ja projektide väljatöötamine, nende koordineerimine ja korraldamine maakonnas;
  - 3) maakonna hoolekandetöötajate koolituse korraldamine;
  - 4) maakonnas asuvate riigi sotsiaalhoolekandetasutuste haldamine;
  - 5) proteeside, ortopeediliste ja muude abivahenditega varustamise korraldamine maakonnas;
  - 6) maakonna sotsiaalhoolekandevalase informatsiooni kogumine ja analüüsimine ning teabe edastamine valla- ja linnavalitsustele ning elanikkonnale;
  - 6¹) maakonnast sotsiaalhoolekandevalaste statistiliste aruannete kogumine, koondaruannete koostamine ja nende esitamine käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras;
  - 7) kohalikest sotsiaalregistritest laekuva informatsiooni analüüsimine ning edastamine Sotsiaalministeeriumile ;
  - 7¹) asenduskoduteenuse ja riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahastamise korraldamine;
- [RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]
- 8) maakonna eestkostetasutuste töö korraldamine;
  - 9) lapsendamise korraldamine ning vastava registri pidamine;
  - 10) muude seaduste ja õigusaktidega temale pandud sotsiaalhoolekandevalaste ülesannete täitmine.

(2) Maavanem või tema volitatud isik teostab järelevalvet maakonnas osutatavate sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi ning riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud sihtotstarbeliste rahaliste vahendite kasutamise üle. Vastav kirjalik ettekanne esitatakse Vabariigi Valitsusele vähemalt kord aastas.

(3) Maavanemal on õigus anda temale käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 pandud ülesande täitmine halduslepinguga üle kohalikule omavalitsusele.

§ 8. Kohaliku omavalitsusüksuse ülesanded sotsiaalhoolekande korraldamisel

Kohaliku omavalitsusüksuse ülesanded sotsiaalhoolekande korraldamisel on:

- 1) kohaliku sotsiaalhoolekande arengukava väljatöötamine valla või linna arengukava osana;
- 2) sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise korraldamine ning sotsiaaltoetuste määramine ja maksmine;
- 2¹) sotsiaalhoolekandevalaste statistiliste aruannete koostamine ja nende esitamine maavanemale käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras;

3) kohaliku sotsiaalregistri moodustamine ja pidamine ning sotsiaalregistrist laekuva informatsiooni edastamine Sotsiaalministeeriumi poolt kehtestatud korras ;

4) eestkostetasutuse töö korraldamine.
[RT I 2004, 89, 605- jõust. 01.01.2005]

§ 9. Sotsiaalhoolekandega hõlmatus

(1) Vallas või linnas elavale isikule on kohustatud sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist korraldama elukohajärgne valla- või linnavalitsus.

(2) Väljaspool oma elukohta viibivale isikule korraldab sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas ta viibib, kooskõlastatult isiku elukoha valla- või linnavalitsusega.

(3) Isikule, kelle elukohta ei saa kindlaks määrata, korraldab sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist see valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas isik abi vajamise ajal asub.

(4) Kinnipidamiskohast vabanenud isikule on sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise korraldajaks valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas isik viimati elas, või kui tema perekonnaliikmed vahetasid elukohta, siis nende juurde elama asumisel perekonnaliikmete elukohajärgne valla- või linnavalitsus.

(5) Välismaalasele, kes ajutiselt viibib Eestis, korraldab vältimatu sotsiaalabi andmist see valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas isik abi vajamise ajal asub.

3. peatükk SOTSIAALTEENUSED

1. jagu Üldosa

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 10. Sotsiaalteenused

Sotsiaalteenused on:

1) sotsiaalnõustamine;

1¹) rehabilitatsiooniteenus;

1²) igapäevaeltu toetamise teenus;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

1³) töötamise toetamise teenus;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

1⁴) toetatud elamise teenus;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

1⁵) kogukonnas elamise teenus;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

1⁶) ööpäevaringne erihooldusteenus;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

2) proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite andmine;

2¹) lapsehoiuteenus;

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

3) koduteenused;

4) eluasemeteenused;

5) hooldamine perekonnas;

5¹) asenduskoduteenus;

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

6) hooldamine hoolekandetasutuses;

7) toimetulekuks vajalikud muud sotsiaalteenused.

§ 10¹. Sotsiaalteenuse osutamise keeld

Sotsiaalteenuse osutamisel, mille käigus teenust vahetult osutav isik puutub isiklikult kokku teenusel viibiva lapsega, ei tohi lastega töötada isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku § 133 lõike 2 punktis 2, § 141 lõike 2 punktis 1, § 142 lõike 2 punktis 1, § 143 lõike 2 punktis 1, §

143¹ lõike 2 punktis 1, §-des 144–146 või §-des 175–178 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole

karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.
[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

2. jagu Sotsiaalnõustamine

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11. Sotsiaalnõustamine

(1) Sotsiaalnõustamine on isikule vajaliku teabe andmine sotsiaalsetest õigustest ja seaduslike huvide kaitsmise võimalustest ning abistamine konkreetsete sotsiaalsete probleemide lahendamisel edaspidise toimetuleku soodustamiseks.

(2) Sotsiaalnõustajaks on selleks tööks eriettevalmistuse saanud hoolekandetöötaja.

(3) Vallas või linnas korraldab sotsiaalnõustamist vastav valla- või linnavalitsus.

3. jagu Rehabilitatsiooniteenus

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11¹. Rehabilitatsiooniteenus

Rehabilitatsiooniteenus on isiku iseseisva toimetuleku, sotsiaalse integratsiooni ja töötamise või tööle asumise soodustamiseks osutatav teenus, mille raames:

1) koostatakse isikule puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse §-s 2¹ sätestatud nõuetele vastav isiklik rehabilitatsiooniplaan (edaspidi *rehabilitatsiooniplaan*) kehtivusega kuus kuud kuni kolm aastat;

2) osutatakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud loetelus nimetatud ning rehabilitatsiooniplaanis märgitud teenuseid;

3) juhendatakse isikut, kuidas rehabilitatsiooniplaanis kirjeldatud tegevusi ellu viia.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11². Riigi osutatava rehabilitatsiooniteenuse saamiseks õigustatud isikud

(1) Õigus riigi osutatavale rehabilitatsiooniteenusele on:

1) isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses;

2) puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2¹ lõikes 2 nimetatud isikul;

3) alaealiste komisjoni otsusel alaealise mõjutusvahendite seaduse § 1 lõigetes 2 ja 3 nimetatud isikul;

4) 16-aastaselt kuni riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud psüühikahäirega isikul, kelle töövõime kaotus on vähemalt 40 protsenti.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule rehabilitatsiooniteenuse raames osutatavate teenuste loetelu, teenuste hinnad ning ühel kalendriaastal riigi finantseeritava rehabilitatsiooniteenuse maksimaalse maksumuse ühe isiku kohta [kehtestab Vabariigi Valitsus](#) .

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule ja vajaduse korral lõike 1 punktides 1–3 nimetatud alla 16-aastase isiku esindajale osutatava majutuse hinnad ning ühel kalendriaastal riigi finantseeritava majutuse maksimaalse maksumuse ühe isiku kohta, kui rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks on otstarbekas isiku ööpäevaringne viibimine rehabilitatsiooniteenuse osutamise kohas, [kehtestab Vabariigi Valitsus](#) .

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule ja vajaduse korral tema esindajale, kelle elukohad asuvad väljaspool kohaliku omavalitsuse üksust, kus on rehabilitatsiooniteenuse osutamise asukoht, sõidukulude hüvitamise tingimused ja korra [kehtestab Vabariigi Valitsus](#) .

[RT I 2005, 38, 299- jõust. 01.11.2005]

§ 11³. Rehabilitatsiooniteenuse osutamine

(1) Käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikutele rehabilitatsiooniteenuse osutamise tagab Sotsiaalkindlustusamet.

(2) Rehabilitatsiooniteenust osutavad käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikutele ka need valitsusasutuste hallatavad asutused, kellel rehabilitatsiooniteenuse osutamine on põhimäärusejärgne ülesanne ning kes on registreeritud rehabilitatsiooniteenuse osutajana majandustegevuse registris majandustegevuse registri seaduse tähenduses.

(3) Rehabilitatsiooniteenuse osutamist käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikutele finantseeritakse riigieelarvest Sotsiaalkindlustusameti eelarve kaudu.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11⁴. Rehabilitatsiooniteenuse osutamise täitmiseks volitamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet võib rehabilitatsiooniteenuse osutamise halduslepinguga volitada täitmiseks ühele või mitmele majandustegevuse registris majandustegevuse registri seaduse tähenduses rehabilitatsiooniteenuse osutajana registreeritud füüsilisest isikust ettevõtjale, juriidilisele isikule või kohaliku omavalitsuse asutusele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud halduslepingu sõlmimisele kohaldatakse halduskoostöö seaduses sätestatud, välja arvatud halduskoostöö seaduse § 5, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(3) Rehabilitatsiooniteenuse osutamise täitmiseks volitamise otsustab ning halduslepingu sõlmib Sotsiaalkindlustusameti peadirektor.

(4) Sotsiaalkindlustusamet avaldab teate halduslepingu sõlmimise kavatsuse kohta vähemalt ühes üleriigilise levikuga päevalehes ning Sotsiaalkindlustusameti veebiaadressil. Vajaduse korral võib Sotsiaalkindlustusamet avaldada kalendriaasta kestel halduslepingu sõlmimise kavatsuse kohta lisateate.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(5) Rehabilitatsiooniteenuse osutaja esitab ühe kuu jooksul pärast käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud teate avaldamist Sotsiaalkindlustusametile halduslepingu sõlmimiseks kirjaliku taotluse.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(6) Sotsiaalkindlustusamet sõlmib halduslepingu rehabilitatsiooniteenuse osutajatega, kes vastavad käesolevas seaduses ja halduskoostöö seaduses sätestatud nõuetele, kolme kuu jooksul pärast iga-aastase riigieelarve seaduse väljakuulutamist. Kui Sotsiaalkindlustusamet avaldab kalendriaasta jooksul lisateate halduslepingu sõlmimise kavatsuse kohta, sõlmib Sotsiaalkindlustusamet halduslepingu rehabilitatsiooniteenuse osutajatega, kes vastavad käesolevas seaduses ja halduskoostöö seaduses sätestatud nõuetele, kolme kuu jooksul pärast käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud teate avaldamist.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(6¹) Haldusleping sõlmitakse kolmeks aastaks. Rehabilitatsiooniteenuse osutaja taotlusel võib halduslepingu sõlmida vähemaks kui kolmeks aastaks, kuid mitte vähemaks kui üheks aastaks.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(7) Sotsiaalkindlustusamet võib teha rehabilitatsiooniteenuse osutajaga halduslepingu sõlmimisest keeldumise otsuse, kui:

- 1) rehabilitatsiooniteenuse osutaja ei vasta käesolevas seaduses või halduskoostöö seaduses sätestatud nõuetele;
- 2) Sotsiaalkindlustusamet ja rehabilitatsiooniteenuse osutaja ei jõua kokkuleppele lepingu tingimustes, välja arvatud käesolevas seaduses sätestatud rehabilitatsiooniteenuse osutamisele kehtestatud nõuded ja rehabilitatsiooniteenuse osutamise tasu;
- 3) rehabilitatsiooniteenuse osutaja on rikkunud eelmises rehabilitatsiooniteenuse osutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud lepingus kokkulepitud tingimusi.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11⁵. Rehabilitatsiooniteenuse osutamise täitmiseks volitamise haldusleping

(1) Halduslepinguga kohustub rehabilitatsiooniteenuse osutaja osutama käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikutele rehabilitatsiooniteenust ja lepingupoolte kokkuleppel vajaduse korral ka majutust rehabilitatsiooniteenuse saajale ning käesoleva seaduse § 11² lõike 1 punktides 1–3 nimetatud alla 16-aastase isiku esindajale ning Sotsiaalkindlustusamet kohustub tasuma rehabilitatsiooniteenuse osutajale lepingus kokkulepitud korras pärast isikule rehabilitatsiooniteenuse osutamist käesoleva seaduse § 11² lõike 2 alusel kehtestatud määrades.

(2) Rehabilitatsiooniteenuse osutaja poolt rehabilitatsiooniteenuse kulude hüvitamiseks esitatava arve vormi ning arve alusel kulude hüvitamise korra ja tingimused kehtestab sotsiaalminister .

(3) Halduslepingus võib kokku leppida, et rehabilitatsiooniteenuse osutaja osutab rehabilitatsiooniteenust ainult käesoleva seaduse § 11² lõike 1 punktis 1, 2, 3 või 4 nimetatud isikutele.

(4) Lisaks halduskoostöö seaduses sätestatud tingimustele määratakse halduslepingus kindlaks tähtaeg, mille jooksul rehabilitatsiooniteenuse osutaja on kohustatud käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikutele rehabilitatsiooniteenust osutama.

[RT I 2005, 38, 299- jõust. 01.11.2005]

§ 11⁶. Rehabilitatsiooniteenuse taotlemine

(1) Rehabilitatsiooniteenuse saamiseks esitab isik Sotsiaalkindlustusametile taotluse. [Taotluse vormi ning nõutavate dokumentide loetelu kehtestab sotsiaalminister](#) .

(2) Käesoleva seaduse § 11² lõike 1 punktis 3 nimetatud isik esitab rehabilitatsiooniteenuse saamiseks Sotsiaalkindlustusametile alaealiste komisjoni otsuse, milles on mõjutusvahendina määratud rehabilitatsiooniteenuse osutamine.

(3) Lisaks taotlusele esitab:

1) käesoleva seaduse § 11² lõike 1 punktis 1 nimetatud täisealine isik, kellel on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire, arstitõendi, milles on märgitud ära psüühikahäire esinemine, ja

2) käesoleva seaduse § 11² lõike 1 punktis 4 nimetatud isik enda terviseseisundi kohta arstitõendi, milles on märgitud psüühikahäire ja teadaolevate somaatiliste haiguste esinemine.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(3¹) Käesoleva paragrahvi lõiget 3 ei kohaldata riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud dementsuse diagnoosiga isiku suhtes, kellel ei ole dementsuse diagnoosile lisaks muud raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäiret.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(4) Sotsiaalkindlustusamet otsustab, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul, rehabilitatsiooniteenuse osutamise või sellest keeldumise kümne tööpäeva jooksul, arvates taotluse saamisest.

(5) Kui isikul on õigus saada rehabilitatsiooniteenust, väljastab Sotsiaalkindlustusamet talle suunamiskirja rehabilitatsiooniteenuse saamiseks. [Suunamiskirja vormi kehtestab sotsiaalminister](#) .

(6) Kui isik ei pöördu alates suunamiskirja saamisest 21 kalendripäeva jooksul rehabilitatsiooniteenuse saamiseks rehabilitatsiooniteenuse osutaja poole, ei ole tal enam õigust selle suunamiskirja alusel rehabilitatsiooniteenust saada.

(7) Sotsiaalkindlustusamet võib isiku taotlusel ennistada rehabilitatsiooniteenuse saamiseks rehabilitatsiooniteenuse osutaja poole pöördumise tähtaja, kui see on mööda lastud mõjuval põhjusel.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11⁷. Rehabilitatsiooniteenuse osutamise järjekord

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(1) Rehabilitatsiooniteenuse osutaja paneb rehabilitatsiooniteenuse osutaja poole suunamiskirja alusel pöördunud ja rehabilitatsiooniteenuse osutamist ootavad käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikud rehabilitatsiooniteenuse saamiseks järjekorda, koostades sellekohase nimekirja.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nimekirja märgitakse:

1) isiku nimi;

2) Sotsiaalkindlustusameti suunamiskirja number ning väljaandmise kuupäev;

3) teenus või teenused, mida isikule rehabilitatsiooniteenuse raames osutatakse;

4) tähtpäev või tähtaeg, millal isikule rehabilitatsiooniteenust osutatakse.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(2¹) Rehabilitatsiooniteenuse osutaja kannab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud nimekirja eelisjärjekorras:

1) puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2¹ lõikes 2 nimetatud isikud ja

2) käesoleva seaduse § 11² lõike 1 punktis 1 või 4 nimetatud isiku, kellel on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire, kes viibis enne rehabilitatsiooniteenuse taotlemist käesoleva seaduse § 10 punktis 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenuse osutaja juures ja kellele on vaja koostada rehabilitatsiooniplaan, et selgitada välja, kas teda on vaja suunata erihoolekandeteenust saama.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(3) Sotsiaalkindlustusametil on õigus igal ajal nõuda rehabilitatsiooniteenuse osutajalt rehabilitatsiooniteenuse osutamise järjekorda näitava nimekirja tutvumiseks esitamist.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11⁸. Rehabilitatsiooniteenuse osutajana tegutsemine

(1) Rehabilitatsiooniteenust võib osutada füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse asutus või valitsusasutuse hallatav asutus, kes on registreeritud rehabilitatsiooniteenuse osutajana majandustegevuse registris.

(2) Sotsiaalkindlustusameti suhtes ei kohaldata majandustegevuse registris rehabilitatsiooniteenuse osutajana registreerimise nõuet.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11⁹. Registreerimine rehabilitatsiooniteenuse osutajana

(1) Füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse asutus või valitsusasutuse hallatav asutus esitab majandustegevuse registris rehabilitatsiooniteenuse osutajana registreerimiseks Sotsiaalkindlustusametile majandustegevuse registri seaduse § 20 lõike 4 alusel kehtestatud registreerimistaotluse.

(2) Lisaks majandustegevuse registri seaduses sätestatule peavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud registreerimistaotluses sisalduma järgmised andmed:

- 1) rehabilitatsioonimeeskonda kuuluva spetsialisti nimi, isikukood või selle puudumisel sünniaeg, kontaktandmed, eriala, haridust või kvalifikatsiooni tõendava dokumendi number ja väljaandja nimi;
- 2) need Vabariigi Valitsuse kehtestatud loetelus nimetatud teenused, mida rehabilitatsiooniteenuse osutaja rehabilitatsiooniteenuse raames osutab;
- 3) rehabilitatsiooniteenuse osutamise asukoha aadress ja muud kontaktandmed.

(3) Registreerimismenetlust majandustegevuse registri seaduse tähenduses teostavaks haldusorganiks on Sotsiaalkindlustusamet.

(4) Registreerimismenetlusele kohaldatakse majandustegevuse registri seaduses sätestatud, arvestades käesolevast seadusest tulenevaid erisusi.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11¹⁰. Registreeringu kustutamine

Lisaks majandustegevuse registri seaduses sätestatule võib Sotsiaalkindlustusamet teha registreeringu kustutamise otsuse, kui rehabilitatsiooniteenuse osutaja jätab järelevalveametniku ettekirjutuses kehtestatud olulise kohustuse täitmata.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 11¹¹. Rehabilitatsioonimeeskond

(1) Rehabilitatsiooniteenuse osutaja moodustab rehabilitatsioonimeeskonna.

(2) Rehabilitatsioonimeeskond koosneb vähemalt viiest eri eriala spetsialistist, kellel on:

- 1) riiklikult tunnustatud kõrgharidus psühholoogias või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 2) riiklikult tunnustatud kõrgharidus arstiteaduses või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 3) riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 4) riiklikult tunnustatud kõrgharidus tegevusteraapias või sellele vastav kvalifikatsioon või muu riiklikult tunnustatud kõrgharidus tingimusel, et on läbitud Sotsiaalministeeriumi osalusel korraldatud tegevusteraapiadi assistendi täienduskoolituskursus;
- 5) riiklikult tunnustatud keskeriharidus õenduses või riiklikult tunnustatud kõrgharidus õenduses või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 6) riiklikult tunnustatud kõrgharidus füsioteraapias või sellele vastav kvalifikatsioon või füsioterapeudi kutsetunnistus või
- 7) riiklikult tunnustatud kõrgharidus eripedagoogikas, logopeedias või pedagoogikas või sellele vastav kvalifikatsioon.

[RT I 2005, 38, 299- jõust. 17.07.2005]

§ 11¹². Rehabilitatsiooniplaani koostamine

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(1) Rehabilitatsioonimeeskond koostab isikule tema ja vajaduse korral tema seadusliku esindaja osalemisel rehabilitatsiooniplaani kollegiaalselt.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(2) Somaatilise häire või kahjustusega isikule rehabilitatsiooniplaani koostamisel peab rehabilitatsioonimeeskonda kuuluma füsioterapeut või tegevusteraapeut.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(3) Meele- või kõnepuudega või vaimse alaarenguga isikule rehabilitatsiooniplaani koostamisel peab rehabilitatsioonimeeskonda kuuluma eripedagoog või logopeed.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(4) Töövõimelisele 18-aastasele kuni vanaduspensioniealisele isikule rehabilitatsiooniplaani koostamisel peab rehabilitatsioonimeeskonda kuuluma psühholoog, kes on läbinud karjäärinõustamise koolituse.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(5) Kuni 18-aastasele isikule rehabilitatsiooniplaani koostamisel peab rehabilitatsioonimeeskonda kuuluma eripedagoog.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(6) Täisealisele psüühikahäirega isikule rehabilitatsiooniplaani koostamisel peab rehabilitatsioonimeeskonda kuuluma psühhiaater.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(7) Kui psüühikahäirega isikule on koostatud tööturuteenuste ja -toetuste seaduse §-s 10 nimetatud individuaalne tööotsimiskava, on rehabilitatsiooniteenuse osutajal õigus seda isikult nõuda rehabilitatsiooniplaani koostamiseks, sealhulgas rehabilitatsiooniplaani tegevuskava täitmiseks.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11¹³. Majutamine rehabilitatsiooniteenuse raames

Kui rehabilitatsiooniteenuse osutamise raames on otstarbekas isiku ööpäevaringne viibimine rehabilitatsiooniteenuse osutamise kohas, võib isiku või temaga koos oleva käesoleva seaduse § 11² lõike 1 punktides 1–3 nimetatud alla 16-aastase isiku esindaja majutada:

- 1) haiglas;
  - 2) majutuseettevõttes, mis vastab turismiseaduse § 19 lõike 4 alusel majutuseettevõttele kehtestatud nõuetele vähemalt külaliskorterile kehtestatud nõuete ulatuses või
  - 3) hoolekandetasutuses, mis vastab käesoleva seaduse § 17 lõike 7 alusel kehtestatud nõuetele.
- [RT I 2005, 38, 299- jõust. 01.11.2005]

§ 11¹⁴. Vaide esitamine rehabilitatsiooniteenuse osutaja tegevuse või tegevusetuse peale

(1) Isik, kes leiab, et rehabilitatsiooniteenuse osutaja teostatud haldusmenetluse käigus või haldusaktiga on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib esitada vaide.

(2) Vaie esitatakse Sotsiaalkindlustusameti juures asuvalle riikliku pensionikindlustuse seaduse § 40 lõike 2 alusel moodustatud vaidluskomisjonile .

(3) Vaie tuleb esitada kolme kuu jooksul, arvates päevast, millal isik vaidlustatavast toimingust või haldusaktist teada sai või oleks pidanud teada saama.

(4) Vaie lahendatakse kolme kuu jooksul, arvates vaide esitamisest vaidluskomisjonile.

(5) Vaidluskomisjoni otsusega mittenõustumise korral võib isik pöörduda halduskohtusse kolme kuu jooksul, arvates vaidluskomisjoni otsuse teatavaks tegemise päevast.
[RT I 2005, 38, 299- jõust. 17.07.2005]

4. jagu Erihoolekandeteenused

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

1. jaotis Üldosa

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11¹⁵. Erihoolekandeteenuste osutamine

Käesoleva seaduse § 10 punktides 1²–1⁶ nimetatud teenuseid (edaspidi *erihoolekandeteenused*), mida täielikult või osaliselt rahastatakse riigi- või kohaliku omavalitsuse eelarvest, võib osutada füüsilisest isikust ettevõtja,

juriidiline isik, kohalik omavalitsus ja riik täidesaatva riigivõimu asutuste kaudu, kui isik või asutus vastab käesoleva seadusega kehtestatud nõuetele ning tal on tegevusluba vastava teenuse osutamiseks. [RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11¹⁶. Erihoolekandeteenuse taotlemine ja otsuse tegemine

(1) Erihoolekandeteenust saama õigustatud isik, välja arvatud käesoleva seaduse § 19 alusel tehtud kohtumäärusega ööpäevaringset erihooldusteenust saama paigutatud isik (edaspidi *kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isik*), esitab erihoolekandeteenusele suunamise saamiseks Sotsiaalkindlustusametile taotluse koos nõutavate dokumentidega.

(2) Kui isik on suunatud ööpäevaringset erihooldusteenust saama käesoleva seaduse § 19 alusel tehtud kohtumääruse alusel, esitab isiku elukohajärgne valla- või linnavalitsus Sotsiaalkindlustusametile viivitamata kohtumääruse isiku nõusolekuta hoolekandeesutusse paigutamise kohta.

(3) Sotsiaalkindlustusamet otsustab erihoolekandeteenuse osutamise või sellest keeldumise, välja arvatud kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku puhul, 15 tööpäeva jooksul taotluse ja kõikide nõutavate dokumentide saamisest arvates. Lisaks otsustab Sotsiaalkindlustusamet teenuse osutamise eesmärgi õigustatud isiku jaoks, eesmärgi elluviimiseks vajalikud soovituslikud tegevused, soovitusliku tegevuste läbiviimise sageduse ja teenuse osutamise maksimaalse tähtaja.

(4) Sotsiaalkindlustusamet võib suunata isiku töötamise toetamise teenust ja toetatud elamise teenust saama rehabilitatsiooniplaani koostamise ajaks, kuid mitte kauemaks kui kuueks kuuks, kui see on vajalik isiku rehabilitatsiooniplaani märgitavate teenuste sobivuse väljaselgitamiseks. Kui isik soovib nimetatud teenustele suunamist saada, tuleb tal esitada rehabilitatsiooniteenuse osutaja kirjalik ettepanek, milles on põhjendatud teenuse saamise vajadust. Ettepaneku peavad kooskõlastama kõik rehabilitatsioonimeeskonna liikmed.

(5) Erihoolekandeteenuse osutamise maksimaalne tähtaeg, mille jooksul isikul on õigus teenust saada, võib olla kuni isikliku rehabilitatsiooniplaani kehtivusaja lõpuni, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud juhul.

(6) Kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isik suunatakse nõusolekuta hooldamisele kohtumääruses märgitud ajaks.

(7) Igapäevaelu toetamise teenuse puhul võib teenuse osutamise maksimaalne tähtaeg olla kuni kolm aastat. Juhul kui igapäevaelu toetamise teenust saama suunatud isikul on olemas rehabilitatsiooniplaan, võib maksimaalne tähtaeg olla kuni rehabilitatsiooniplaani kehtivusaja lõpuni.

(8) Taotluses esitatavate andmete koosseisu ja taotluse vormi ning nõutavate dokumentide loetelu [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#) . [RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11¹⁷. Suunamisotsuse väljastamine

(1) Kui taotleja vastab käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenust saama õigustatud isikule esitatavatele nõuetele, väljastab Sotsiaalkindlustusamet isikule suunamisotsuse, kui:

- 1) riigieelarves on olemas rahalised vahendid isikule erihoolekandeteenuse osutamiseks ja
- 2) erihoolekandeteenuse osutajal, kelle juurde isik soovib teenust saada minna, on olemas vaba koht.

(2) Suunamisotsusesse märgitakse:

- 1) erihoolekandeteenust saama suunatud isiku ja olemasolu korral tema seadusliku esindaja nimi, isikukood või sünniaeg ja kontaktandmed;
- 2) teenus, mida saama on isik suunatud;
- 3) tähtaeg, mille jooksul isikul on õigus teenust saada;
- 4) selle erihoolekandeteenuse osutaja nimi ja kontaktandmed, kelle juurde isik teenust saama on suunatud;
- 5) teenuse saamise eesmärk;
- 6) soovitatavad tegevused eesmärgi saavutamiseks ja
- 7) teenuse osutamise soovituslik minimaalne sagedus.

(3) Kogukonnas elamise teenuse või ööpäevaringse erihooldusteenuse suunamisotsuses märgib Sotsiaalkindlustusamet lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatule, et isikul on õigus saada märgitud teenust juhul, kui ta tasub käesoleva seaduse §-s 11¹⁹ nimetatud omaosalust või omaosalust, millest on maha arvestatud omaosaluse puudujääv osa, mille hüvitamise kohustuse on riik üle võtnud. Isikul tekib õigus teenust saada ka juhul, kui kolmas isik võtab isiku eest omaosaluse tasumise kohustuse üle ning isiku omaosalus kaetakse kokkulepitul ulatuses. Käesolevat lõiget ei kohaldata kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku suhtes.

(4) Kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikule väljastab Sotsiaalkindlustusamet suunamisotsuse viivitamata pärast kohtumääruse jõustumist või viivitamata täitmiseks tunnistamist.

(5) Isikule sobiva erihoolekandeteenuse osutaja valivad välja ja teenuse osutamise alguskuupäeva, välja arvatud kohtumäärusega hoolekandeaustusse paigutatud isiku puhul, lepivad kokku Sotsiaalkindlustusamet, teenust saama õigustatud isik ja erihoolekandeteenuse osutaja. Sotsiaalkindlustusamet arvestab kohtumäärusega hoolekandeaustusse paigutatud isiku soovi teenuse osutaja valikul juhul, kui isiku soovitud teenuseosutajal on võimalik kohtumääruses nimetatud tähtajal isikule ööpäevaringset erihooldusteenust osutada.

(6) Erihoolekandeteenust saama suunatud isik peab pöörduma erihoolekandeteenuse osutaja poole suunamisotsuses märgitud teenuse osutamiseks kokku lepitud tähtpäeval, kuid mitte hiljem kui kolme päeva jooksul kokkulepitud tähtpäevast arvates. Kui isik ei ole kolme päeva jooksul kokkulepitud tähtpäevast arvates teenuse osutaja poole teenuse saamiseks pöördunud, ei ole tal enam õigust sama suunamisotsuse alusel teenust saada.

(7) Kui suunamisotsuses kokku lepitud tähtpäev on mööda lastud mõjuval põhjusel, võib Sotsiaalkindlustusamet isiku taotlusel ja kokkuleppel erihoolekandeteenuse osutajaga leppida kokku uue tähtpäeva, millest algab erihoolekandeteenuse osutamine.

(8) Kohtumäärusega hoolekandeaustusse paigutatud isik tuleb hoolekandeaustusse paigutada viivitamata pärast suunamisotsuse väljastamist.

(9) Kui Sotsiaalkindlustusametil ei ole võimalik erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule suunamisotsust väljastada:

1) tulenevalt käesoleva paragrahvi lõike 1 punktist 1, teavitab Sotsiaalkindlustusamet isikut kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taotluse rahuldamisest ja isiku järjekorda võtmisest või

2) tulenevalt käesoleva paragrahvi lõike 1 punktist 2, teavitab Sotsiaalkindlustusamet isikut kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taotluse rahuldamisest, teise teenuseosutaja juures vabade kohtade olemasolust ja isiku järjekorda võtmisest, kui teenust saama suunatud isik ei soovi, et temale osutaks teenust teine erihoolekandeteenuse osutaja.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11¹⁸. Erihoolekandeteenuse rahastamine

(1) Erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule osutatavat erihoolekandeteenust rahastatakse riigieelarvest Sotsiaalkindlustusameti eelarve kaudu, kogukonnas elamise teenust või ööpäevaringset erihooldusteenust saama õigustatud isiku poolt ning käesoleva seaduse §-s 11³⁷ sätestatud juhul kohaliku omavalitsuse poolt.

(2) Riigieelarvest ei rahastata erihoolekandeteenuse, välja arvatud kohtumääruse alusel ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamist:

1) riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud dementsuse diagnoosiga isikule, kellel ei ole dementsuse diagnoosile lisaks muud raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäiret, ja

2) isikule, kellel on sõltuvus alkoholist või narkootilisest ainest juhtiva psüühikahäirena.

(3) Erihoolekandeteenust rahastatakse teenuse osutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud raamlepingu, teenuse osutaja esitatud arvete ning isikule väljastatud suunamisotsuse alusel, välja arvatud, kui teenuse osutajaks on valitsusasutus või valitsusasutuse hallatav riigiasutus.

(4) Valitsusasutusest või valitsusasutuse hallatavast asutusest teenuse osutaja puhul rahastatakse erihoolekandeteenuse osutamist Sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarvest.

(5) Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega:

1) riigieelarvest rahastatavate erihoolekandeteenuste maksimaalse maksumuse isiku kohta kalendrikuus ;

2) erihoolekandeteenuste nende kulude koostisosad, mis kaetakse riigieelarvest teenuse maksimaalse maksumuse hulgas, ja

3) kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse isiku omaosaluse kulude koostisosad .

(6) Ööpäevaringse erihooldusteenuse maksimaalne maksumus kohtumäärusega hoolekandeaustusse paigutatud isiku kohta kalendrikuus kehtestatakse igaks eelarveaastaks riigieelarvega. Kehtestatav maksimaalne maksumus ei või olla väiksem kehtivast maksimaalsest maksumusest.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11¹⁹. Isiku omaosalus

(1) Kogukonnas elamise teenust ja ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isik on kohustatud tasuma omaosaluse toitlustamise ja majutamise eest.

(2) Kui isiku omaosalus kaetakse isiku riiklikust pensionist riikliku pensionikindlustuse seaduse tähenduses, kogumispensionist kogumispensionide seaduse tähenduses, sotsiaalmaksuga maksustatavast tulust sotsiaalmaksuseaduse tähenduses, üüri- või renditulust või muust eseme kasutusse andmisest saadud tulust

(edaspidi *tulud*), peab isikule pärast omaosaluse, tulumaksu, töötuskindlustusmakse, kogumispensionimakse ja elatise tasumist jääma isiklikuks kasutamiseks vähemalt 15 protsenti tema tuludest, mis tal oleks jäänud kasutamiseks pärast tulumaksu, töötuskindlustusmakse, kogumispensionimakse ja elatise tasumist.

(3) Kui isiku omaosaluse puudujääv osa on väiksem kui 25 krooni kalendrikuus, võib talle jääda isiklikuks kasutamiseks puudujääva osa võrra väiksem osa tuludest.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isiku sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, mis on kuni kümme protsenti Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud palga alammäärast, ei arvestata käesoleva jao tähenduses isiku tulude hulka.

(5) Kogukonnas elamise teenust ja ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isiku omaosaluse maksimaalne maksumus kehtestatakse igaks eelarveaastaks riigieelarvega.

(6) Kui erihoolekandeteenust saama suunatud isikuga kokkuleppel toimub majutamine ja toitlustamine paremates tingimustes, kui on kindlaks määratud rahvatervise seaduse alusel kehtestatud kogukonnas elamise teenuse või ööpäevaringse erihooldusteenuse tervisekaitsenõuetes, võib erihoolekandeteenuse osutaja võtta isikult maksimaalsest suuremat tasu. Tasu peab olema vastavuses pakutavate lisahüvede väärtusega.

(7) Erihoolekandeteenust saama suunatud isikul on õigus nõuda teenuse osutajalt majutamist ja toitlustamist erihoolekandeteenusele kehtestatud tervisekaitsenõuetes sätestatud miinimumnõuetele vastavalt. [RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²⁰. Isiku omaosaluse puudujääva osa hüvitamine riigieelarvest

(1) Kui teenust saama õigustatud isikul ei ole käesoleva seaduse § 11¹⁹ lõigetes 2 ja 4 sätestatud arvestades piisavalt rahalisi vahendeid omaosaluse tasumiseks, hüvitatakse isiku eest riigieelarvega kehtestatud isiku omaosaluse maksimaalsest maksumusest puudujääv osa (edaspidi *puudujääv osa*) riigieelarvest Sotsiaalkindlustusameti eelarve kaudu, välja arvatud juhul, kui puudujääv osa on väiksem kui 25 krooni kalendrikuus.

(2) Puudujääva osa hüvitamiseks riigieelarvest esitab isik Sotsiaalkindlustusametile taotluse, milles näitab muu hulgas enda eeldatavad tulud ning enda makstava elatise suuruse taotluse esitamise kalendrikuul või teenuse saamise alustamisele eelneval kalendrikuul, kui taotlus esitatakse enne suunamisotsuse väljastamist, koos kõigi nõutavate dokumentidega.

(3) Puudujääva osa hüvitamisel riigieelarvest võtab Sotsiaalkindlustusamet aluseks teenust saama õigustatud isiku taotluse esitamise kalendrikuu tulud, millest arvestab maha tulumaksu, töötuskindlustusmakse, kogumispensionimakse ja makstud elatise suuruse, arvestades käesoleva seaduse § 11¹⁹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud.

(4) Kui taotlus puudujääva osa hüvitamiseks esitatakse enne suunamisotsuse väljastamist, võetakse arvesse isiku eeldatavad tulud ning tema poolt makstava elatise suurus teenuse saamise alustamisele eelneval kalendrikuul.

(5) Puudujääv osa on vahe riigieelarvega kehtestatud isiku omaosaluse maksimaalse maksumuse ja isiku selliste tulude vahel, millest on maha arvatud tulumaks tulumaksuseaduse kohaselt, töötuskindlustusmakse, kogumispensionimakse, makstav elatis ja 15 protsenti pärast maksude mahaarvamist isikule kasutada jäävatest tuludest.

(6) Kui taotlus puudujääva osa hüvitamiseks esitatakse enne suunamisotsuse väljastamist, otsustab Sotsiaalkindlustusamet puudujääva osa hüvitamise riigieelarvest suunamisotsuse väljastamise ajaks. Kui taotlus on Sotsiaalkindlustusametile esitatud vähem kui kümme tööpäeva enne suunamisotsuse väljastamist või pärast suunamisotsuse väljastamist, otsustab Sotsiaalkindlustusamet puudujääva osa hüvitamise riigieelarvest kümne tööpäeva jooksul taotluse ja kõigi nõutavate dokumentide saamisest arvates.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud otsus tehakse teatavaks ka teenuse osutajale, kelle juures isik soovib erihoolekandeteenust saada.

(8) Puudujääva osa tasub Sotsiaalkindlustusamet kogukonnas elamise teenuse või ööpäevaringse erihooldusteenuse osutajale, kelle juures isik erihoolekandeteenust saab, eelneva kalendrikuu eest iga kuu suunamisotsuse ja teenuse osutaja esitatud arвете alusel.

(9) Kui isiku tulud muutuvad või elatise tasumise kohustus muutub pärast käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluse esitamist või ilmnevad muud asjaolud, mille tulemusel puudujääv osa muutub, on isik, kelle eest puudujääv osa hüvitatakse, kohustatud sellest viivitamata Sotsiaalkindlustusametile kirjalikult teatama.

(10) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluses esitatavate andmete koosseisu ja taotluse vormi ning nõutavate dokumentide loetelu kehtestab sotsiaalminister määrusega. [RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²¹. Puudujääva osa hüvitamine kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku eest

(1) Kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku eest puudujääva osa hüvitamisel kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 11²⁰ sätestatud käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi arvestades.

(2) Pärast isiku hoolekandeesutusse paigutamise kohtumääruse jõustumist või viivitamata täitmiseks tunnistamist selgitab Sotsiaalkindlustusamet käesoleva seaduse § 11²⁰ lõigetes 3–6 sätestatud lähtudes välja kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku rahalise suutlikkuse tasuda käesoleva seaduse §-s 11¹⁹ sätestatud isiku omaosalus ja teeb otsuse, milles märgib isiku kohustuse tasuda omaosalus. Kui isikul ei ole piisavalt rahalisi vahendeid omaosaluse tasumiseks, arvestades käesoleva seaduse §-des 11¹⁹ ja 11²⁰ sätestatud, teeb Sotsiaalkindlustusamet otsuse puudujääva osa hüvitamise kohta riigieelarvest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud otsused teeb Sotsiaalkindlustusamet kümne tööpäeva jooksul pärast käesoleva seaduse § 11¹⁷ lõikes 4 nimetatud suunamisotsuse väljastamist.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²². Puudujääva osa tagasinõudmine

(1) Isik, kelle eest on puudujääv osa hüvitatud, on kohustatud maksma puudujääva osa hüvitamiseks alusetult makstud summad riigile tagasi, kui ta on:

- 1) jätnud teadlikult puudujääva osa hüvitamiseks vajalikud andmed esitamata;
- 2) esitanud teadlikult valeandmeid või
- 3) jätnud Sotsiaalkindlustusameti teavitamata muust asjaolust, mille tulemusel puudujääv osa vähenes.

(2) Alusetult makstud puudujääva osa tagasinõudmist korraldab Sotsiaalkindlustusamet.

(3) Kokkuleppel Sotsiaalkindlustusametiga maksab isik, kelle eest on puudujääv osa hüvitatud, alusetult makstud summa tagasi ühekorraga või osade kaupa.

(4) Kui isik, kelle eest on puudujääv osa hüvitatud, ei maksa puudujääva osa hüvitamiseks alusetult makstud summasid tagasi, teeb Sotsiaalkindlustusamet talle alusetult makstud summa tagasinõudmiseks ettekirjutuse koos hoiatusega. Kui isik jätab ettekirjutuses märgitud tähtaja jooksul ettekirjutuse täitmata, annab Sotsiaalkindlustusamet ettekirjutuse sundtäitmiseks täitemenetluse seadustikus sätestatud korras. Ettekirjutuses märgitud tähtaeg ei või olla lühem kui kümme tööpäeva.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ettekirjutus peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) ettekirjutuse koostanud ametniku ees- ja perekonnanimi ning ametikoht;
- 2) ettekirjutuse tegemise kuupäev;
- 3) ettekirjutuse adressaadi nimi ja aadress;
- 4) ettekirjutuse faktiline ja õiguslik alus;
- 5) tagasinõutav alusetult makstud summa;
- 6) ettekirjutuse täitmise tähtaeg;
- 7) ettekirjutuse vaidlustamise võimalused, tähtaeg ja kord ja
- 8) hoiatus sundtäitmise algatamise kohta kohustuse täitmata jätmise korral.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ettekirjutus koos hoiatusega saadetakse isikule, kelle eest on puudujääv osa hüvitatud, ja olemasolu korral tema seaduslikule esindajale viie tööpäeva jooksul ettekirjutuse ja hoiatuse tegemise päevast arvates.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²³. Erihoolekandeteenuste järjekorrad

(1) Käesoleva seaduse § 11¹⁷ lõikes 9 sätestatud juhtudel paneb Sotsiaalkindlustusamet erihoolekandeteenust saama õigustatud isiku taotletud teenuse järjekorda lähtuvalt käesoleva seaduse § 11¹⁶ lõikes 1 nimetatud taotluse esitamise kuupäevast, koostades sellekohase nimekirja.

(2) Sotsiaalkindlustusamet peab järjekordi iga erihoolekandeteenuse kohta eraldi.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nimekirja märgitakse:

- 1) isiku nimi, isikukood või sünniaeg ja kontaktandmed;
- 2) teenuse osutaja, kelle juures isik soovib erihoolekandeteenust saada, ja
- 3) käesoleva seaduse § 11¹⁶ lõikes 1 nimetatud taotluse esitamise kuupäev.

(4) Sotsiaalkindlustusamet kannab eelisjärjekorras käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nimekirja:

- 1) käesoleva seaduse § 11²⁹ lõikes 4 nimetatud isikud lähtuvalt uue erihoolekandeteenust saama suunamise otsuse tegemise päevast;
- 2) isikud, kes on kasutanud töötamise toetamise teenust või toetatud elamise teenust käesoleva seaduse § 11¹⁶ lõike 4 alusel rehabilitatsiooniplaani koostamise ajal ja kelle Sotsiaalkindlustusamet on suunanud uuesti sama erihoolekandeteenust saama pärast rehabilitatsiooniplaani koostamist, ja
- 3) isikud, kellele erihoolekandeteenuse osutamine lõpetatakse raamlepingu ennetähtaegse lõpetamise või raamlepingu lõppemise ja uue raamlepingu sõlmimata jäämise tõttu.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²⁴. Erihoolekandeteenuste osutamise raamlepingute sõlmimine

- (1) Sotsiaalkindlustusamet volitab erihoolekandeteenuste osutamise raamlepinguga täitmiseks ühele või mitmele erihoolekandeteenuse osutajana tegutsevale või tegutseda soovivale füüsilisest isikust ettevõtjale, juriidilisele isikule või kohaliku omavalitsuse üksusele. Raamlepingu sõlmib Sotsiaalkindlustusamet halduslepinguna.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud halduslepingu sõlmimisele kohaldatakse halduskoostöö seaduses sätestatud, välja arvatud halduskoostöö seaduse § 5, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.
- (3) Sotsiaalkindlustusamet avaldab teate raamlepingu sõlmimise kavatsuse kohta vähemalt ühes üleriigilise levikuga päevalehes ning Sotsiaalkindlustusameti veebilehel. Vajaduse korral võib Sotsiaalkindlustusamet avaldada kalendriaasta kestel lisateateid raamlepingu sõlmimise kavatsuse kohta.
- (4) Teenuse osutaja esitab ühe kuu jooksul pärast käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teate avaldamist Sotsiaalkindlustusametile raamlepingu sõlmimiseks kirjaliku taotluse.
- (5) Sotsiaalkindlustusamet sõlmib raamlepingu teenuse osutajatega, kellele on väljastatud tegevusluba käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenuse osutamiseks, kolme kuu jooksul pärast iga-aastase riigieelarve seaduse väljakuulutamist. Kui Sotsiaalkindlustusamet avaldab kalendriaasta jooksul lisateate lepingu sõlmimise kavatsuse kohta, sõlmib ta kolme kuu jooksul pärast käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud lisateate avaldamist lepingu teenuse osutajatega, kellele on väljastatud tegevusluba käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenuse osutamiseks.
- (6) Raamleping sõlmitakse kolmeks aastaks. Teenuse osutaja taotlusel võib raamlepingu sõlmida vähemaks kui kolmeks aastaks, kuid mitte vähemaks kui üheks aastaks.
- (7) Sotsiaalkindlustusamet keeldub sõlmimast raamlepingut teenuse osutajaga, kellele ei ole väljastatud tegevusluba käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenuse osutamiseks.
- (8) Sotsiaalkindlustusamet võib keelduda teenuse osutajaga raamlepingu sõlmimisest, kui:
  - 1) tegevusloa väljaandja on teinud teenuse osutajale ettekirjutuse käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud nõuetele mittevastavuse tõttu või
  - 2) teenuse osutaja on rikkunud varasemalt teenuse osutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud raamlepingus kokku lepitud või suunamisotsuses märgitud tingimusi.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²⁵. Erihoolekandeteenuse osutamise raamleping

- (1) Raamlepinguga kohustub teenuse osutaja suunamisotsuses märgitud teenust osutama isikule, kes pöördub erihoolekandeteenuse saamiseks tema poole Sotsiaalkindlustusameti väljastatud suunamisotsusega.
- (2) Teenuse osutajal on õigus raamlepingust tuleneva kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenu osutamise kohustuse täitmisest keelduda, kui teenust saama õigustatud isik keeldub sõlmimast kirjalikku kokkulepet omaosaluse tasumise kohta või kui isik ei ole tasunud käesoleva seaduse §-s 11¹⁹ nimetatud omaosalust isikuga kokku lepitud mahus kahe järjestikuse kalendrikuu eest. Kui isiku eest on omaosaluse tasumise kohustuse üle võtnud muu isik, ei või teenuse osutaja isikule teenuse osutamisest keelduda. Käesolevat lõiget ei kohaldata kohtumäärusega hoolekandeaustusse paigutatud isikule teenuse osutamisel.
- (3) Teenuse osutaja poole teenuse saamiseks pöördunud isikule tuleb erihoolekandeteenust osutama hakata teenuse osutaja poole pöördumise päeval, kuid mitte varem kui suunamisotsuses kokkulepitud kuupäeval.
- (4) Kui teenuse osutaja soovib raamlepingu ennetähtaegselt lõpetada, peab ta oma kavatsusest teavitama Sotsiaalkindlustusametit:
  - 1) käesoleva seaduse § 10 punktis 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenuse osutamise korral vähemalt kuus kuud enne lepingu lõpetamise plaanitavat tähtpäeva ja
  - 2) igapäevaelu toetamise või töötamise toetamise teenuse osutamise korral vähemalt kolm kuud enne lepingu lõpetamise plaanitavat tähtpäeva.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²⁶. Kulude hüvitamine erihoolekandeteenuse osutajale

(1) Sotsiaalkindlustusamet kohustub raamlepinguga hüvitama erihoolekandeteenuse osutajale iga kuu erihoolekandeteenuse osutamise kulud esitatud arvete alusel arvel märgitud ulatuses, kuid mitte rohkem kui Vabariigi Valitsuse kehtestatud teenuse maksimaalse maksumuse ulatuses, kui:

- 1) teenust osutati Sotsiaalkindlustusameti suunamisotsusega teenuse osutaja poole pöördunud erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule;
- 2) osutatud teenus vastas käesoleva seadusega sätestatud nõuetele;
- 3) teenust on osutanud suunamisotsuses märgitud teenuseosutaja ja
- 4) isikule osutati suunamisotsuses märgitud teenust selles märgitud tähtaja jooksul.

(2) Kui erihoolekandeteenust saama suunatud isik ei pöördu teenuse osutaja poole teenuse osutamise alustamiseks käesoleva seaduse § 11¹⁷ lõikes 6 sätestatud tähtaja jooksul, tasub Sotsiaalkindlustusamet teenuse osutajale selle erihoolekandeteenuse osutamise eest, mida saama isik on suunatud, riigieelarvest makstavat tasu esitatud arve alusel, kuid mitte rohkem kui kolme päeva ulatuses.

(3) Sotsiaalkindlustusamet jätkab käesoleva seaduse § 10 punktis 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenuse osutajale selle teenuse osutamise eest, mida saama isik on õigustatud, riigieelarvest makstava tasu maksmist juhul, kui:

- 1) isik ei kasuta nimetatud erihoolekandeteenust kuni kaks kuud järjest – aja eest, millal isik teenust ei kasutanud, kuid mitte rohkem kui kahe kuu ulatuses kuue kuu jooksul ja
- 2) isik ei kasuta nimetatud erihoolekandeteenust rohkem kui kaks kuud järjest statsionaarse tervishoiuteenuse saamise tõttu – statsionaarse tervishoiuteenuse saamise aja jooksul, kuid mitte rohkem kui nelja kuu ulatuses ühe aasta jooksul.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhtudel tasutakse teenuse osutajale 95 protsenti käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 5 alusel kehtestatud selle teenuse, millel isik viibis, maksimaalsest maksumusest, kuid mitte rohkem kui arvel märgitud ulatuses.

(5) Arvete esitamise täpsemad tingimused ja kord lepatakse kokku Sotsiaalkindlustusameti ja teenuse osutaja vahel sõlmitud raamlepingus.

(6) Sotsiaalkindlustusameti poolt riigieelarvest makstava tasu maksmise täpsemad tingimused ja korra [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#) .
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²⁷. Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamine ja sellest teavitamine

(1) Teenuse osutaja lõpetab erihoolekandeteenuse osutamise suunamisotsuse alusel juhul, kui:

- 1) isikule on osutatud teenust suunamisotsuses toodud tähtaja jooksul;
- 2) isik ei soovi teenust saada suunamisotsuses märgitud tähtaja lõpuni ning isik on väljendanud sellekohast soovi;
- 3) isik ei kasuta teenust kauem kui kaks kuud järjest, välja arvatud statsionaarse tervishoiuteenuse osutamise korral;
- 4) teenuse osutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud raamleping lõpeb ning samad pooled ei sõlmi sama erihoolekandeteenuse osutamiseks uut raamlepingut;
- 5) Sotsiaalkindlustusamet on tunnistanud kehtetuks käesoleva seaduse § 11¹⁶ lõikes 3 nimetatud otsuse või
- 6) erihoolekandeteenust saav isik sureb.

(2) Kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule lõpetatakse teenuse osutamine käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1, 4 või 6 sätestatud juhul ning juhul, kui kohus peatab või lõpetab kohtumääruse alusel hoolekandetasutusse paigutamise või kui lõppeb kohtumääruses sätestatud hoolekandetasutusse paigutamise tähtaeg.

(3) Erihoolekandeteenust saav isik peab kirjalikult teavitama teenuse osutajat, kelle juures ta erihoolekandeteenust saab:

- 1) oma soovist katkestada kogukonnas elamise teenuse või ööpäevaringse erihooldusteenuse saamine selle teenuse osutaja juures rohkem kui üheks päevaks ja
- 2) oma soovist lõpetada teenuse saamine selle teenuse osutaja juures enne suunamisotsuses märgitud tähtaega.

(4) Kui isik ei kasuta erihoolekandeteenust rohkem kui kaks kuud järjest statsionaarse tervishoiuteenuse saamise tõttu ning soovib sama suunamisotsuse alusel pärast statsionaarset tervishoiuteenust saada suunamisotsuses märgitud teenust, peab isik või olemasolu korral tema seaduslik esindaja alates teisest statsionaarse tervishoiuteenuse saamise kuust kuni tervishoiuteenuse saamise lõpuni erihoolekandeteenuse osutaja kaudu, kelle juures isik suunamisotsuses märgitud teenust sai, esitama Sotsiaalkindlustusametile iga kalendrikuu kolmandaks kuupäevaks kirjaliku kinnituse selle kohta, et isik sai eelmisel kalendrikuul statsionaarset tervishoiuteenust.

(5) Kui isik ei ole suuteline esitama käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud kirjalikku kinnitust, esitab selle Sotsiaalkindlustusametile teenuse osutaja, kelle juures isik erihoolekandeteenust sai, kui teenuse osutaja on teadlik, et isik sai statsionaarset tervishoiuteenust.

(6) Statsionaarse tervishoiuteenuse osutamisest kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule teavitab Sotsiaalkindlustusametit isikule ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja, esitades sellekohase kirjaliku kinnituse käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud korras ja tähtpäevaks.

(7) Erihoolekandeteenuse osutaja on kohustatud kolme tööpäeva jooksul alates alljärgneva asjaolu teadaasaamisest teavitama kirjalikult Sotsiaalkindlustusametit isikust, kes:

- 1) soovib erihoolekandeteenuse kasutamise lõpetada enne suunamisotsuses märgitud tähtaja lõppu;
  - 2) ei ole kasutanud erihoolekandeteenust rohkem kui kaks kuud järjest;
  - 3) ei ole teenuse osutaja juurde pöördunud erihoolekandeteenuse saamiseks kolme päeva jooksul kokkulepitud tähtpäevast arvates või
  - 4) erihoolekandeteenuse saamise ajal sureb.
- [RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²⁸. Erihoolekandeteenuse osutaja vahetamine

(1) Kui erihoolekandeteenust saama suunatud isik soovib enne erihoolekandeteenuse osutaja juurde pöördumist või teenuse osutamise kestel teenuse osutajat vahetada, esitab ta Sotsiaalkindlustusametile kirjaliku avalduse, milles märgib teenuse osutaja, kelle juurde ta soovib erihoolekandeteenuse saamiseks pöörduda, ning tähtpäeva, millest alates ta soovib uue teenuseosutaja juures teenust saada.

(2) Sotsiaalkindlustusamet väljastab erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule uue suunamisotsuse tema soovitud teenuseosutaja juurde, kui teenuse osutaja käesoleva seaduse § 11¹⁶ lõikes 3 nimetatud otsuses nimetatud teenust osutab ja tal on pakkuda isikule vaba koht.

(3) Kui erihoolekandeteenust saama õigustatud isiku soovitud teenuseosutajal ei ole vaba kohta, pannakse isik taotletud erihoolekandeteenuse järjekorda, lähtudes käesoleva seaduse §-s 11²³ sätestatust.

(4) Kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule, kes soovib teenuse osutajat vahetada, kuid kelle soovitud teenuseosutaja juures ei ole vaba kohta, jätkatakse erihoolekandeteenuse osutamist sama teenuseosutaja juures, kelle juures ta erihoolekandeteenust saab, kuni koha vabanemiseni soovitud teenuseosutaja juures.

(5) Kui raamleping lõpetatakse ning samad pooled ei sõlmi sama erihoolekandeteenuse osutamiseks uut raamlepingut, väljastab Sotsiaalkindlustusamet isikule, kellele nimetatud teenuseosutaja erihoolekandeteenust osutab, uue suunamisotsuse. Kui isiku soovitud teenuseosutaja juures puudub vaba koht, kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatut, välja arvatud kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku puhul, kes paigutatakse erihoolekandeteenust saama teenuse osutaja juurde, kelle juures on vaba koht.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²⁹. Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus

(1) Kui on kahtlus, et isikule osutatav erihoolekandeteenus ei vasta tema vajadustele, on Sotsiaalkindlustusamet kohustatud kontrollima, kas isik vastab erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule esitatavatele nõuetele ja kas osutatav teenus vastab isiku vajadustele. Isiku nõusolekul võib Sotsiaalkindlustusamet suunata ta rehabilitatsiooniplaani täiendamisele ja tulemuste hindamisele rehabilitatsiooniteenuse raames.

(2) Kui isik ei vasta erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule esitatavatele nõuetele, mis kehtisid teenust saama õigustatud isikule käesoleva seaduse § 11¹⁶ lõikes 3 nimetatud otsuse tegemise ajal, või temale osutatav erihoolekandeteenus ei vasta tema vajadustele, tunnistab Sotsiaalkindlustusamet käesoleva seaduse § 11¹⁶ lõikes 3 nimetatud otsuse kehtetuks (edaspidi *erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus*), välja arvatud kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikute puhul.

(3) Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus jõustub käesoleva seaduse § 10 punktides 1⁴, 1⁵ ja 1⁶ nimetatud teenuse puhul päeval, kui isik lõpetab teenuse kasutamise, kuid hiljemalt kuus kuud pärast kehtetuks tunnistamise otsuse teatavaks tegemist erihoolekandeteenust saavale isikule.

(4) Käesoleva seaduse § 10 punktis 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenust kasutanud isiku erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus jõustub päeval, kui alustatakse isikule selle erihoolekandeteenuse osutamist, mille järjekorda ta kantud oli, kui isik:

- 1) on suunatud uuesti käesoleva seaduse § 10 punktis 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenust saama ja
- 2) on kantud tema taotletud teenuse järjekorda hiljemalt kuus kuud pärast temale kehtetuks tunnistamise otsuse teatavaks tegemist.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³⁰. Vaide esitamine Sotsiaalkindlustusameti või ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja haldusotsuse või -toimingu peale

(1) Isik, kes leiab, et Sotsiaalkindlustusameti või ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja teostatud haldusmenetluse käigus või haldusaktiga on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib esitada vaide.

(2) Vaide esitamisele ja lahendamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 11¹⁴ lõigetes 2–5 sätestatud.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³¹. Erihoolekandeteenustele esitatavad üldnõuded

(1) Erihoolekandeteenuse osutaja on kohustatud:

- 1) isikule erihoolekandeteenuse osutamise alustamisel teavitama isikut ja olemasolu korral tema seaduslikku esindajat oma kodukorrast ning isiku õigustest ja piirangutest teenuse saamise ajal suuliselt või kirjalikult, kui isik on võimeline öeldut või loetut mõistma. Kui isik ei ole võimeline öeldut või loetut mõistma, teavitatakse teenuse osutaja kodukorrast ning isiku õigustest ja piirangutest teenuse saamise ajal isiku seaduslikku esindajat;
- 2) isikule erihoolekandeteenuse osutamise alustamisel tutvustama temale teenuse osutamiseks vajalikke ruume, juhul kui teenust osutatakse teenuse osutaja ruumides;
- 3) tagama erihoolekandeteenust saava isiku kohta käiva teenuse osutamise seotud teabe ning dokumentide kogumise ja säilitamise;
- 4) tagama, et temaga lepingulises suhtes olev vahetult teenust osutav isik vastaks käesoleva seaduse §-s 11³⁴ sätestatud nõuetele;
- 5) koostama erihoolekandeteenust saama suunatud isikule tegevusplaani;
- 6) erihoolekandeteenuse osutamise vältel aktiivselt tegelema isikuga, kaasates isikut vastavalt tema võimetele ja vajadustele teenuse sisuna sätestatud tegevuste elluviimise;
- 7) teavitama isikut, tema seaduslikku esindajat ja Sotsiaalkindlustusametit erihoolekandeteenuse osutamise lõppemise tähtpäeva saabumisest, teenuse saamise jätkamise vajadusest ning raamlepingu lõppemisest ja ennetähtaegse lõpetamise kavatsusest igapäeaelu toetamise teenuse ja töötamise toetamise teenuse puhul vähemalt kolm kuud enne teenuse osutamise lõppemise tähtpäeva ning käesoleva seaduse § 10 punktides 1⁴, 1⁵ ja 1⁶ nimetatud teenuse puhul vähemalt kuus kuud enne teenuse osutamise lõppemise tähtpäeva saabumist;
- 8) teavitama esimesel võimalusel teenust saavat isikut ja Sotsiaalkindlustusametit ning olemasolu korral isiku seaduslikku esindajat erihoolekandeteenuse osutamise kestel tekkinud kahtlusest, et isikule osutatav teenus ei vasta tema vajadustele;
- 9) teavitama kogukonnas elamise teenust ja ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isikut, kellel on raskusi omaosaluse tasumisega, võimalusest omaosaluse puudujääva osa hüvitamiseks riigieelarvest;
- 10) teenuse osutamise lõpetamisel hindama kirjalikult isikule suunamisotsuses kindlaks määratud eesmärgi täitmist ning esitama hinnangu hiljemalt koos viimase arvega Sotsiaalkindlustusametile. Kui isikule seatud eesmärgi ei täidetud, lisab teenuse osutaja selgituse eesmärgi saavutamata jäämise põhjuste kohta;
- 11) koostama statistilisi aruandeid käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras ja esitama need tegevuskohajärgsele maavanemale ja
- 12) tagama erihoolekandeteenuse osutamise, teenuse osutamiseks vajalike ruumide ning maa-ala vastavuse rahvatervise seaduse alusel kehtestatud erihoolekandeteenuste tervisekaitsenõuetele, kui teenust osutatakse teenuse osutaja omandis või kasutuses oleval maa-alal või ruumides.

(2) Erihoolekandeteenuse osutaja kogutavate ja säilitatavate dokumentide loetelu [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#).
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³². Erihoolekandeteenust saava isiku dokumendid

(1) Erihoolekandeteenust saama suunatud isik või olemasolu korral tema seaduslik esindaja esitab suunamisotsuses märgitud teenuseosutajale 30 päeva jooksul teenuse osutaja poole teenuse saamiseks pöördumisest arvates isikule koostatud rehabilitatsiooniplaani ära kirja.

(2) Käesoleva seaduse § 10 punktis 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenust saama suunatud isik esitab teenuse osutajale lisaks rehabilitatsiooniplaanile oma tervise seisundi kohta arstitõendi, milles on märgitud pidevat ravi nõudvate somaatiliste haiguste esinemine.

(3) Rehabilitatsiooniplaani ära kirja ei tule esitada järgmistel juhtudel:

- 1) isik on suunatud saama igapäeaelu toetamise teenust ja talle ei ole koostatud rehabilitatsiooniplaani;
- 2) isik on suunatud saama töötamise toetamise teenust või toetatud elamise teenust rehabilitatsiooniplaani koostamise ajaks ja
- 3) isik on paigutatud hoolekandeesutusse kohtumääruse alusel ja talle ei ole koostatud rehabilitatsiooniplaani.

(4) Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamisel tagastab teenuse osutaja teenust saanud isikule või olemasolu korral tema seaduslikule esindajale teenuse osutamise käigus teenuse osutaja kogutud ja säilitatud isiku kohta käivad dokumendid, sealhulgas isikule koostatud tegevusplaani.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³³. Tegevusplaani

(1) Erihoolekandeteenuse osutaja peab suunamisotsuses esitatud eesmärgi saavutamiseks 30 päeva jooksul pärast isiku teenust saama suunamist koostama koos isikuga ja olemasolu korral koos isiku seadusliku esindajaga isikule tegevusplaani konkreetsete tegevuste elluviimiseks.

(2) Tegevusplaani peab sisaldama:

1) Sotsiaalkindlustusameti poolt isikule seatud eesmärgi ja soovitatavaid tegevusi selle saavutamiseks ja
2) isiku vajadustele vastavate tegevuste elluviimise ajakava, kirjeldust ja teenuse osutaja hinnangut tegevuste läbiviimise kohta vähemalt igal kuul.

(3) Tegevusplaani koostatakse isikule erihoolekandeteenuse osutamise ajaks ning vaadatakse üle ja vajaduse korral täpsustatakse vähemalt üks kord aastas.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³⁴. Erihoolekandeteenust vahetult osutavale isikule esitatavad nõuded

(1) Erihoolekandeteenust võib vahetult osutada füüsiline isik (edaspidi *tegevusjuhendaja*), kes vastab vähemalt ühele järgmistest nõuetest:

1) tal peab olema vähemalt põhiharidus ja ta peab olema läbinud sotsiaalministri poolt käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud kava kohase 260-tunnise koolituse;
2) tal peab olema riiklikult tunnustatud sotsiaaltöölane keskeri- või kõrgharidus;
3) tal peab olema riiklikult tunnustatud eripedagoogika- või sotsiaalpedagoogika alane kõrgharidus;
4) tal peab olema riiklikult tunnustatud tegevusteraapia alane kõrgharidus;
5) tal peab olema riiklikult tunnustatud tegevusjuhendamise alane kutsekeskharidus või
6) tal peab olema riiklikult tunnustatud vaimse tervise õenduse alane keskeri- või kõrgharidus.

(2) Erihoolekandeteenust ei või vahetult osutada tegevusjuhendaja, kes on mõistetud süüdi tahtlikult toimepandud kuriteos ja selle karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud.

[Lõiget 3 rakendatakse alates 2015. aasta 1. jaanuarist – RT I 2008, 58, 329]

(3) Töötamise toetamise teenuse osutamise korral peab tegevusjuhendaja olema lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõuete täitmisele läbinud sotsiaalministri poolt käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud kava kohase 40-tunnise töötamise toetamise teenuse täienduskoolituse.

(4) Tegevusjuhendaja, kes osutab vahetult ööpäevaringset erihooldusteenust:

1) kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule, peab lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõuete täitmisele olema läbinud sotsiaalministri poolt käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud kava kohase 60-tunnise täienduskoolituse tööks suurema ohtlikkussastmega isikutega või
2) sügava liitpuudega või ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikule, peab lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõuete täitmisele olema läbinud sotsiaalministri poolt käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud kava kohase 40-tunnise täienduskoolituse tööks vastavalt sügava liitpuudega või ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikuga.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 3 ja 4 nimetatud koolituse ja täienduskoolituste kavade, sealhulgas koolituste täpsustatud mahud ja sisu, praktilise väljaõppe läbimise ja lõputöö koostamise kohustuse ning õppe lõpetamise tingimused kehtestab sotsiaalminister määrusega .

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

2. jaotis Igapäevaelu toetamise teenus

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³⁵. Igapäevaelu toetamise teenus

(1) Igapäevaelu toetamise teenuse eesmärgiks on isiku parim võimalik iseseisev toimetulek ja areng psühhosotsiaalse toimetuleku toetamise, igapäevaelu toimetulekuoskuste ja tööoskuste kujundamise ning isiku lähedaste ja isikuga koos elavate isikute nõustamise kaudu.

(2) Igapäevaelu toetamise teenuse osutamise käigus on teenuse osutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) kujundama isiku isiklikke ja igapäevaelu oskusi, kaasates ta nimetatud oskusi arendavatesse tegevustesse, arvestades isiku tervises seisundit;
- 2) juhendama isikut sotsiaalsete suhete loomisel, säilitamisel ja arendamisel;
- 3) juhendama isikut aja planeerimisel ja vaba aja sisustamisel;
- 4) juhendama isikut tervishoiu-, sotsiaal-, posti-, finants- ja muude teenuste kasutamisel ning hariduse omandamise võimaluste leidmisel ja elluviimisel;
- 5) kujundama isiku tööoskusi ja võimaldama isikule töö tegemise harjutamist;
- 6) nõustama isiku lähedasi, sealhulgas isikuga samas eluruumis elavaid isikuid igapäevaelu toetamise teenust saama õigustatud isiku käitumise ja temaga suhtlemise eripärades;
- 7) toetama teenust saavaid, sarnase diagnoosiga ja sellega seonduvate probleemidega isikuid toetavate gruppide tegutsemist isikute juhendamise ja nõustamise kaudu
- 8) kaasama isikut muudesse tegevustesse, mis on vajalikud igapäevaelu toetamise teenuse eesmärgi saavutamiseks.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³⁶. Riigieelarvest rahastatavat igapäevaelu toetamise teenust saama õigustatud isikud

Õigus saada riigieelarvest rahastatavat igapäevaelu toetamise teenust on täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) isikul on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire ja
- 2) isikule ei osutata samal ajal kogukonnas elamise teenust ega ööpäevaringset erihooldusteenust.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³⁷. Igapäevaelu toetamise teenuse osutamise ruumide kulude katmine

Kohalik omavalitsus on kohustatud tagama igapäevaelu toetamise teenuse osutaja kasutuses või omandis olevate igapäevaelu toetamise teenuse osutamise ruumidega seotud kulude katmise kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud ulatuses.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³⁸. Igapäevaelu toetamise teenusele esitatavad nõuded

(1) Igapäevaelu toetamise teenust võib osutada igapäevaelu toetamise teenust saama õigustatud isiku eluruumides või muudes nimetatud teenuse osutamiseks sobivates kohtades. Kui igapäevaelu toetamise teenust osutatakse teenuse osutaja omandis olevates või temale kasutamiseks antud ruumides, peavad need ruumid vastama rahvatervise seaduse alusel kehtestatud igapäevaelu toetamise teenuse ruumidele, nende sisustusele ja korrashoiule esitatavatele tervisekaitse nõuetele.

(2) Hinnangu igapäevaelu toetamise teenuse sisuks olevate eesmärkide, eesmärkide saavutamiseks vajalike soovituslike tegevuste, igapäevaelu toetamise teenuse osutamise kestuse ja tegevuste läbiviimise soovitusliku sageduse kohta kuus annab ning raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire olemasolu märgib psühhiaater või rehabilitatsiooniteenuse osutaja oma kirjalikus hinnangus või rehabilitatsiooniplaanis Sotsiaalkindlustusametile.

(3) Igapäevaelu toetamise teenuse sisuks olevaid tegevusi tuleb igapäevaelu toetamise teenust saama suunatud isikule vahetult osutada või tema lähedasi, sealhulgas temaga koos elavaid isikuid nõustada suunamisotsuses nimetatud soovituslikus mahus, kuid vähemalt neli tundi kuus. Teenuse osutaja on kohustatud pidama arvestust tundide üle, mil isikule või tema lähedastele vahetult teenust osutati.

(4) Igapäevaelu toetamise teenuse osutaja peab teavitama igapäevaelu toetamise teenuse osutaja juurde teenuse saamise alustamiseks pöördunud teenusele õigustatud isikut, millistel päevadel ja kellaaegadel igapäevaelu toetamise teenust osutatakse.

(5) Igapäevaelu toetamise teenuse osutaja tagab ühe täistööajaga tegevusjuhendaja olemasolu kümne igapäevaelu toetamise teenust saama suunatud isiku kohta.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

3. jaotis

Töötamise toetamise teenus

§ 11³⁹. Töötamise toetamise teenus

(1) Töötamise toetamise teenuse eesmärgiks on juhendada ja nõustada isikut, et toetada tema iseseisvat toimetulekut ja parandada elukvaliteeti tema võimetele sobiva töö otsimise ning töötamise ajal.

(2) Töötamise toetamise teenuse osutamise käigus on teenuse osutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) motiveerima isikut tööle asumisele;
- 2) leidma isiku huvidest lähtuvalt tema võimetele sobiva töö;
- 3) toetama isikut, juhendama teda tööandja tööjuhiste kohaselt ja nõustama teda töötamise ajal;
- 4) juhendama ja nõustama isiku tööandjat viimase nõusolekul teenust saama õigustatud isiku tööle rakendamisel;
- 5) juhendama isikut ja temaga koos tööd tegevaid isikuid nende nõusolekul töötamise käigus tekkivates nendevahelistes suhetes ja
- 6) valmistama isikut ette iseseisvalt ilma toetuseta tööle asumiseks.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴⁰. Riigieelarvest rahastatavat töötamise toetamise teenust saama õigustatud isikud

Õigus saada riigieelarvest rahastatavat töötamise toetamise teenust on täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) tal on töövõime kaotus vähemalt 40 protsenti, välja arvatud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isikute puhul;
- 2) tal on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire;
- 3) tal on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel tuvastatud keskmine või raske puude raskusaste;
- 4) soovitus kasutada töötamise toetamise teenust on kirjas isiku rehabilitatsiooniplaanis või rehabilitatsiooniteenuse osutaja kirjalikus põhjendatud ettepanekus töötamise toetamise teenust saama suunamise kohta rehabilitatsiooniplaani koostamise ajaks;
- 5) ta vajab töötamise ajal pidevalt toetust ja juhendamist ja
- 6) talle ei osutata samal ajal kogukonnas elamise teenust, mille käigus on isikule tagatud teenuse osutaja territooriumil töö tegemise võimalus, ega ööpäevaringset erihooldusteenust.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴¹. Töötamise toetamise teenusele esitatavad nõuded

- (1) Töötamise toetamise teenuse osutaja peab leidma teenust saama suunatud isikule töö tegemise võimaluse:
  - 1) vähemalt 20 tundi nädalas, kui isiku töövõime kaotus on 40–50 protsenti;
  - 2) vähemalt 15 tundi nädalas, kui isiku töövõime kaotus on 60–70 protsenti;
  - 3) vähemalt 10 tundi nädalas, kui isiku töövõime kaotus on 80–90 protsenti ja
  - 4) vastavalt isiku võimetele ja oskustele, kui isiku töövõime kaotus on 100 protsenti.

(2) Töötamise toetamise teenuse osutaja peab leidma töötamise toetamise teenust saama suunatud isikule sobiva töö vähemalt ühe aasta jooksul pärast isikule töötamise toetamise teenuse osutamise alustamist.

(3) Kui töötamise toetamise teenust saama suunatud isik ei ole ühe aasta jooksul pärast töötamise toetamise teenuse osutamise alustamist ühtegi temale pakutud tööd vastu võtnud, lõpetatakse talle selle suunamisotsuse alusel teenuse osutamine.

(4) Töötamise toetamise teenuse osutaja teavitab Sotsiaalkindlustusametit käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud tähtaja möödumisest, misjärel Sotsiaalkindlustusamet tunnistab edasiulatuvalt kehtetuks haldusotsuse, millega isik töötamise toetamise teenust saama suunati.

(5) Töötamise toetamise teenuse sisuks olevaid käesoleva seaduse § 11³⁹ lõike 2 punktides 1 ja 3–6 nimetatud tegevusi tuleb töötamise toetamise teenust saama suunatud isikule, tema tööandjale või isikuga koos töötavatele isikutele vahetult osutada suunamisotsuses toodud soovituslikus mahus, kuid vähemalt neli tundi kuus. Teenuse osutaja on kohustatud pidama arvestust tundide üle, millal isiku tööandjale, isikule või isikuga koos töötavatele isikutele on töötamise toetamise teenust vahetult osutatud.

(6) Töötamise toetamise teenuse osutaja tagab ühe täistööajaga tegevusjuhendaja olemasolu kümne töötamise toetamise teenust saama suunatud isiku kohta.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

4. jaotis Toetatud elamise teenus

§ 11⁴². Toetatud elamise teenus

(1) Toetatud elamise teenus on isiku sotsiaalse toimetuleku ja integratsiooni toetamine temale eluruumi kasutusse andmise võimaluse loomise kaudu koos juhendamisega majapidamise ja igapäevaelu korraldamises eesmärgiga tagada isiku võimalikult iseseisev toimetulek iseseisvalt elades.

(2) Toetatud elamise teenuse osutamise käigus on teenuse osutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) juhendama isikut igapäevaelu ja majapidamise korraldamisel, sealhulgas igapäevaeluga seotud eelarve koostamisel;
- 2) juhendama isikut eluruumi kasutamise ja hooldamisega seotud teenuste, sealhulgas posti- ja finantsteenuste kasutamisel;
- 3) abistama ühise elukorralduse reeglites kokku leppimises ja kokkulepete täitmises, kui ühte eluruumi jagavad vähemalt kaks teenust saavat isikut;
- 4) looma võimalused toetatud elamise teenust saama suunatud isikule tema võimalustele ja vajadustele vastava parima võimaliku sisustatud eluruumi kasutusse andmiseks ja
- 5) valmistama isikut ette iseseisvaks elamiseks ning juhendama ja abistama teda iseseisvalt elamiseks elamispinna hankimisel.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴³. Riigieelarvest rahastatavat toetatud elamise teenust saama õigustatud isikud

Õigus saada riigieelarvest rahastatavat toetatud elamise teenust on täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) tal on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire;
- 2) tal on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel tuvastatud keskmine või raske puude raskusaste;
- 3) 18-aastaselt kuni riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isikul on töövõime kaotus 10–90 protsenti;
- 4) tal puudub elamispiind iseseisvalt elamiseks ja ta ei ole suuteline seda endale muretsema;
- 5) soovitus kasutada toetatud elamise teenust on kirjas isiku rehabilitatsiooniplaanis või rehabilitatsiooniteenuse osutaja kirjalikus põhjendatud ettepanekus toetatud elamise teenust saama suunamise kohta rehabilitatsiooniplaani koostamise ajaks;
- 6) ta suudab ise enda eest hoolitseda ja
- 7) ta suudab juhendamise korral toime tulla igapäevaelu toimingutega.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴⁴. Toetatud elamise teenusele esitatavad nõuded

(1) Toetatud elamise teenuse sisuks olevaid käesoleva seaduse § 11⁴² lõike 2 punktides 1–3 ja 5 nimetatud tegevusi võib ellu viia toetatud elamise teenust saama õigustatud isiku kasutusse antud eluruumides või muudes nimetatud teenuse osutamiseks sobivates kohtades. Kui nimetatud toetatud elamise teenuse sisuks olevaid tegevusi viiakse ellu teenuse osutaja omandis või temale kasutamiseks antud ruumides, peavad need ruumid vastama rahvatervise seaduse alusel kehtestatud toetatud elamise teenuse ruumidele, nende sisustusele ja korrahoiule esitatavatele tervisekaitse nõuetele.

(2) Toetatud elamise teenuse raames isiku kasutusse antav eluruum peab vastama elamuseaduse § 7 lõike 1 punktide 1 ja 2 alusel kehtestatud nõuetele ning seal peab olema:

- 1) vähemalt üks magamistuba ühe teenust saava isiku kohta. Teenust saavate isikute soovi korral võib ühes magamistoas elada kaks teenust saavat isikut;
- 2) köök või kööginurk ja
- 3) tualeti ja duši või vanni kasutamise võimalus.

(3) Toetatud elamise teenust osutatakse vaimse alaarenguga isikutele ja muude psüühikahäiretega isikutele eraldi ruumides.

(4) Käesoleva seaduse § 11⁴² lõike 2 punktides 1–3 ja 5 nimetatud tegevusi tuleb toetatud elamise teenust saama suunatud isikule osutada vähemalt kaks tundi nädalas.

(5) Toetatud elamise teenuse osutaja peab tagama ühe täistööajaga tegevusjuhendaja olemasolu kümne toetatud elamise teenust saama suunatud isiku kohta.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴⁵. Eluruumi kasutamise leping

Isik, kellele osutatakse toetatud elamise teenust, on kohustatud sõlmima eluruumi kasutamise lepingu, välja arvatud juhul, kui isikule pakutav eluruum ei ole isiku võimalustele ja vajadustele vastav parim võimalik eluruum, kui eluruum ei ole sisustatud või eluruum ei vasta käesoleva seaduse § 11⁴⁴ lõikes 2 sätestatud nõuetele.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

5. jaotis Kogukonnas elamise teenus

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴⁶. Kogukonnas elamise teenus

(1) Kogukonnas elamise teenuse sisuks on inimese põhivajaduste rahuldamiseks ja arenguks soodsa peresarnase elukorralduse loomine koos majutuse ja toitlustamisega eesmärgiga suurendada isiku iseseisvat toimetulekut ja arendada igapäevaelu tegevuste korraldamise oskusi ühistes tegevustes osalemise kaudu.

(2) Kogukonnas elamise teenuse osutamise käigus on teenuse osutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) looma isikule turvalise ja arenguks soodsa peresarnase elukeskkonna ja -korralduse;
- 2) kujundama isiku isiklikke ja igapäevaelu oskusi, kaasates ta nimetatud oskusi arendavatesse tegevustesse, arvestades isiku tervises seisundit;
- 3) juhendama isikut aja planeerimisel ja vaba aja sisustamisel;
- 4) kujundama isiku tööoskusi ja arendama tema töövõimeid;
- 5) lähtuvalt teenust saava isiku võimetest ja oskustest pakkuma talle oma territooriumil võimalust töötada või kaasama ta ühises majapidamises töösarnasesse tegevusse ning juhendama isikut töötamise või töösarnase tegevuse tegemise juures ja
- 6) viima ellu muid tegevusi, mis on vajalikud kogukonnas elamise teenuse eesmärgi saavutamiseks.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴⁷. Riigieelarvest rahastatavat kogukonnas elamise teenust saama õigustatud isikud

Õigus saada riigieelarvest rahastatavat kogukonnas elamise teenust on täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) 18-aastaselt kuni riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isikul on tuvastatud töövõime kaotus 10–90 protsenti;
- 2) tal on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire;
- 3) tal on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel tuvastatud keskmine või raske puude raskusaste;
- 4) soovitus kasutada kogukonnas elamise teenust on kirjas isiku rehabilitatsiooniplaanis;
- 5) ta suudab toime tulla enese eest hoolitsemisega ning osaleda majapidamistöodes ja
- 6) talle ei osutata samal ajal käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1⁴ või 1⁶ nimetatud teenust.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴⁸. Kogukonnas elamise teenusele esitatavad nõuded

(1) Käesoleva seaduse § 11⁴⁶ lõikes 2 nimetatud tegevusi tuleb kogukonnas elamise teenust saava isiku suhtes ellu viia iga päev.

(2) Kogukonnas elamise teenust osutatakse vaimse alaarenguga isikutele ja muude psüühikahäiretega isikutele eraldi ruumides.

(3) Kogukonnas elamise teenuse osutaja tagab ühe täistööajaga tegevusjuhendaja olemasolu kümne teenust saava isiku kohta päevasel ja öhtusel ajal ning ühe tegevusjuhendaja kättesaadavuse kõigile selle teenuse osutaja juures teenust saavatele isikutele ööajal.

(4) Kogukonnas elamise teenust vahetult osutavale tegevusjuhendajale võib kohaldada töö- ja puhkeaja seaduses sätestatud erinevat valveaega, kui tegevusjuhendajale on tagatud igapäevane ja iganädalane puhkeaeg.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

6. jaotis Ööpäevaringne erihooldusteenus

§ 11⁴⁹. Ööpäevaringne erihooldusteenus

(1) Ööpäevaringne erihooldusteenus on isiku ööpäevaringne hooldamine ja arendamine koos majutuse ja toitlustamisega eesmärgiga tagada teenust saava isiku iseseisva toimetuleku säilimine ja suurenemine ning turvaline elukeskkond teenuse osutaja territooriumil.

(2) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise käigus on teenuse osutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) täitma käesoleva seaduse § 11³⁵ lõikes 2 sätestatud kohustusi;
- 2) tagama ööpäevaringset erihooldusteenust saava isiku turvalisuse;
- 3) abistama isikut enese eest hoolitsemisel;
- 4) järgima tervishoiuteenuse osutaja poolt isikule määratud raviskeemi;
- 5) looma kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule võimalused töötamiseks või töösarnaseks tegevuseks oma territooriumil ja
- 6) viima ellu muid tegevusi, mis on vajalikud ööpäevaringse erihooldusteenuse eesmärgi saavutamiseks.

(3) Teenust saavaks isikuks käesoleva teenuse raames loetakse ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja juurde suunamisotsuse alusel pöördunud isikut, välja arvatud kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isik, kes viibib ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja omandis või kasutuses olevates ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise ruumides või territooriumil.

(4) Kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isik loetakse teenust saavaks isikuks kogu kohtumääruses nimetatud tähtaja kestel sõltumata isiku asukohast.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁵⁰. Riigieelarvest rahastatavat ööpäevaringset erihooldusteenust saama õigustatud isikud

(1) Õigus saada riigieelarvest rahastatavat ööpäevaringset erihooldusteenust on täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) isikul on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire;
- 2) isikul on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel tuvastatud raske või sügav puude raskusaste;
- 3) 18-aastaselt kuni riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isikul on tuvastatud töövõime kaotus vähemalt 80 protsenti;
- 4) soovitus kasutada ööpäevaringset erihooldusteenust on kirjas isiku rehabilitatsiooniplaanis;
- 5) isiku toimetulekut ei ole võimalik tagada muu käesoleva seaduse §-s 10 nimetatud sotsiaalteenusega;
- 6) isikule ei osutata samal ajal käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴ või 1⁵ nimetatud teenust;
- 7) isik vajab abi enese eest hoolitsemisel ja
- 8) isik ei tule toime igapäevaelu toimingutega või vajab selleks olulisel määral pidevat kõrvalabi ja juhendamist.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule on õigus saada riigieelarvest rahastatavat ööpäevaringset erihooldusteenust täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kellel on ebastabiilse remissiooniga raske, sügav või püsiva kuluga psüühikahäire ja:

- 1) kes vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4, 5 ja 6 sätestatud tingimustele ja
- 2) kellel on tuvastatud töövõime kaotus vähemalt 90 protsenti, välja arvatud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isiku puhul, või
- 3) kes on jõudnud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka ja kellel on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel tuvastatud sügav puude raskusaste.

(3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikutele on õigus saada riigieelarvest rahastatavat ööpäevaringset erihooldusteenust täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kellel on sügav liitpuue ja:

- 1) kes vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4, 5 ja 6 sätestatud tingimustele;
- 2) kellel on tuvastatud töövõime kaotus vähemalt 90 protsenti, välja arvatud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isiku puhul, ja
- 3) kellel on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel tuvastatud sügav puude raskusaste.

(4) Sügava liitpuudega isikuks ööpäevaringse erihooldusteenuse tähenduses loetakse isikut, kellel on raske või sügav vaimne alaareng ja lisaks muu puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 lõike 1 tähenduses.

(5) Riigieelarvest kaetakse lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud isikutele kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule osutatud ööpäevaringse erihooldusteenuse kulud, välja arvatud isiku omaosalus.

§ 11⁵¹. Ööpäevaringsele erihooldusteenusele esitatavad nõuded

(1) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja on kohustatud:

- 1) olema teadlik asjaolust, kas ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isik viibib ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise ruumides või territooriumil või neist väljaspool, ja
- 2) tagama ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise ruumidesse ja territooriumile sisenemise ja väljumise kontrolli.

(2) Kui ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja soovib ööpäevaringset erihooldusteenust saada isiku viia väljapoole tegevusloal märgitud kohta, peab ta saama isikult ja seadusliku esindaja olemasolu korral viimaselt selleks nõusoleku.

(3) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja tagab iseseisva õendusabi kättesaadavuse 40 teenust saava isiku kohta vähemalt 40 tundi nädalas.

(4) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikule, tagab teenuse osutaja vaimse tervise õe või psühhiaatriaõe osutatava iseseisva õendusabi kättesaadavuse 30 teenust saava isiku kohta vähemalt 40 tundi nädalas.

(5) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikutele, tagab teenuse osutaja vaimse tervise õe või psühhiaatriaõe osutatava iseseisva õendusabi kättesaadavuse 20 teenust saava kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku kohta vähemalt 40 tundi nädalas.

(6) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse ainult vaimse alaarenguga isikutele, sealhulgas kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud vaimse alaarenguga isikutele, tagab teenuse osutaja iseseisva õendusabi kättesaadavuse 40 teenust saava vaimse alaarenguga isiku kohta vähemalt 40 tundi nädalas.

(7) Ööpäevaringset erihooldusteenust, välja arvatud toitlustamist, tuleb käesoleva seaduse § 11⁵⁰ lõikes 1 nimetatud isikutele ja kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikutele, sügava liitpuudega isikutele ning ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikutele osutada eraldi ruumides.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁵². Ööpäevaringsele erihooldusteenusele esitatavad nõuded kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku puhul

Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikule, on ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja kohustatud lisaks käesoleva seaduse §-s 11⁵¹ sätestatud nõuetele:

- 1) tagama, et kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isik ei lahkuku ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise ruumidest ega territooriumilt ilma ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja poolt tagatud saatjata;
- 2) tagama ööpäevaringse pideva kontrolli ja ülevaate kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku liikumise, asukoha ja tegevuste üle ja
- 3) tagama, et kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isik ei seaks ohtu ennast või teisi isikuid.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁵³. Ööpäevaringset erihooldusteenust vahetult osutavad isikud

(1) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja tagab 20 nimetatud teenust saava isiku kohta ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohaolu ning lisaks ühe tegevusjuhendaja kohaolu 20 teenust saava isiku kohta päevasel ja öhtusel ajal.

(2) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikule või sügava liitpuudega isikule, tagab ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja kahe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohaolu 15 nimetatud teenust saava ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega või sügava liitpuudega isiku kohta ning lisaks kahe tegevusjuhendaja kohaolu 15 teenust saava ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega või sügava liitpuudega isiku kohta päevasel ja öhtusel ajal.

(3) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikule, tagab ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohaolu 15 nimetatud teenust saava kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku kohta ning lisaks ühe tegevusjuhendaja kohaolu 15 teenust saava kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku kohta päevasel ja öhtusel ajal.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

5. jagu Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite andmine

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 12. Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite andmine

(1) Haiguse, kõrge ea või puude tõttu proteesi, ortopeedilist ja muud abivahendit vajaval isikul on õigus saada vastav abivahend.

(2) Soodustingimustel antavate proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite loetelu ning nende saamise tingimused ja korra kehtestab sotsiaalminister .

6. jagu Lapsehoiuteenus

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 12¹. Lapsehoiuteenus

(1) Lapsehoiuteenus on lapse seadusliku esindaja või käesoleva seaduse § 25² lõikes 1 nimetatud hooldaja toimetulekut või töötamist toetav teenus, mille osutamise vältel tagab nimetatud isikute asemel lapse hooldamise, arendamise ja turvalisuse lapsehoiuteenuse osutaja.

(2) Kui lapsehoiuteenust, välja arvatud raske või sügava puudega lapse seaduslikule esindajale või käesoleva seaduse § 25² lõikes 1 nimetatud hooldajale osutatav lapsehoiuteenus, rahastatakse kohaliku omavalitsusüksuse eelarvest, kehtestab lapsehoiuteenust saama õigustatud isikute ringi, lapsehoiuteenuse rahastamise mahu ning lapsehoiuteenuse osutamise tingimused ja korra kohaliku omavalitsusüksuse volikogu.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 12². Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele õigustatud isikud

Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele on õigus raske või sügava puudega lapse seaduslikul esindajal või käesoleva seaduse § 25² lõikes 1 nimetatud hooldajal (edaspidi *lapsehoiuteenusele õigustatud isik*) kuni selle kalendriaasta lõpuni, kui laps saab 18-aastaseks, eeldusel et:

- 1) raske või sügava puudega lapse hooldusteenuste vajadus on kirjas lapse rehabilitatsiooniplaanis;
  - 2) lapse hooldamine ei ole samal ajal tagatud teiste sotsiaalteenustega, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 25¹ sätestatud lapse perekonnas hooldamine;
  - 3) laps ei viibi samal ajal haridusasutuses.
- [RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.02.2007]

§ 12³. Lapsehoiuteenuse osutajana tegutsemine

(1) Täielikult või osaliselt riigi- või kohaliku omavalitsusüksuse eelarvest rahastatavat lapsehoiuteenust võib osutada füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse asutus või valitsusasutuse hallatav asutus, kellel on lapsehoiuteenuse osutaja tegevuskohajärgse maavanema antud kehtiv tegevusluba.

(2) Kui tegevusluba soovitakse taotleda, sõltumata lapsehoiuteenuse osalisest või täielikust rahastamisest riigi- või kohaliku omavalitsusüksuse eelarvest, kohaldatakse sellele käesoleva paragrahvi lõikes 1 ning käesoleva seaduse §-des 12⁷ ja 12⁸ sätestatud nõudeid.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 12⁴. Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele suunamine

(1) Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele õigustatud isik esitab lapsehoiuteenuse saamiseks taotluse koos nõutavate dokumentidega lapse elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele.

(2) Raske või sügava puudega lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus teeb otsuse lapsehoiuteenusele õigustatud isiku riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele suunamise kohta 10 tööpäeva jooksul taotluse ja kõigi nõutavate dokumentide esitamisest arvates.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse vormi ning nõutavate dokumentide loetelu kehtestab sotsiaalminister määrusega .
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.02.2007]

§ 12⁵. Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutamise haldusleping

(1) Raske või sügava puudega lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus sõlmib lapsehoiuteenusele õigustatud isikuga ja lapsehoiuteenusele õigustatud isiku valitud lapsehoiuteenuse osutajaga halduslepingu riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutamiseks eeldusel, et:

- 1) raske või sügava puudega lapse elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele on esitatud käesoleva seaduse § 12⁴ lõikes 1 nimetatud dokumendid;
- 2) raske või sügava puudega lapsele ei ole sama kalendriaasta jooksul osutatud riigi rahastatavat lapsehoiuteenust Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud maksimaalse maksumuse ulatuses;
- 3) raske või sügava puudega lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus on teinud kindlaks, et nimetatud lapsele ei osutata riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutamisega samal ajal teisi hooldamist tagavaid sotsiaalteenuseid või raske või sügava puudega laps ei viibi samal ajal haridusasutuses.

(2) Kui raske või sügava puudega lapse elukohajärgne kohalik omavalitsus muutub pärast käesoleva seaduse § 12⁴ lõikes 2 nimetatud otsuse tegemist, teavitab lapsehoiuteenusele õigustatud isik uut elukohajärgset valla- või linnavalitsust riigi rahastatava lapsehoiuteenuse taotluse rahuldamise otsusest.

(3) Raske või sügava puudega lapse elukohajärgse kohaliku omavalitsuse muutumisel kohustub kohalik omavalitsus, kus nimetatud laps oli viimati registreeritud, kandma raske või sügava puudega lapse uue elukohajärgse kohaliku omavalitsuse taotlusel üle raske või sügava puudega lapse riigi rahastatava lapsehoiuteenuse jaoks eraldatud vahendite raske või sügava puudega lapse elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.02.2007]

§ 12⁶. Lapsehoiuteenuse riiklik rahastamine

(1) Lapsehoiuteenusele õigustatud isikule osutatavat lapsehoiuteenust rahastatakse riigieelarvest valla- või linnaeelarvesse eraldatud vahenditest. Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse vahendid eraldatakse valla- või linnaeelarvesse maavalitsuste kaudu vastavalt kohalikus omavalitsuses elavate raske või sügava puudega laste arvule iga aasta 1. detsembri seisuga.

(2) Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse maksimaalse maksumuse raske või sügava puudega lapse kohta kalendriaastas kehtestab Vabariigi Valitsuse määrusega .

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(3) Raske või sügava puudega lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus tasub lapsehoiuteenuse osutamise eest käesoleva seaduse § 12⁵ alusel sõlmitud lepingu kohaselt esitatud arvete alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud maksimaalse maksumuse ulatuses.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud rahaliste vahendite ülejääki võib valla- või linnavalitsus kasutada raske või sügava puudega laste ja nende peredega seotud sotsiaalteenuste osutamiseks ning arendamiseks valla- või linnavolikogu kehtestatud tingimustel ja korras.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.02.2007]

§ 12⁷. Lapsehoidjale ja temaga ühist eluruumi kasutavale isikule esitatavad nõuded

(1) Lapsehoidja on füüsiline isik, kes lapsehoiuteenuse osutamise kestel last isiklikult hooldab ja arendab ning tagab tema turvalisuse.

(2) Lapsehoidja peab olema täieliku teovõimega ning lapsehoiuteenuse osutamiseks vajaliku füüsilise ja vaimse tervisega ning vastama käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele.

(3) Isikul peab lapsehoidjana tegutsemiseks olema kutseseaduse alusel välja antud lapsehoidja kutsetunnistus.

(4) Kui lapsehoiuteenust osutatakse lapsehoidja eluruumis, peab muu seda eluruumi kasutav täieliku teovõimega isik olema lastega koosolemiseks vajaliku vaimse tervisega ning vastama käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 3–6 sätestatud nõuetele.

(4¹) Lapsehoiuteenust ei tohi osutada lapsehoidja eluruumis, kui sama eluruumi kasutab isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku § 133 lõike 2 punktis 2, § 141 lõike 2 punktis 1, § 142 lõike 2 punktis 1, § 143 lõike 2 punktis 1, § 143¹ lõike 2 punktis 1, §-des 144–146 või §-des 175–178 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.

[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

(5) Kui lapsehoiuteenust osutatakse lapsehoidja eluruumis, peab muu seda eluruumi kasutav täisealine isik läbima korrapärase tervisekontrolli nakkushaiguste suhtes, sealhulgas iga kahe aasta järel kopsude röntgenuuringu, ja tal peab olema tervisetõend nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta.

(6) Perearst teeb nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli ja väljastab kirjaliku tervisetõendi.

§ 12⁸. Lapsehoiuteenusele esitatavad nõuded

(1) Lapsehoiuteenuse osutamise korral võib lapsehoidja hoida:

1) lapsehoiuteenusel viibiva lapse eluruumides korraga kuni viit last, kaasa arvatud lapsehoidja enda samal ajal hooldamist vajavad isikud;

2) väljaspool lapsehoiuteenusel viibiva lapse eluruume korraga kuni 10 last, kaasa arvatud lapsehoidja enda samal ajal hooldamist vajavad isikud.

(2) Kui lapsehoiuteenusel viibib korraga rohkem kui viis last, loetakse kõiki lapsehoiuteenusel viibivaid raske või sügava puudega lapsi, alla kolmeaastaseid lapsi ning lapsehoidja enda samal ajal hooldamist vajavaid raske või sügava puudega isikuid ja alla kolmeaastaseid lapsi kahe lapse eest.

(3) Lapsehoiuteenust võib osutada lapsehoiuteenusel viibiva lapse eluruumides või muudes lapsehoiuks sobivates ruumides. Kui lapsehoiuteenust osutatakse väljaspool lapsehoiuteenusel viibiva lapse eluruume, peavad lapsehoiuteenuse osutamise ruumid vastama rahvatervise seaduse alusel kehtestatud [lapsehoiuteenuse tervisekaitsenõuetele](#).

(4) Lapsehoiuteenuse osutamise korral rohkem kui nelja tunni vältel:

1) tagab lapsehoiuteenuse osutaja lapse toitlustamise vastavalt lapsehoiuteenusele õigustatud isiku ja lapsehoiuteenuse osutaja vahelisele kokkuleppele. Lapsehoiuteenuse osutaja peab toitlustamisel tagama toidu käitlejale kehtestatud nõuete täitmise vastavalt toiduseaduses sätestatule;

2) kui lapsehoiuteenust ei osutata lapse eluruumides, võimaldab lapsehoiuteenuse osutaja lapsele magamiskoha vastavalt lapse eale ja vajadustele ning lapsehoiuteenusele õigustatud isiku ja lapsehoiuteenuse osutaja vahelisele kokkuleppele.

(5) Lapsehoidja lähtub oma töös lapsehoiuteenusele õigustatud isiku juhistest ning lapse huvidest. Lapsehoiuteenusele õigustatud isik ning lapsehoidja vahetavad teineteisega lapse hooldamisega seonduvat teavet.

(6) Riigi või kohaliku omavalitsusüksuse rahastatava lapsehoiuteenuse osutaja on kohustatud käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras koostama statistilisi aruandeid lapsehoiuteenuse kohta ja esitama need lapsehoiuteenuse osutamise asukohajärgsele kohalikule omavalitsusele.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

7. jagu Koduteenused

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 13. Koduteenused

(1) Koduteenused on isikule kodustes tingimustes osutatavad teenused, mis aitavad tal harjumuspärasest keskkonnast toime tulla.

(2) Koduteenuste loetelu ning nende osutamise tingimused ja korra kehtestavad kohalikud omavalitsusorganid.

8. jagu Eluasemeteenused

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 14. Eluasemeteenused

(1) Kohalikud omavalitsusorganid on kohustatud andma eluruumi isikule või perekonnale, kes ise ei ole suuteline ega võimeline seda endale või oma perekonnale tagama, luues vajaduse korral võimaluse sotsiaalkorteri üürimiseks. Sotsiaalkorteri andmise ja kasutamise korra kehtestab valla- või linnavolikogu elamuseaduse § 8 punkti 2 alusel.

(2) Isikuid, kellel on raskusi eluruumis liikumise, endaga toimetuleku või suhtlemisega, abistab valla- või linnavalitsus eluruumi kohandamisel või sobivama eluruumi saamisel.

9. jagu

Hooldamine perekonnas

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 15. Hooldamine perekonnas

- (1) Hooldamine perekonnas on isiku hooldamine sobivas perekonnas, kelle liikmete hulka ta ei kuulu.
- (2) Hooldamine perekonnas toimub valla- või linnavalitsuse ja hooldamisele võtja vahel sõlmitud kirjaliku lepingu alusel.

10. jagu Asenduskoduteenus

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 15¹. Asenduskoduteenus

Asenduskoduteenus on käesoleva seaduse §-s 15³ nimetatud teenuse osutaja poolt lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnaste elutingimuste võimaldamine, talle turvalise ja arenguks soodsa elukeskkonna loomine ning lapse ettevalmistamine võimetekohaseks toimetulekuks täiskasvanuna.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15². Asenduskoduteenuse saamiseks õigustatud isikud

(1) Õigus asenduskoduteenusele on lapsel (edaspidi *asenduskoduteenusele õigustatud laps*), kes vastab käesoleva seaduse § 25¹ lõikes 1 sätestatud tingimustele ning kelle hooldamist ja kasvatamist ei korralda eestkostja ega teosta käesoleva seaduse § 25² lõikes 1 nimetatud hooldaja.

(2) Asenduskoduteenusele õigustatud lapsele osutatakse asenduskoduteenust:

- 1) kuni lapse 18-aastaseks saamiseni,
- 2) päevases õppevormis või terviselikel näidustustel muus õppevormis põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses põhi- või keskhariduse omandamise korral kuni järgmise kooliaasta alguseni või
- 3) kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või bakalaureuseõppes kõrgkoolis esmase õppekavajärgse nominaalse õppeaja lõpuni, kui asenduskoduteenusel viibiv laps jätkab õppimist kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või bakalaureuseõppes kõrgkoolis samal kalendriaastal, kui ta omandas põhi- või keskhariduse.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15³. Asenduskoduteenuse osutamine

Asenduskoduteenust võib osutada füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse asutus, valitsusasutus või valitsusasutuse hallatav asutus, kellele on teenuse osutaja tegevuskohajärgse maavanema antud kehtiv tegevusluba.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁴. Asenduskoduteenusele suunamine

(1) Asenduskoduteenusele õigustatud lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus teeb otsuse lapse asenduskoduteenusele suunamise kohta, arvestades käesoleva seaduse §-s 25, § 31 lõikes 2 ja § 32 lõikes 2 sätestatud nõudeid. Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus valib lapsele sobiva asenduskoduteenuse osutaja ja esitab seejärel asenduskoduteenuse rahastamise taotluse lapse elukohajärgsele maavanemale koos lapse isikut tõendava dokumendi ärakirjaga ning ärakirja vähemalt ühest järgmistest dokumentidest:

- 1) dokumendist, mis tõendab, et lapse vanemad on surnud, tagaotsitavaks kuulutatud või teadmata kadunud;
- 2) kohtumäärusest lapse vanemale eestkostja määramise kohta;
- 3) kohtulahendist lapse vanemalt vanemlike õiguste äravõtmise kohta;
- 4) kohtulahendist lapse äravõtmise kohta vanematelt ilma vanemlike õigusi ära võtmata;
- 5) dokumendist vanemate eelvangistuses või vangistuses viibimise kohta.

(2) Lapse elukohajärgne maavanem, lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus ja asenduskoduteenuse osutaja sõlmivad asenduskoduteenuse osutamiseks halduslepingu (edaspidi *asenduskoduteenuse haldusleping*).

(3) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus annab asenduskoduteenuse osutajale teavet lapse kohta, kelle hooldamiseks on sõlmitud asenduskoduteenuse haldusleping.

(4) Lapse elukohajärgse valla- või linnavalitsuse sotsiaalvaldkonnaga tegelev ametnik külastab asenduskoduteenusel viibivat last tema arenguga tutvumiseks ning lapse heaolu hindamiseks vähemalt kaks korda aastas.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁵. Asenduskoduteenuse rahastamine

(1) Asenduskoduteenusele õigustatud lapsele osutatavat teenust rahastatakse riigieelarvest. Rahastamise tagab Sotsiaalministeerium maavalitsuste kaudu.

(2) Riigieelarvest rahastatava asenduskoduteenuse hinna ning maksimaalse maksumuse asenduskoduteenusele õigustatud lapse kohta kalendriaastas [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#) .

(3) Lapse elukohajärgne maavanem tasub lapsele asenduskoduteenuse osutamise eest käesoleva seaduse § 15⁴ lõike 2 alusel sõlmitud lepingu kohaselt esitatud arvete alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud maksimaalse maksumuse ulatuses.

(4) Maavanemal on õigus anda halduslepinguga käesoleva seaduse § 7 lõike 1 punktis 7¹ nimetatud asenduskoduteenuse rahastamise korraldamine koos asenduskoduteenuse halduslepingu sõlmimise õigusega täitmiseks kohalikule omavalitsusüksusele.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud halduslepinguga üle antud rahaliste vahendite ülejääki võib valla- või linnavalitsus kasutada laste ja peredega seotud sotsiaalteenuste, mille eesmärgiks on välistada lapse muutumine asenduskoduteenuse õigustatud subjektiks, osutamiseks ning arendamiseks valla- või linnavolikogu kehtestatud tingimustel ja korras.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁶. Asenduskoduteenuse halduslepingu muutmine ja ennetähtaegne lõpetamine

(1) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus on kohustatud asenduskoduteenuse halduslepingu muutmise vajaduse ilmlemisel lepingu tingimused üle vaatama, kaasates lepingu pooli, ning tegema lepingusse pooltevahelisest kokkuleppest lähtuvad muudatused.

(2) Asenduskoduteenuse haldusleping lõpetatakse ennetähtaegselt, kui:

- 1) lepingu jätkamine on vastuolus lapse huvidega;
- 2) laps, kelle kasuks asenduskoduteenuse haldusleping sõlmiti, sureb;
- 3) asenduskoduteenuse osutaja tegevusluba lõpeb või tunnistatakse see kehtetuks.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁷. Asenduskoduteenusel viibiva lapse dokumendid

(1) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus kogub ja säilitab asenduskoduteenusel viibiva lapse dokumente.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumentide loetelu [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#) .

(3) Pärast asenduskoduteenuse halduslepingu sõlmimist annab asenduskoduteenusele suunatud lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus asenduskoduteenuse osutamiseks vajalikud dokumendid üle teenuse osutajale.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud dokumentide loetelu [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#) .

(5) Asenduskoduteenuse halduslepingu lõpetamisel annab asenduskoduteenuse osutaja tema valduses olevad asenduskoduteenusel viibinud lapse dokumendid üle lapse elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele.

(6) Asenduskoduteenusele õigustatud lapse lapsendamisel, talle eestkostja määramisel, tema abiellumisel või täisealiseks saamisel annab lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus tema valduses olevad asenduskoduteenusel viibinud lapse dokumendid allkirja vastu üle lapse seaduslikule esindajale või täisealiseks saanud lapsele.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁸. Asenduskoduteenusele esitatavad nõuded

(1) Asenduskodu pere koosneb kuni kuuest asenduskoduteenusele suunatud lapsest.

(2) Iga asenduskodu pere kohta peab olema vähemalt üks käesoleva seaduse § 15⁹ lõikes 5 sätestatud nõuetele vastav kasvatusala töötaja või perevanem.

(3) Kui asenduskodu pere lapsed viibivad asenduskodus, peab seal iga asenduskodu pere kohta ööpäevaringselt viibima vähemalt üks kasvatusala töötaja või perevanem. Kui asenduskodu pere lastest üle poole on alla

kolmeaastased või raske või sügava puudega lapsed, peab asenduskodu peres päevasel ja öhtusel ajal viibima kaks kasvatusala töötajat või perevanem ja kasvatusala töötaja.

(4) Kui asenduskodu pere laps viibib väljaspool asenduskodu, peab asenduskoduteenuse osutaja tagama emalviibivale lapsele võimaluse võtta vajaduse korral ühendust kasvatusala töötaja või perevanemaga.

(5) Asenduskoduteenuse osutaja on kohustatud:

- 1) tagama asenduskoduteenusel viibiva lapse hooldamise, kasvatamise, arendamise ja turvalisuse;
- 2) tagama asenduskoduteenusel viibiva lapse kohta käiva teabe ja vajalike dokumentide kogumise;
- 3) teatama lapse surmaga lõppenud õnnetusest viivitamata politseisse ning käesoleva seaduse § 15⁴ lõike 2 alusel sõlmitud lepingu osapooltele;
- 4) osutama asenduskoduteenust või olema valmis asenduskoduteenuse osutamiseks vähemalt neljale lapsele;
- 5) tagama, et temaga lepingulises suhtes olev kasvatusala töötaja vastaks käesoleva seaduse § 15⁹ lõigetes 2–6 ja perevanem § 15¹⁰ lõikes 2 sätestatud nõuetele;
- 6) koostama käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras statistilisi aruandeid asenduskoduteenuse kohta ja esitama need asenduskoduteenuse osutamise asukohajärgsele maavanemale.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 1 ja 2 nimetatud kohustuste täpsema sisu [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#).

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁹. Nõuded asenduskodu kasvatusala töötajatele

(1) Asenduskodu kasvatusala töötajad on abikasvataja, nooremkasvataja, kasvataja ja vanemkasvataja.

(2) Kasvatusala töötaja peab olema täieliku teovõimega isik, kes vastab käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele.

(3) Abikasvataja peab lisaks käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele vastama veel järgmistele nõuetele:

- 1) tal peab olema vähemalt keskharidus;
- 2) ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise sotsiaaltöö ja pedagoogika täienduskoolituse või ta peab olema sellele registreerunud. Kui töölepingu sõlmimisel on abikasvataja eespool nimetatud täienduskoolitusele registreerunud, peab ta selle läbima vähemalt kolme aasta jooksul abikasvataja ametikohale tööleasumisest arvates.

(4) Nooremkasvataja peab lisaks käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele vastama veel järgmistele nõuetele:

- 1) tal peab olema pedagoogiline või sotsiaaltöölane keskeri- või kõrgharidus või
- 2) tal peab olema keskharidus, muu keskeri- või kõrgharidus ning ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise sotsiaaltöö ja 160-tunnise pedagoogika täienduskoolituse.

(5) Kasvatajal peab olema vähemalt aastane lastega töötamise kogemus ja ta peab vastama lisaks käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele veel järgmistele nõuetele:

- 1) tal peab olema pedagoogiline keskeri- või kõrgharidus ning ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise sotsiaaltöö täienduskoolituse,
- 2) tal peab olema sotsiaaltöölane keskeri- või kõrgharidus ning ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise pedagoogika täienduskoolituse või
- 3) tal peab olema muu keskeri- või kõrgharidus ning ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise sotsiaaltöö ja 160-tunnise pedagoogika täienduskoolituse.

(6) Vanemkasvatajana töötav isik peab lisaks käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele vastama käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 1 või 2 toodud nõuetele ning:

- 1) tal peab olema vähemalt kolmeaastane töökogemus laste hoolekande valdkonnas;
- 2) ta peab olema juhendanud vähemalt kolm kuud praktikante, nooremkasvatajaid või kasvatajaid;
- 3) ta peab olema koostanud erialase uurimistöö või osalenud laste hoolekande arendustegevuses.

(7) Kasvatusala töötajate vastavust käesoleva paragrahvi lõigetes 2–6 kehtestatud nõuetele kontrollib asenduskoduteenuse osutaja.

(8) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3–5 nimetatud sotsiaaltöö ja pedagoogika täienduskoolituste läbiviimise korra ja täienduskoolituste õppekavad [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#).

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15¹⁰. Nõuded perevanemale ja temaga ühist eluruumi kasutavale isikule

(1) Perevanem on füüsiline isik, kes elab ööpäevaringselt koos asenduskodu perega.

(2) Perevanem peab olema täieliku teovõimega isik, kes:

- 1) vastab käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele;
- 2) on vähemalt 25-aastane;
- 3) vastab vähemalt käesoleva seaduse § 15⁹ lõikes 5 kasvatajale kehtestatud nõuetele ning on täiendavalt läbinud käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktis 7 nimetatud koolituse.

(3) Perevanem võib kasvatada ja hooldada korraga kuni kuut last.

(4) Igal perevanemal peab olema vähemalt nooremkasvatajale kehtestatud nõuetele vastav osalise või täistööajaga töötav abiline.

(5) Perevanem võib töölepingu alusel töötada või muu lepingu alusel teisi teenuseid osutada asenduskoduteenusel viibiva lapse elukohajärgse kohaliku omavalitsusüksuse nõusolekul, kui töötamine või teiste teenuste osutamine ei takista perevanemal käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmist.

(6) Perevanem võib asenduskoduteenuse osutamisel kasutada kolmanda isiku abi 42 kalendripäeval aastas.

(7) Perevanema vastavust käesolevas paragrahvis kehtestatud nõuetele kontrollib asenduskoduteenuse osutaja.

(8) Kui asenduskoduteenust osutatakse perevanema eluruumides, peab täieliku teovõimega isik, kellega perevanemal on ühine eluruum, vastama käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 3–6 sätestatud nõuetele ning tal peab olema lastega koosolemiseks vajalik vaimne tervis.

(8¹) Asenduskoduteenust ei tohi osutada perevanema eluruumides, kui sama eluruumi kasutab isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku § 133 lõike 2 punktis 2, § 141 lõike 2 punktis 1, § 142 lõike 2 punktis 1, § 143 lõike 2 punktis 1, § 143¹ lõike 2 punktis 1, §-des 144–146 või §-des 175–178 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.
[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

(9) Kui asenduskoduteenust osutatakse perevanema eluruumides, peab perevanemaga ühist eluruumi kasutav täisealine isik läbima korrapärase tervisekontrolli nakkushaiguste suhtes, sealhulgas iga kahe aasta järel kopsude röntgenuuringu, ja tal peab olema tervisetõend nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta.

(10) Perearst teostab nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli ja väljastab kirjaliku tervisetõendi.

11. jagu

Hooldamine hoolekandeaasutuses

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 16. Hooldamine hoolekandeaasutuses

(1) Hoolekandeaasutus on päevaselt või ööpäevaselt tegutsev asutus, kus viibivatele isikutele tagatakse nende eale ja seisundile vastav hooldamine, sealhulgas ravimine, põetamine, kasvatamine ja arendamine.

(2) Päevane hoolekandeaasutus on asutus, kus viibivate isikute päevase hooldamisega toetatakse nende isikute või perekonnaliikmete iseseisvat toimetulekut.

(3) Ööpäevane hoolekandeaasutus on asutus, kus viibivad isikud, kes erivajaduste või sotsiaalse olukorra tõttu ei ole suutelised iseseisvalt elama ning kui nende toimetulekut ei ole võimalik tagada teiste sotsiaalteenuste või muu abi osutamisega.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

12. jagu

Nõuded hoolekandeaasutustele

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 17. Hoolekandeaasutuste kuuluvus ja juhtimine

(1) Hoolekandeaasutused on riigi või kohaliku omavalitsusüksuse asutused või avalik-õiguslikud või eraõiguslikud juriidilised isikud või nende asutused.

(2) Riigi hoolekandeaasutusteks võivad olla koolkodus, sotsiaalse rehabilitatsiooni keskused ja erihooldekodus.

(3) Sotsiaalministeeriumi haldusalas oleva riigi hoolekandeesutuse põhimääruse kinnitab sotsiaalminister .
Maavalitsuse haldamisel oleva riikliku hoolekandeesutuse põhimääruse kinnitab maavanem.

(4) Hoolekandeesutuse põhikirja kinnitab tema asutaja või omanik.

(5) Hoolekandeesutuse kõrgeimaks organiks on asutuse omaniku poolt moodustatud hoolekogu.

(6) Riigi hoolekandeesutuse töö korralduse kehtestab sotsiaalminister.

(7) Hoolekandeesutustele esitatavad kohustuslikud nõuded kehtestab sotsiaalminister .
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 17¹. Hoolekandeesutuste kohustus esitada aruandeid

Hoolekandeesutused koostavad käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras sotsiaalhoolekandelaseid statistilisi aruandeid ja esitavad need maavanemale.
[RT I 2004, 89, 605- jõust. 01.01.2005]

§ 18. Hoolekandeesutuste liigid

(1) Hoolekandeesutused on:

1) päevakeskus - päevast hooldamist osutav asutus;

2) tugikodu - kodus elavatele puuetega isikutele päevast või perioodilist ööpäevast hooldamist osutav asutus;

3) varjupaik - isikutele ajutist ööpäevast abi ja tuge ning kaitset pakkuv asutus;

4) asenduskodu – käesoleva seaduse §-s 15² nimetatud lastele asenduskoduteenuse osutamise koht;

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

5) noortekodu – asenduskodust, erivajadustega õpilaste koolist või koolkodust pärit või vanemliku hoolitsuseta jäänud üle 15-aastastele noortele elamiseks ja rehabilitatsiooniks loodud asutus;

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

6) üldhooldekodu - vanuritele ja puuetega isikutele elamiseks, hooldamiseks ja rehabilitatsiooniks loodud asutus;

7) koolkodu - puuetega kooliealistele lastele elamiseks, hooldamiseks, arendamiseks ja õpetamiseks loodud asutus;

8) sotsiaalse rehabilitatsiooni keskus - erivajadustega isikutele aktiivseks rehabiliteerimiseks loodud asutus;

9) erihooldekodu – teenuse osutaja omandis või kasutuses olevad ruumid ja territoorium, kus osutatakse kogukonnas elamise teenust või ööpäevaringset erihooldusteenust.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(2) Ööpäevased hoolekandeesutused on üldjuhul eraldi lastele, vanuritele, vaimuhaigetele, vaimsete puuetega täiskasvanutele ja teistele sotsiaalselt mittetoimetulevatele isikutele.

(3) Vajadusel võib valla- või linnavolikogu luua segatüüpi ööpäevaseid hoolekandeesutusi, kus erinevat hooldamist vajavatele isikutele on ette nähtud eraldi osakonnad.

13. jagu Isiku nõusolekuta hooldamine

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 19. Isiku paigutamine hoolekandeesutusse kohtumääruse alusel

(1) Isik paigutatakse hoolekandeesutusse ööpäevaringset erihooldusteenust saama tema enda või tema seadusliku esindaja nõusolekuta (edaspidi *nõusolekuta hooldamine*), kui esinevad kõik järgmised asjaolud:

1) isikul on raske psüühikahäire, mis piirab tema võimet oma käitumisest aru saada või seda juhtida;

2) isik on endale või teistele ohtlik, kui ta jäetakse paigutamata hoolekandeesutusse ööpäevaringset erihooldusteenust saama ja

3) varasemate abinõude rakendamine ei ole osutunud küllaldaseks või muude abinõude kasutamine ei ole võimalik.

(2) Kui isik ei suuda tahet avaldada, loetakse, et ta ei ole oma nõusolekut teenuse saamiseks andnud.

(3) Isiku nõusolekut ei asenda tema seadusliku esindaja nõusolek.

(4) Isiku nõusolekuta hoolekandeesutusse paigutamise, nõusolekuta hooldamise, selle pikendamise, peatamise ja lõpetamise otsustab kohus tsiviilkohtumenetluse seadustikus isiku kinnisesse asutusse paigutamise menetluse jaoks ettenähtud korras, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(5) Kohus võib paigutada isiku tema nõusolekuta hoolekandeesutusse hooldamisele kuni üheks aastaks kohtumääruse tegemisest arvates. Kui nimetatud tähtaja möödumisel ei ole ära langenud käesoleva paragrahvi

lõikes 1 loetletud asjaolud, võib kohus isiku elukohajärgse valla- või linnavalitsuse või seadusliku esindaja avalduse alusel pikendada isiku hoolekandeesutuses nõusolekuta hooldamise tähtaega kuni ühe aasta kaupa.

(6) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja, kelle juures isik kohtuotsuse alusel nõusolekuta hooldamisel viibib, teatab isiku nõusolekuta hoolekandeesutuses hooldamise pikendamise, peatamise või lõpetamise vajadusest viivitamata isiku elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele, lisades teatele psühhiaatri arvamuse isiku nõusolekuta hoolekandeesutuses hooldamise peatamise, pikendamise või lõpetamise põhjendatuse kohta. Isiku nõusolekuta hooldamise peatamise või lõpetamise vajadusest on viivitamata kohustatud teavitama kohut:

- 1) ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja, kelle juures isik kohtuotsuse alusel nõusolekuta hooldusel viibib;
- 2) isiku elukohajärgne valla- või linnavalitsus ja
- 3) isiku seaduslik esindaja, kui ta on isiku nõusolekuta hooldamise peatamise või lõpetamise vajadusest teadlik.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 20. Keelatud esemed ja ained hoolekandeesutuses viibimisel

(1) Hoolekandeesutuses sotsiaalteenust saav isik ei tohi vallata järgmisi aineid ja vahendeid:

- 1) relvad relvaseaduse tähenduses;
- 2) lõhkeaine, pürotehniline aine ning pürotehnilised tooted lõhkematerjaliseaduse tähenduses;
- 3) aine, mida kasutatakse narkootilise, toksilise või alkohoolse joobe tekitamiseks, ja
- 4) muud ained või esemed, mis võivad kujutada ohtu teenust saavate isikute ja teiste isikute elule ja tervisele.

(2) Kui sotsiaalteenuse osutajal on teavet selle kohta, et hoolekandeesutuses sotsiaalteenust saava isiku valduses on või temale adresseeritud posti- või muu saadetus sisaldab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud aineid või esemeid või sama lõike punktis 3 nimetatud ainet, mida kasutatakse narkootilise joobe tekitamiseks, on ta kohustatud teavitama sellest politseid.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud keelatud ese või aine seab otsesesse ohtu isiku, kelle valduses see on, või teisi isikuid, peab teenuse osutaja võtma kasutusele meetmed otsese ohu vähendamiseks või kõrvaldamiseks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3 ja 4 nimetatud aine või eseme võtab teenuse osutaja isiku valdusest ära. Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3 ja 4 nimetatud aine või eseme, mida ei ole võimalik üle anda politseile, tagastab teenuse osutaja posti- või muu saadetise saatjale. Kui saatja ei ole teada või kui aine või ese on teenust saava isiku valdusesse sattunud muul viisil kui posti teel, annab teenuse osutaja aine või eseme isiku seaduslikule esindajale, viimase puudumise korral säilitab teenuse osutaja isikult võetud aine või eseme. Teenuse osutaja hävitab ained ja esemed, mille väärtus on väiksem kui 300 krooni.

(5) Kui teenust saava isiku tervises seisund võimaldab, võetakse käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud aine või ese isiku valdusest ära ja hävitatakse tema juuresolekul.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud loetelusse kuuluvate esemete ja ainete äravõtmise kohta koostab teenuse osutaja viivitamata protokoll, kuhu kantakse:

- 1) protokoll koostamise aeg ja koht;
- 2) protokoll koostaja ees- ja perekonnanimi;
- 3) selle teenust saava isiku ees- ja perekonnanimi, kellelt esemed või ained ära võeti;
- 4) äravõetud esemete või ainete loetelu;
- 5) märke keelatud esemete üleandmisest käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud isikule, asutusele või politseile ja
- 6) teenust saava isiku või piiratud teovõimega isiku puhul tema seadusliku esindaja ja protokoll koostaja allkiri.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 20¹. Sotsiaalteenust saava isiku liikumisvabaduse piiramine

(1) Õigust vabalt liikuda võib piirata:

- 1) isikutel, kes on paigutatud hoolekandeesutusse kohtumääruse alusel vastavalt käesoleva seaduse §-le 19, ja
- 2) isikutel, kes saavad ööpäevaringset erihooldusteenust, kui see on vajalik nimetatud isiku või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitseks.

(2) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja võib ööpäevaringset erihooldusteenust saava psüühikahäirega isiku õigust vabalt liikuda piirata vaid sel määral, kui see on vajalik nimetatud isiku või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitseks.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 20². Isiku eraldamine teistest teenust saavatest isikutest

(1) Ööpäevaringse erihooaldusteenuse osutaja võib kasutada isiku suhtes, kes ei ole ööpäevaringset erihooaldusteenust saama paigutatud kohtumäärusega, liikumisvabaduse piiranguna ainult eraldamist. Eraldamist võib kasutada lisaks kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikute suhtes.

(2) Eraldamiseks loetakse isiku eraldusruumi paigutamist. Isiku eraldusruumis viibimise ajal peab isik olema pidevalt ööpäevaringse erihooaldusteenuse osutaja järelevalve all.

(3) Eraldusruumile, eraldusruumi sisustusele ja kättesaadavale joogiveele esitatavad nõuded kehtestab sotsiaalminister määrusega.

(4) Eraldamist võib kasutada ööpäevaringset erihooaldusteenust saava isiku suhtes ainult juhul, kui:

1) on otsene oht isiku enda või teiste teenust saavate isikute elule, kehalisele puutumatusse või füüsilisele vabadusele;

2) kui isiku suusõnaline rahustamine või muude teenuste osutajale teadaolevate konkreetse isiku kohta arsti poolt märgitud meetmete kasutamine ei ole osutunud küllaldaseks ja

3) arst ei ole teenuse osutajale teadaolevalt eraldamise kasutamist konkreetse isiku suhtes välistanud.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud asjaolude ilmlemisel ja enne eraldamist teavitab ööpäevaringse erihooaldusteenuse osutaja kiirabiteenuse osutajat või politseid. Viivitamatu eraldamisvajaduse korral võib teenuse osutaja isiku enne teavitamist eraldada, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatut.

(6) Isiku võib eraldada teistest teenust saavatest isikutest kuni kiirabiteenuse osutaja või politsei saabumiseni, kuid mitte kauemaks kui kolmeks tunniks järjest.

(7) Eraldamise kohta teeb ööpäevaringse erihooaldusteenuse osutaja kirjaliku põhjendatud otsuse. Isiku eraldamisest teavitab teenuse osutaja olemasolu korral isiku seaduslikku esindajat.

(8) Ööpäevaringse erihooaldusteenuse osutaja, kes on kasutanud eraldamist, on kohustatud koostama kirjaliku protokollu, milles märgib:

1) eraldatud isiku ees- ja perekonnanime;

2) eraldamise algus- ja lõpuaja;

3) eraldamisele eelnenud olukorra üksikasjalise kirjelduse, sealhulgas isiku rahustamiseks kasutatud meetmed;

4) eraldamise põhjused;

5) eraldamise otsuse teinud isiku nime ja

6) info käesoleva lõike punktis 1 nimetatud isikul või ööpäevaringse erihooaldusteenuse osutajal või temaga ööpäevaringse erihooaldusteenuse osutamiseks lepingulisel suhtel oleval isikul tekkinud vigastuste kohta ning isiku lõhutud või rikutud teenuse osutamise ruumide või sisustuse kohta.

(9) Pärast eraldamise lõpetamist on ööpäevaringse erihooaldusteenuse osutaja kohustatud eraldatud olnud isikule selgitama eraldamise otstarvet ja põhjust.

(10) Ööpäevaringse erihooaldusteenuse osutaja koostab rahutute ja vägivaldsete isikute probleemse käitumise juhtimise ja eraldamise juhendi.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

14. jagu Muud sotsiaalteenused

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 21. Toimetulekuks vajalikud muud sotsiaalteenused

Valla- või linnavalitsus võib osutada muid sotsiaalteenuseid. Materiaalse abi andmise tingimused ja korra, samuti annetuste arvelevõtmise, nende üle arvestuse pidamise ja jaotamise korra vallas või linnas kehtestab kohalik omavalitsus.

3¹. peatükk TEGEVUSLUBA

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 21¹. Tegevusluba sotsiaalteenuse osutamiseks

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(1) Tegevusluba on nõutav järgmiste sotsiaalteenuste osutamiseks:

1) riigi või kohaliku omavalitsuse rahastatav lapsehoiuteenus;

- 2) asenduskoduteenus;
  - 3) igapäevaelu toetamise teenus;
  - 4) töötamise toetamise teenus;
  - 5) toetatud elamise teenus;
  - 6) kogukonnas elamise teenus ja
  - 7) ööpäevaringne erihooldusteenus.
- [RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(2) Tegevusluba annab tegevusloa omajale õiguse tegutseda vastaval tegevusalal tegevusloa andmise otsuses nimetatud asukohas.

(2¹) Ööpäevaringse erihooldusteenuse tegevusluba omav teenuse osutaja võib ööpäevaringset erihooldusteenust sügava liitpuudega isikule, ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikule või kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikule osutada juhul, kui ööpäevaringse erihooldusteenuse tegevusloaga on teenuse osutajale selline õigus antud.

[RT I 2008, 58, 329 - jõust. 01.01.2009]

(3) Enne tegevusloa taotlemist peab taotleja tasuma riigilõivu.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 21². Tegevusloa taotlemine

(1) Tegevusloa saamiseks esitab taotleja taotluse koos nõutavate dokumentidega:

- 1) käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud teenuse osutamiseks tegevuskohajärgsele maavanemale ja
- 2) käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktides 3–7 nimetatud teenuste osutamiseks Sotsiaalkindlustusametile.

(2) Taotluses märgitakse:

- 1) taotleja nimi, registrikood või isikukood ja kontaktandmed;
- 2) selle teenuse nimetus, millele tegevusluba taotletakse, tegevuskoht või -kohad ning nende isikute arv, kellele taotleja soovib tegevuskohas teenust osutada;
- 3) andmed teenust vahetult osutavate isikute kohta, sealhulgas andmed nende hariduse ja nõutavate läbitud koolituste kohta;
- 4) andmed riigilõivu tasumise kohta;
- 5) andmed allkirjastaja kohta ja
- 6) taotlusele lisatud dokumentide loetelu.

(3) Sotsiaalminister kehtestab määrusega järgmiste teenuste tegevusloa taotluste vormid ja tegevusloa taotlemisel nõutavate dokumentide loetelu:

- 1) lapsehoiuteenus ja asenduskoduteenus ning
- 2) igapäevaelu toetamise teenus, töötamise toetamise teenus, toetatud elamise teenus, kogukonnas elamise teenus ja ööpäevaringne erihooldusteenus.

[RT I 2008, 58, 329 - jõust. 01.01.2009]

§ 21³. Tegevusloa andmine

(1) Tegevusloa taotleja esitatud andmete ja dokumentide õigsust kontrollib ning tegevusloa annab tegevusloa väljaandja, kelleks on:

[RT I 2008, 58, 329 - jõust. 01.01.2009]

- 1) käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud teenuste puhul tegevuskohajärgne maavanem või tema volitatud ametnik ja

- 2) käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktides 3–7 nimetatud teenuste puhul Sotsiaalkindlustusamet.

[RT I 2008, 58, 329 - jõust. 01.01.2009]

(2) Tegevusloa väljaandja kontrollib enne tegevusloa andmist:

- 1) tegevusloa taotleja, teenuse, mida plaanitakse osutama hakata, ning lapsehoidja, kasvatusala töötaja, perevanema ja tegevusjuhendaja (edaspidi *vahetult teenust osutav isik*) vastavust käesolevas seaduses teenusele, teenuse osutajale ja vahetult teenust osutavale isikule sätestatud nõuetele;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

- 2) riigilõivu tasumist;
- 3) maksuvõlgnevuse puudumist;
- 4) esitatud andmete õigsust riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikust registrist, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrist või äriregistrist;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

- 5) asjaolu, et taotleja suhtes ei ole välja kuulutatud pankrotti;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

6) vahetult teenust osutaval isikul või lapsehoidjaga või perevanemaga ühist eluruumi kasutava täieliku teovõimega isiku kinnituse kohaselt lapsehoidjaga või perevanemaga ühist eluruumi kasutaval täieliku teovõimega isikul karistatuse puudumist tahtlikult toimepandud kuriteo eest;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

7) käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud teenuse puhul käesoleva seaduse §-s

10¹ sätestatud nõude täitmist.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(3) Tervisekaitseinspeksioon kontrollib enne käesoleva seaduse § 21¹ lõikes 1 nimetatud teenuse osutajale tegevusloa andmist selle taotleja avalduse alusel teenuse osutamise koha vastavust rahvatervise seaduse alusel kehtestatud nõuetele ning väljastab tõendi teenuse osutamise koha tervisekaitse nõuetele vastavuse kohta.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(4) Kui taotleja jätab koos taotlusega esitamata nõutud andmed või dokumendid või kui taotluses on muid puudusi, teavitab tegevusloa väljaandja taotlejat sellest kirjalikult, andes taotlejale 10 tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks. Kui taotleja ei ole puudusi nimetatud tähtjaks kõrvaldanud, jätab tegevusloa väljaandja taotluse läbi vaatamata.

(5) Tegevusloa väljaandja võib enne tegevusloa andmist kaasata teenuse osutamise ruumide tuleohutusnõuetele vastavuse kontrollimiseks Päästeameti kohaliku päästeasutuse vastava ametniku.

(6) Tegevusloa väljaandja teeb otsuse tegevusloa andmise kohta 20 tööpäeva jooksul talle kõikide nõutavate andmete ja dokumentide esitamisest arvates. Tegevusloa andmise otsusest teavitatakse tegevusloa taotlejat kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

(7) Tegevusloa väljaandja kannab kolme tööpäeva jooksul tegevusloa andmise otsuse tegemisest arvates andmed teenuse osutaja kohta majandustegevuse registri teise jakku.

[RT I 2008, 58, 329 - jõust. 01.01.2009]

(8) Majandustegevuse registrisse kantavate teenuse osutaja andmete loetelu [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#).

[RT I 2008, 58, 329 - jõust. 01.01.2009]

(9) Juurdepääsuõigus majandustegevuse registrisse kantud andmetele, välja arvatud tegevusloa otsuse andmise andmed ja vahetult teenust osutavate isikute nimed, on tegevusloa väljaandjal ja majandustegevuse registri pidajal.

[RT I 2008, 58, 329 - jõust. 01.01.2009]

§ 21⁴. Tegevusloa kehtivus

Tegevusluba antakse viieks aastaks.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 21⁵. Tegevusloa andmisest keeldumine

(1) Tegevusluba ei anta, kui:

1) tegevusloa taotleja ei ole esitanud käesolevas seaduses sätestatud tegevusloa taotlemiseks nõutud dokumente või andmeid;

1¹) tegevusloa taotleja, teenus, mida plaanitakse osutama hakata, vahetult teenust osutav isik või lapsehoidja või perevanemaga ühist eluruumi kasutav isik ei vasta käesolevas seaduses teenuse osutajale, teenusele, vahetult teenust osutavale isikule või lapsehoidja või perevanemaga ühist eluruumi kasutavale isikule sätestatud nõuetele;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

2) teenuse osutamise ruumid ei vasta õigusaktides sätestatud nõuetele;

2¹) karistusregistri või muudest andmetest ilmneb asjaolu, et juriidilisest isikust teenuse osutaja on mõistetud kuriteo eest sundlõpetamisele või füüsilisest isikust ettevõtja suhtes on kuriteo toimepanemise eest kohaldatud tegutsemiskeeldu vastaval tegevusalal, selle asjaolu tuvastamise päevast arvates;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

3) tegevusloa taotleja suhtes on välja kuulutatud pankrot;

4) tegevusloa taotlemisel on esitatud teadlikult tegelikkusele mittevastavaid andmeid;

5) tegevusloa taotleja ei ole tasunud riigilõivu;

6) tegevusloa taotleja on maksuvõlglane;

7) varasem tegevusluba on tunnistatud kehtetuks käesoleva seaduse § 21⁹ lõike 1 punktides 4–6 sätestatud alustel ja kehtetuks tunnistamisest on möödunud vähem kui üks aasta.

(2) Tegevusloa väljaandja teatab tegevusloa taotlejale tegevusloa andmisest keeldumisest kirjalikult kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

§ 21⁶. Tegevusloa andmise otsus

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(1) Tegevusloa andmise otsuses peavad sisalduma järgmised andmed:

- 1) otsuse tegija;
- 2) tegevusloa number ja otsuse tegemise kuupäev;
- 3) tegevusloa omaja nimi, äriregistri või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri või riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riikliku registri kood või füüsilisest isikust ettevõtja isikukood või äriregistri kood, teenuse osutamise koha aadress ning sidevahendite andmed;
- 4) tegevusala, millel tegutsemiseks tegevusluba on antud;
- 5) maksimaalne isikute arv, kellele on lubatud samal ajal teenust osutada;
- 6) tegevusloa kehtivusaeg.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(2) Kui tegevusloa taotleja taotleb ööpäevaringse erihooldusteenuse tegevusluba lisaks käesoleva seaduse § 11⁵⁰ lõikes 1 nimetatud isikule ka sügava liitpuudega isikule, ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikule või kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamiseks, peab taotluse rahuldamise korral tegevusloa otsus sisaldama lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmetele märgat eelnimetatud isikutele ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise kohta.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 21⁷. Tegevusloa andmise aluseks olevate andmete muutumine

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(1) Tegevusloa omaja on kohustatud viivitamata, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul andmete muutumisest arvates teavitama tegevusloa väljaandjat majandustegevuse registrisse kantud andmete muutumisest.

[RT I 2008, 58, 329 - jõust. 01.01.2009]

(2) Tegevusloa väljaandja kannab muutunud andmed majandustegevuse registrisse kolme tööpäeva jooksul nende saamisest arvates.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(3) Selliste andmete loetelu, mille muutumisest tuleb tegevusloa väljaandjat teavitada, [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#).

[RT I 2008, 58, 329 - jõust. 01.01.2009]

§ 21⁸. Tegevusloas nimetatud tegevuse peatamine või lõpetamine

(1) Tegevusloa omaja, kes soovib oma tegevusloas nimetatud tegevuse peatada, esitab tegevusloa väljaandjale asjakohase taotluse.

(2) Tegevusloas nimetatud tegevuse võib peatada kuni kuueks kuuks. Käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktis 1 nimetatud teenuse osutaja peab teavitama tegevusloa väljaandjat oma tegevuse peatamisest vähemalt kolm kuud ette. Käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktides 2–7 nimetatud teenuste osutamise peatamine ei ole lubatud.

(3) Kui tegevusloa peatamise taotlusesse ei ole kantud tegevuse jätkamise tähtpäeva, peab tegevusloa omaja esitama tegevuse jätkamiseks tegevusloa väljaandjale avalduse tegevuse jätkamise kohta. Kui tegevusloa omaja ei teavita tegevusloa väljaandjat tegevuse jätkamisest, välja arvatud juhul, kui tegevusloas nimetatud tegevus peatati tähtajaliselt, tunnistab tegevusloa väljaandja tegevusloa kehtetuks kuue kuu möödumisel selles nimetatud tegevuse peatamisest arvates. Tegevusloas nimetatud tähtajaliselt peatatud tegevuse jätkamise andmed kannab tegevusloa väljaandja majandustegevuse registrisse tegevuse peatamise avalduses märgitud kuupäeval.

(4) Tegevusloa omaja esitab tegevusloas nimetatud tegevuse lõpetamise soovi korral tegevusloa väljaandjale taotluse tegevusloa kehtetuks tunnistamiseks, märkides taotluses tegevusloas nimetatud tegevuse lõpetamise kuupäeva.

(5) Käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktis 1, 3 või 4 nimetatud teenuse osutaja on kohustatud esitama käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud taotluse vähemalt kolm kuud enne teenuse osutamise lõpetamist. Käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktis 2, 5, 6 või 7 nimetatud teenuse osutaja on kohustatud esitama käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud taotluse vähemalt kuus kuud enne teenuse osutamise lõpetamist.

(6) Tegevusloa väljaandja kannab andmed tegevusloas nimetatud tegevuse peatamise kohta majandustegevuse registrisse kolme tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluses märgitud tegevuse peatamise kuupäevast arvates või, kui tegevus on peatatud enne taotluse esitamist, kolme tööpäeva jooksul taotluse esitamisest arvates.

§ 21⁹. Tegevusloa kehtetuks tunnistamine

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(1) Tegevusloa väljaandja tunnistab tegevusloa kehtetuks, kui:

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

1) seda taotleb tegevusloa omaja;

2) tegevusloa omaja ei ole alustanud tegevusloas nimetatud tegevusi ühe aasta jooksul tegevusloa andmisest arvates;

2¹) tegevusloa omaja on lõpetatud või füüsilisest isikust ettevõtja on surnud, sellest teadasaamise päevast arvates;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

3) karistusregistri või muudest andmetest ilmneb asjaolu, et tegevuslooma omav juriidilisest isikust teenuse osutaja on mõistetud kuriteo eest sundlõpetamisele või füüsilisest isikust ettevõtja suhtes on kuriteo toimepanemise eest kohaldatud tegutsemiskeeldu vastaval tegevusalal, selle asjaolu tuvastamise päevast arvates;

4) järelevalve käigus selgub, et teenus, teenuse osutaja või vahetult teenust osutav isik ei vasta seadustes ja teistes õigusaktides teenusele, teenuse osutajale või vahetult teenust osutavale isikule kehtestatud nõuetele;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

5) tegevusloa taotlemisel on tegevusloa taotleja teadlikult esitanud tegelikkusele mittevastavaid andmeid;

6) tegevusloa taotleja ei ole 30 kalendripäeva jooksul teavitanud tegevusloa väljaandjat käesoleva seaduse §

21⁷ lõike 3 alusel kehtestatud määruuses nimetatud andmete muutumisest;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

7) tegevusloa omaja ei ole ettenähtud ajaks ja korras täitnud järelevalveorgani poolt talle tehtud ettekirjutust;

8) tegevusloas nimetatud tegevuse peatamisest on möödunud kuus kuud ja tegevusloa omaja ei ole tegevusloa väljaandjat teavitanud soovist tegevust jätkata.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(2) Tegevusloa väljaandja kustutab tegevusloa registrikande majandustegevuse registrist viivitamata, kuid hiljemalt kolme tööpäeva jooksul tegevusloa kehtetuks tunnistamisest arvates.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(3) Kui tegevusloa kehtetuks tunnistamise aluseks olevat asjaolu on võimalik kõrvaldada, võib tegevusloa väljaandja teha tegevusloa omajale rikkumise kõrvaldamiseks ettekirjutuse.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(4) Tegevusloa väljaandja teatab tegevusloa omajale tegevusloa kehtetuks tunnistamisest kirjalikult kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 21¹⁰. Uue tegevusloa taotlemine

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(1) Tegevusloa omaja peab taotlema uue tegevusloa andmist, kui:

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

1) teenuse osutamise asukoht muutub;

2) teenuse osutamise maht suureneb.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(2) Riigi rahastatava teenuse puhul peab teenuse osutaja tegevusloas nimetatud tegevuse jätkamise soovi korral taotlema uut tegevusloa vähemalt kaks kuud enne olemasoleva tegevusloa kehtivuse lõppemist.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(3) [Kehtetu – RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(4) Uus tegevusloa antakse välja käesoleva seaduse §-des 21³–21⁶ sätestatud korras.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

4. peatükk SOTSIAALTOETUSED

§ 22. Toimetulekutoetus

(1) Toimetulekutoetust on õigus saada üks elaval isikul või perekonnal, kelle kuu netosissetulek pärast käesoleva seaduse § 22² lõigetes 5 ja 6 sätestatud tingimustel arvestatud eluruumi alaliste kulude mahaarvamist on alla kehtestatud toimetulekupiiri. Toimetulekupiiri kehtestamisel lähtutakse minimaalsetest tarbimiskuludest toidule, riietusele ja jalanõudele ning muudele kaupadele ja teenustele esmavajaduste rahuldamiseks.

(1¹) Toimetulekupiiri suuruse üksi elavale isikule või perekonna esimesele liikmele kehtestab Riigikogu igaks elarveaastaks riigieelarvega. Toimetulekupiiri uus määr ei või olla väiksem kehtivast määrast.

(1²) Perekonna teise ja iga järgneva liikme toimetulekupiiri suurus on 80 protsenti perekonna esimese liikme toimetulekupiiri suurusest.

(2) Toimetulekutoetuse määramise aluseks on toetuse taotleja ja tema perekonnaliikmete sissetulek. Toimetulekutoetuse määramisel loetakse perekonna liikmeteks abielus või abielulistes suhetes olevad samas eluruumis elavad isikud, nende abivajavad lapsed ja vanemad või muud üht või enamat tuluallikat ühiselt kasutavad või ühise majapidamisega isikud.

(2¹) Toimetulekutoetuse määramisel loetakse perekonna koosseisu perekonnast ajutiselt eemalviibivad Eesti Vabariigi riiklike või Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt väljaantud koolituslubasid omavate õppeasutuste päevases õppevormis õppivad õpilased ja üliõpilased juhul, kui nende rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressiandmed langevad kokku perekonna elukoha aadressiandmetega.

(2²) Õpilasel ja üliõpilasel, kelle elukoha aadressiandmed ei lange kokku käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud perekonnaliikmete elukoha aadressiandmetega, on õigus saada toimetulekutoetust oma rahvastikuregistrijärgse elukoha valla- või linnavalitsusest, kui tema perekond oli toimetulekutoetuse saaja eelmisel kuul.

(3) Toimetulekutoetust määrab ja maksab valla- või linnavalitsus käesoleva seadusega kehtestatud ulatuses, tingimustel ja korras valla- või linnaeelarvesse riigieelarvest laekunud vahenditest.
[RT I 2003, 58, 388- jõust. 05.09.2003]

§ 22¹. Toimetulekutoetuse taotlemine

(1) Toimetulekutoetuse taotleja esitab jooksva kuu eest toimetulekutoetuse saamiseks avalduse hiljemalt 20. kuupäevaks valla- või linnavalitsusele, kelle halduspiirkonnas ta alaliselt või püsivalt elab.

(2) Avalduses märgib taotleja käesoleva seaduse § 22 lõigete 2 ja 2¹ järgi toimetulekutoetuse määramisel arvessevõetavate isikute nimed ja nende isikukoodid või sünniajad.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avaldusele lisatakse dokumendid, mis tõendavad:

- 1) eluruumi kasutamise õigust ja need esitatakse esmapöördumisel;
- 2) üksi elava isiku või perekonnaliikmete eelmisel kuul saadud sissetulekuid ning sellest mahaarvatud tulumaksu ja makstud elatise suurust. Kui mõne sissetuleku liiki ei ole võimalik dokumentaalselt tõestada, kinnitab toimetulekutoetuse taotleja selle suurust oma allkirjaga;
- 3) jooksva kuul tasumisele kuuluvaid eluruumi alalisi kulusid kooskõlas käesolevas seaduses sätestatud ulatuse ja struktuuriga.

(3¹) Õpilane ja üliõpilane, kelle elukoha aadressiandmed ei lange kokku käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 nimetatud perekonnaliikmete elukoha aadressiandmetega, esitab lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 nimetatud dokumentidele tõendi, et tema perekond sai eelmisel kuul toimetulekutoetust.

(3²) Toimetulekutoetuse esmakordse taotlemise või käesolevas lõikes toodud loetellu kuuluvate esemete koosseisu muutumise korral esitab taotleja lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 3 ja 3¹ nimetatud dokumentidele kirjaliku loetelu, milles on nimetatud järgmised taotleja enda ja tema perekonna kasutuses või omandis olevad esemed:

- 1) kinnisasjad ja vallasajadest eluruumid;
- 2) sõidukid liiklusseaduse tähenduses;
- 3) väärtpaberid väärtpaberituruseaduse tähenduses.

(4) Toimetulekutoetuse määramisel on eluruumi kasutamise õiguslikuks aluseks:

- 1) omandiõigus eluruumile;
- 2) liikmelisus elamuühistus (-kooperatiivis);
- 3) eluruumi üürileping, välja arvatud leping, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 või 2¹ nimetatud isikute endi vahel;
- 4) üürileping, mille esemeks on eluruum või elamiseks kasutatav muu ruum ja mille riik, kohaliku omavalitsuse üksus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik või nende poolt elamu haldamiseks asutatud eraõiguslik juriidiline isik on oma seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks andnud üürile elamisepinda hädasti vajavale isikule või haridust omandavale isikule, samuti eraõigusliku juriidilise isiku eluruumis või muus ruumis elamiseks sõlmitud üürileping, välja arvatud hotellitüüpi majutusettevõtte ruumi, puhkamiseks mõeldud ruumi või hoolekandeesutuse ruumi üürileping. Toetatud elamise teenuse osutamise käigus teenust saama õigustatud

isikuga sõlmitud hoolekandeesutuse ruumi üürileping on toimetulekutoetuse määramisel eluruumi kasutamise õiguslikuks aluseks.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

5) üürileping, mille esemeks on eluruum, mis on osa üürileandja enda poolt kasutatavatest eluruumidest, välja arvatud leping, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 või 2¹ nimetatud isikute endi vahel;

6) asjaõiguslik leping elamispinna kasutamiseks (isiklik servituut), välja arvatud leping, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 või 2¹ nimetatud isikute endi vahel.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 22². Toimetulekutoetuse arvestamise alused

(1) Toimetulekutoetuse arvestamise aluseks on üksi elava isiku või perekonna kõigi liikmete eelmise kuu netosissetulek, jooksval kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulud ning kehtestatud toimetulekupiir.

(2) Toimetulekutoetuse arvestamisel ei arvata üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka:

1) ühekordseid toetusi, mida on üksi elavale isikule, perekonnale või selle liikmetele makstud riigi- või kohaliku eelarve vahenditest;

2) puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstavaid toetusi, välja arvatud puudega vanema toetus; [RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.03.2009]

3) [Kehtetu – RT I 2006, 55, 409- jõust. 01.07.2007]

4) riigi tagatisel antud õppelaenu;

5) tööturuteenuste ja -toetuste seaduse alusel tööturukoolituses osalemise korral makstavat stipendiumi ning sõidu- ja majutustoetust ning tööpraktikas osalemise korral makstavat sõidu- ja majutustoetust.

(3) Igakuist regulaarset sissetulekut mitteomava isiku toimetulekutoetuse arvestamise aluseks võetakse toimetulekutoetuse taotlemisele eelneva kuue kuu keskmine sissetulek.

(4) Valla või linna territooriumil heakorra või abitöödel osalevale isikule makstakse tehtud töö eest töötasu, mis toimetulekutoetuse arvestamisel arvatakse üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka. Tehtud tööd ei tasustata toimetulekutoetuse vahendite arvel.

(5) Kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestab toimetulekutoetuse määramiseks käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud kulude piirmäärad, mis tagavad isiku inimväärse äraelamise.

(6) Toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse elamuseaduse § 7 lõike 1 punkti 2 alusel kehtestatud eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normi ning käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud piirmäärade ulatuses arvesse järgmised jooksval kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulud:

1) tegelik korteriüür või hooldustasu;

2) kütteks ja soojaveevarustuseks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus;

3) tarbitud vee ja kanalisatsiooniteenuste maksumus;

4) tarbitud elektrienergia maksumus;

5) tarbitud majapidamisgaasi maksumus;

6) maamaksukulud, mille arvestamise aluseks on kolmekordne elamualune pind;

7) hoonekindlustuse kulud, mis on arvestatud kasutatavale eluruumile;

8) tegelik olmejäätmete veotasu

(7) Eluruumi alaliste kulude tasumisel varem tekkinud võlgnevust ei arvata toimetulekutoetuse määramisel jooksval kuul tasumisele kuuluvate eluruumi alaliste kulude hulka ja see ei kuulu katmisele toimetulekutoetuse vahendite arvel.

[RT I 2005, 54, 430- jõust. 01.01.2006]

§ 22³. Toimetulekutoetuse määramine ja maksmine

(1) Toimetulekutoetus määratakse jooksvaks kuuks. Eelnevate kuude eest toimetulekutoetust tagasiulatuvalt ei määrata.

(2) Toimetulekutoetus määratakse viie tööpäeva jooksul pärast kõigi dokumentide esitamist sellises suuruses, et üksi elaval isikul või perekonnal oleks koos perekonnaliikmete sissetulekutega tagatud sissetulek toimetulekupiiri ulatuses, pärast käesolevas seaduses nimetatud ulatuses ja struktuuris eluruumi või elamispinna alaliste kulude tasumist. Üksikisiku või perekonna poolt jooksval kuul tehtud muid kulutusi toimetulekutoetuse määramisel arvesse ei võeta.

(2¹) Toimetulekutoetuse määramisel osutab valla- või linnavalitsus toimetulekutoetuse taotlejale ja tema abivajavatele perekonnaliikmetele sotsiaalnõustamise teenust.

(3) Valla- või linnavalitsus võib jätta toimetulekutoetuse määramata:

1) töövõimelisele 18-aastasele kuni vanaduspensioniealisele isikule, kes ei tööta ega õpi ja on rohkem kui ühel korral ilma mõjuva põhjuseta keeldunud pakutud sobivast tööst või osalemast tööturuteenuses või valla- või linnavalitsuse korraldatavas iseseisvale toimetulekule suunatud sotsiaalteenuses või õppeprotsessis;

2) isikule, kellel endal või kelle eestkostetaval on õigus elatist saada, kuid kes keeldub elatise saamise kohta dokumenti esitamast või elatist sisse nõudmast;

3) kui valla- või linnavalitsuse vastav komisjon leiab, et toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonna kasutuses või omandis olevad vallas- ja kinnisasjad tagavad temale või perekonnale toimetulekuks piisavad elatusvahendid.

(4) Valla- või linnavalitsus arvestab perekonnale toimetulekutoetuse määramisel täiendava kuluna käesoleva seaduse § 22 lõikes 2¹ sätestatud isikute eluasemekulud vastavalt käesoleva seaduse § 22² lõigetes 5 ja 6 sätestatule.

(4¹) Valla- või linnavalitsus võib perekonnale toimetulekutoetuse arvestamisel võtta eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normi suuruse määramisel arvesse perekonnast õppimise tõttu ajutiselt eemalviibiva pereliikme.

(4²) Valla- või linnavalitsus ei või jätta toimetulekutoetust määramata käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 3 nimetatud põhjendusel, kui toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonna kasutuses või omandis on ainult üks aastaringsest elamiseks kasutatav eluruum ning elamiseks, õppimiseks ja töötamiseks hädavajalikud esemed.

(5) Arvestatud toimetulekutoetuse summa maksab valla- või linnavalitsus kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates toimetulekutoetuse taotlejale tema pangakontole, posti teel või sularahas, arvestades taotleja eelnevalt väljendatud vastavasisulist soovi.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 22⁴. Riigieelarvest makstavad täiendavad sotsiaaltoetused

(1) Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed käesoleva seaduse § 22 lõigete 2 ja 2¹ tähenduses on alaealised, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust 200 krooni.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud täiendavat sotsiaaltoetust maksab koos toimetulekutoetusega valla- või linnavalitsus riigieelarvest käesoleva seaduse § 42 lõike 3 alusel eraldatud vahenditest.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 23. Kohaliku omavalitsuse eelarvest makstavad täiendavad sotsiaaltoetused

(1) Valla- või linnavalitsus võib määrata ja maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi kohaliku omavalitsuse eelarvest kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestatud tingimustel ja korras.

(2) [Kehtetu – RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.03.2009]

§ 23¹. Sotsiaaltoetus välisriigist Eestisse elama asunud Eesti kodanikule või eesti rahvusest isikule ja tema abikaasale, lastele ja vanematele

(1) Välisriigist Eestisse elama asunud Eesti kodanikul, eesti rahvusest isikul ja temaga koos Eestisse elama asunud abikaasal, lapsel ja vanemal, kes on jõudnud riikliku pensionikindlustuse seaduse § 7 1. või 2. lõikes sätestatud vanaduspensioniiikka, on õigus igakuisele sotsiaaltoetusele rahvapensioni määras, kui isiku kuusissetulek on alla rahvapensioni määra.

(2) Taotlus käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse määramiseks esitatakse elukohajärgsele pensioniametile.

(3) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse määrab elukohajärgse pensioniameti direktor või tema asetäitja.

(4) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetus määratakse toetusele õiguse tekkimise päevast, ent tagasiulatuvalt mitte enam kui kolm kuud taotluse esitamise päevast arvates. Sotsiaaltoetus määratakse perioodiks, millal isik vastab käesoleva paragrahvi 1. lõikes sätestatud tingimustele.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetus makstakse sotsiaaltoetuse saaja elukohajärgse pensioniameti kaudu vastavalt sotsiaaltoetuse saaja soovile:

1) sotsiaaltoetuse saaja arveldusarvele;

2) sotsiaaltoetuse saaja pensioniametis vormistatud kirjaliku avalduse või notariaalselt tõestatud avalduse alusel teise isiku arveldusarvele Eestis või

3) sotsiaaltoetuse saaja kulul posti teel kojukandena.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 01.02.2009]

(6) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse saaja on kohustatud kirjalikult teatama oma elukohajärgsele pensioniametile asjaoludest, mis toovad kaasa määratud sotsiaaltoetuse maksmise lõpetamise, kümne päeva jooksul asjaolude tekkimisest.

(7) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse taotlemiseks vajalike dokumentide loetelu ning määramise ja maksmise juhendi kehtestab Vabariigi Valitsus .

(8) Kulud käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetusteks kaetakse riigieelarvest Sotsiaalministeeriumi eelarve kaudu.

5. peatükk

SOTSIAALSETE ERIVAJADUSTEGA INIMESTE KAITSE

§ 24. Laste hoolekanne

(1) Laste hoolekande korraldamiseks ja laste arenguks soodsa keskkonna kujundamiseks valla- või linnavalitsus:

1) toetab last ja lapsi kasvatavaid isikuid, tehes koostööd perekonnaliikmete ja teiste isikutega ning asjaomaste asutustega;

2) töötab välja ja viib ellu lapsi arendavaid ja kaitsvaid sihtprogramme ja projekte;

3) vajaduse korral määrab lapsele või last kasvatavale isikule tugiisiku või -perekonna;

4) korraldab lapse eestkostet;

5) aitab korraldada lapsendamist;

6) korraldab lapse hooldamist perekonnas, kelle liikmete hulka laps ei kuulu.

(2) Kaasabi osutamiseks lastele, lastega perekondadele ja teistele lapsi kasvatavatele isikutele luuakse maakonna sotsiaal- ja tervishoiuosakonnas ning vastavalt vajadusele valla- ja linnavalitsuses lastekaitseametniku ametikohad. Valla- või linnavalitsuse juurde moodustatakse vajadusel nõuandva organina laste hoolekande komisjon.

(3) Käesoleva seaduse § 2 punktis 11 nimetatud lastega töötav sotsiaaltöötaja või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud lastekaitseametnik ei tohi olla isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku § 133 lõike 2 punktis 2, § 141 lõike 2 punktis 1, § 142 lõike 2 punktis 1, § 143 lõike 2 punktis 1, § 143¹ lõike 2 punktis 1, §-des 144–146 või §-des 175–178 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.

[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

§ 25. Lapse eraldamine kodust ja perekonnast

(1) Lapse võib sotsiaalteenuse ja muu abi osutamiseks eraldada kodust ja perekonnast ainult järgmiste asjaolude üheaegsel esinemisel:

1) puudused lapse hooldamisel ja kasvatamisel ohustavad lapse elu, tervist või arengut või kui laps ise oma käitumisega seab ohtu oma elu, tervise või arengu;

2) perekonna ja lapse suhtes kasutuselevõetud muud abinõud ei ole osutunud küllaldaseks või nende kasutamine ei ole võimalik;

3) lapse eraldamine perekonnast toimub lapse huvides.

(2) Kodust ja perekonnast eraldatud lapse edasise elukoha, hooldamise ja kasvatamise korraldab valla- või linnavalitsus. Lapse vanemal, võõrasvanemal, kasuvanemal või eestkostjal on õigus kaitsta lapse huvisid vastavalt perekonnaseaduses sätestatud korrale.

(3) Ühest perekonnast pärit õed ja vennad tuleb jätta kodust ja perekonnast eraldamisel kokku, välja arvatud, kui see on vastuolus laste huvidega.

(4) Kodust ja perekonnast eraldi paigutatud lapsel on õigus saada teavet oma päritolu, eraldamise põhjuste ja tema tulevikku puudutavate küsimuste kohta.

(5) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes toodud asjaolu äralangemisel aidatakse laps koju ja perekonda tagasi.

(6) Valla- või linnavalitsus osutab vajadusel abi perekonnale, kellelt laps on ära võetud, et aidata luua eeldusi lapse tagasipöördumiseks perekonda.

(7) Lapse paigutamisel hooldamisele väljapoole kohaliku omavalitsuse halduspiirkonda hoolitseb valla- või linnavalitsus tema sidemete säilimise eest endise kodukohaga, loob lapsele tingimused sinna tagasitulekuks ja aitab kaasa tema elluastumisele.

§ 25¹. Perekonnas hooldamisele suunatav laps ja tema õigused

(1) Perekonnas hooldamisele suunatakse orb ja vanemliku hoolitsuseta laps, kelle:

1) vanemad on surnud, tagaotsitavaks kuulutatud või teadmata kadunud;

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

2) vanematele on nende piiratud teovõime tõttu määratud eestkostja;

3) vanematelt on vanema õigused ära võetud;

- 4) vanematelt on laps ära võetud ilma vanema õiguste äravõtmiseta või
- 5) vanemad kannavad eelvangistust või vangistust vanglas.

(2) Lapse perekonda hooldamisele suunamisel ja talle juhtumiplaani koostamisel arvestatakse vähemalt 10-aastase lapse soovi. Kui lapse arengutase seda võimaldab, tuleb arvestada ka noorema kui 10-aastase lapse soovi. Enne nõusoleku andmist on lapsel õigus tutvuda hooldajaks saada soovija, tema perekonna liikmete ja koduga ning saada nende kohta teavet. Hooldaja perekonda elama asumisel on lapsel õigus kaasa võtta oma isiklikud esemed.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

§ 25². Lapse perekonnas hooldajale ja tema perekonna liikmetele esitatavad nõuded ning hooldaja õigused

(1) Isik, kes soovib hooldada oma perekonnas last, kelle suhtes tal ei ole perekonnaseadusest tulenevat ülalpidamiskohustust (edaspidi *hooldaja*), peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) ta on täieliku teovõimega, iseseisvalt toimetulev isik, kes elab püsivalt Eestis;
- 2) tal on lapse kasvatamiseks vajalikud isikuomadused;
- 3) temalt ei ole ära võetud vanema õigusi ega ole ära võetud last ilma vanema õiguste äravõtmiseta;
- 4) teda ei ole kõrvaldatud eestkostja ega hooldaja kohustuste täitmisest;
- 5) tema suhtes ei ole alustatud kriminaalmenetlust süüdistatavana kuriteos, mille eest seadus näeb karistusena ette vangistuse, ja ta ei ole süüdi mõistetud tahtlikult toimepandud kuriteos, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud;

[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

- 6) tal ei ole sõltuvust alkoholist, narkootilistest ega psühhotropsetest ainetest;
- 7) ta on läbinud Sotsiaalministeeriumi tunnustatud koolituse või on sellele registreerunud.

(2) Hooldaja täisealised perekonnaliikmed, kellega tal on ühine eluruum ja majapidamine, peavad vastama käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 3–6 nõuetele. Hooldaja ja tema perekonna täisealised liikmed kinnitavad oma nõuetekohasust allkirjaga. Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus võib nõuda hooldajalt ja tema perekonna täisealistelt liikmetelt nende nõuetekohasust tõendavaid dokumente.

(3) Lapse perekonnas hooldamise leping lõpetatakse juhul, kui hooldaja või tema perekonna täisealised liikmed ei vasta enam käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 nõuetele ning lepingu jätkamine on vastuolus lapse huvidega.

(4) Hooldajal on õigus saada lapse kohta tema hooldamiseks vajalikku teavet lapse elukohajärgselt valla- või linnavalitsuselt ning osaleda lapse juhtumiplaani koostamises.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

§ 25³. Lapse suunamine perekonnas hooldamisele

- (1) [Kehtetu – RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(2) Hooldajaks saada soovija esitab sellekohase kirjaliku avalduse enda elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele või lapse elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele juhul, kui lapse elukoht ja hooldajaks saada soovija elukoht ei ole samas vallas või linnas.

(3) Avalduse saanud valla- või linnavalitsus hindab avalduse saamisest arvates ühe kuu jooksul hooldajaks saada soovija ja tema perekonna täisealiste liikmete vastavust käesoleva seaduse § 25² nõuetele; küsib juhul, kui lapse elukoht ja hooldajaks saada soovija elukoht ei ole samas vallas või linnas, kirjalikult teavet ja arvamust hooldajaks saada soovija ja tema perekonna liikmete kohta nende elukohajärgsest valla- või linnavalitsusest; osutab hooldajaks saada soovijale sotsiaalnõustamise teenust, külastab tema kodu ning suunab ta asjakohasele Sotsiaalministeeriumi tunnustatud koolitusele.

(4) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus otsustab hooldajaks saada soovija sobivuse last perekonnas hooldama hooldajaks saada soovija ja tema perekonna täisealiste liikmete nõuetekohasuse, sotsiaalnõustamise ning hooldajaks saada soovija kodu külastuse ja koolituse tulemuste põhjal, kui hooldajaks saada soovija on koolituse läbinud, ning sõlmib hooldajaks saada soovijaga lapse perekonnas hooldamise lepingu (edaspidi *leping*), mis on kooskõlas lapsele koostatud juhtumiplaaniga.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(5) Kui lapse elukoht ja hooldaja elukoht ei ole samas vallas või linnas, teavitab lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus kirjalikult hooldaja elukohajärgset valla- või linnavalitsust lepingu sõlmimisest.

(6) Lapse perekonnas hooldamisele ja selle korraldamisele ning hooldamisel kasutatavatele ruumidele esitatavad **nõuded kehtestab sotsiaalminister**.

§ 26. Puuetega isikute sotsiaalhoolekanne

(1) Puuetega isikutele teiste inimestega võrdsete võimaluste tagamiseks, nende aktiivseks osalemiseks ühiskonnaelus ja iseseisvaks toimetulekuks valla- või linnavalitsus:

- 1) loob võimalused puudest tingitud takistuste vähendamiseks või kõrvaldamiseks ravi, õpetuse ja tõlketeenustega;
- 2) loob koostöös pädevate riigorganitega võimalused puuetega inimeste konkurentsivõimet tõstvaks kutseõpetuseks;
- 3) sobitab koostöös pädevate riigorganitega töökohti ja loob rakenduskeskusi;
- 4) korraldab invatransporti;
- 5) tagab puuetega inimestele juurdepääsu üldkasutatavatesse hoonetesse;
- 6) määrab vajadusel tugiisiku või isikliku abistaja;
- 7) korraldab eestkostet ning seab hoolduse.

(2) Valla- või linnavalitsus korraldab abi vajava puudega isiku toimetuleku sotsiaalteenuste osutamise, sotsiaaltoetuste maksmise, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi osutamise teel.

[RT I 2004, 89, 604- jõust. 01.04.2005]

§ 27. Vanurite sotsiaalhoolekanne

(1) Vanurite toimetulekule kaasaaitamiseks neile harjumuspärasel keskkonnas ning teiste inimestega võrdväärseks eluks valla- või linnavalitsus:

- 1) loob võimalused odavamaks toitlustamiseks;
- 2) tagab osutatavate teenuste kohta informatsiooni kättesaadavuse ja loob võimalused sotsiaalteenuste kasutamiseks;
- 3) loob võimalused suhtlemiseks ja huvialaseks tegevuseks;
- 4) tagab hoolekandeesutustes elavatele vanuritele turvalisuse, iseseisvuse, nende eraelu austamise ja võimaluse osaleda nende elukeskkonda ja tulevikku puudutavate otsuste tegemisel.

§ 28. Kinnipidamiskohast vabanenute ja teiste sotsiaalabi vajavate isikute sotsiaalhoolekanne

Kinnipidamiskohast vabanenutele ja teistele sotsiaalabi vajavatele isikutele osutatakse vastavalt nende vajadustele käesolevas seaduses ettenähtud sotsiaalteenuseid või antakse sotsiaaltoetusi või vältimatut sotsiaalabi, samuti osutatakse abi töö leidmisel, määratakse tugiisik, vajadusel luuakse varjupaigad.

§ 28¹. Vältimatu sotsiaalabi osutamine

(1) Isikule, kes on sattunud sotsiaalselt abitusse olukorda elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu, osutatakse vältimatut sotsiaalabi.

(2) Vältimatut sotsiaalabi osutavad valla- või linnavalitsuse määratud või volitatud isikud või asutused.

(3) Vältimatut sotsiaalabi osutatakse isikule seni, kuni ta ei ole enam elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu sotsiaalselt abitus olukorras.

6. peatükk ASJAAJAMISE KORD

§ 29. Abi osutamise kord

Isiku pöördumisel valla- või linnavalitsuse poole on viimane kohustatud:

- 1) hindama isiku abivajadust;
- 2) andma teavet asjaajamise kohta;
- 3) vajaduse korral suunama isiku pädeva asutuse või isiku juurde;
- 4) tegema isiku nõusolekul koostööd isikute või asutustega, kes aitavad isikul saada tema vajadustele vastavat abi.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

§ 29¹. Abi osutamine juhtumikorralduse põhimõttel

(1) Kui isik vajab iseseisva toimetuleku parandamiseks pikaajalist ja mitmekülgset abi, mis hõlmab ka sotsiaalteenuse või -toetuse määramise vajadust, kasutatakse abi osutamisel juhtumikorralduse põhimõtet.

(2) Abi osutamine juhtumikorralduse põhimõttel hõlmab:

- 1) isiku juhtumi hindamist;
- 2) eesmärkide püstitamist ja tegevuste planeerimist;
- 3) juhtumiplaani ja selle juurde kuuluva tegevuskava koostamist;
- 4) isiku nõustamist ja juhendamist tegevuskava täitmisel;
- 5) tegevuste läbiviimist erinevate isikute või asutuste poolt;
- 6) tulemuste hindamist ja vajaduse korral juhtumiplaani ning selle juurde kuuluva tegevuskava muutmist.

(3) Juhtumiplaan on kirjalik dokument, mis koosneb hinnangust isiku abivajadusele ja tema probleemide lahendamist käsitlevast tegevuskavast. Juhtumiplaan on informatiivse tähendusega.

(4) Juhtumiplaanile kirjutavad alla kohaliku omavalitsusüksuse sotsiaalvaldkonnaga tegelev ametnik või kohaliku omavalitsusüksuse volitatud isik ning isik, kellele juhtumiplaan on koostatud. Abivajav isik kinnitab allkirjaga, et ta on tutvunud juhtumiplaani sisuga ning et ta osaleb juhtumiplaanis nimetatud tegevuste elluviimisel.

(5) Juhtumiplaani vormi [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#) .
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

§ 29². Alaealise isiku juhtumiplaan

(1) Alaealisele isikule juhtumiplaani koostamisel lähtutakse käesoleva seaduse §-s 29¹ sätestatust, arvestades käesolevas paragrahvis toodud erisusi.

(2) Enne asenduskoduteenusele või käesoleva seaduse §-s 25³ nimetatud perekonnas hooldamisele suunamist koostab lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus igale lapsele juhtumiplaani.

(3) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus täiendab lapse juhtumiplaani pärast lapse asenduskoduteenusele suunamist vastavalt asenduskoduteenuse osutaja ettepanekutele. Asenduskoduteenusele või käesoleva seaduse §-s 25³ nimetatud perekonnas hooldamisele suunatud lapse juhtumiplaan vaadatakse üle vähemalt üks kord aastas.

(4) Asenduskoduteenusele suunatud lapsele koostatud juhtumiplaan on asenduskoduteenuse halduslepingu lisa. Perekonnas hooldamisele suunatud lapsele koostatud juhtumiplaan on käesoleva seaduse § 25³ lõikes 4 nimetatud lepingu lisa.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

§ 30. Andmete esitamine

(1) Isik esitab valla- või linnavalitsusele andmed, mis on vajalikud sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi saamiseks.

(2) Sotsiaalhoolekandeametnikul on õigus saada isiku kohta talle abi andmiseks vajalikke täiendavaid andmeid teistelt juriidilistelt ja füüsilistelt isikutelt, kui nende andmete avaldamine ei ole seadusega keelatud.

(3) Sissetulekuid tõendavate dokumentide ja elukoha andmete õigsuse kahtluse korral esitab valla- või linnavalitsus need kontrollimiseks vastavalt Maksu- ja Tolliameti piirkondlikule struktuuriüksusele või rahvastikuregistri volitatud töötlejale.

(4) [Kehtetu – [RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002](#)]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud andmed kantakse sotsiaalregistrisse Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

(5¹) Andmed lapsehoiuteenuse kasutamise ja osutamise kohta kantakse lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteemi.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.08.2007]

(6) Teadvalt andmete varjamise või valeandmete esitamise korral toetust ei maksta.

(7) Kui toetus maksti isikule käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud asjaoludel, tagastab isik saadu vabatahtlikult. Kui isik keeldub saadut vabatahtlikult hüvitamast, võib valla- või linnavalitsus teha isikule ettekirjutuse.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib valla- või linnavalitsus anda ettekirjutuse sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(9) [Kehtetu – [RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006](#)]

30¹. Lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteem

(1) Lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteemi eesmärgiks on lapsehoiuteenuste kättesaadavuse parandamine, lapsehoiuteenuste osutamise efektiivsuse ning läbipaistvuse tõstmine, teenuse osutajate ja kasutajate operatiivne

informeerimine lasteaegade täitvusest, alternatiivsetest lapsehoiuvõimalustest ja kvalifitseeritud lapsehoidjatest nii riigi kui ka kohalike omavalitsuste lõikes.

(2) Lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteemi asutab ja infosüsteemi põhimääruse [kinnitab Vabariigi Valitsus](#) .

(3) Lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteemi vastutavaks töötlejaks on Siseministerium.

(4) Lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteemi volitatud töötleja määrab regionaalministri ettepanekul Vabariigi Valitsus. Volitatud töötleja määramine toimub halduskoostöö seaduses sätestatud korras.

(5) Infosüsteemi nõuetekohaseks talituseks vajalik andmete ulatus ja töötlemise kord kehtestatakse infosüsteemi põhimäärusega.

(6) Lapsehoiuteenuse osutamise infosüsteemi asutamise ja pidamise kulud kaetakse riigieelarvest.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.08.2007]

§ 31. Isiku kaasamine ja tema arvamuse ärakuulamine

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(1) Sotsiaalhoolekannet puudutava küsimuse lahendamisel kaasatakse isikule sobivaima abi leidmiseks abivajav isik ja tema nõusolekul isiku pereliikmed. Nimetatud küsimuse lahendamisel tuleb ära kuulata isiku arvamus.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(2) Last, eestkostetavat või hooldatavat puudutava küsimuse lahendamisel tuleb ära kuulata vanema ja kasuvanema, eestkostja või hooldaja arvamus.

(3) Sotsiaalhoolekannet puudutav küsimus võidakse lahendada käesoleva paragrahvi 1. ja 2. lõikes nimetatud isikuid ära kuulamata, kui see ei ole lahendamiseks vajalik või kui lahendamist ei või selle kiireloomulisuse tõttu edasi lükata.

§ 32. Isiku tahte arvestamine

(1) Sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste ja muu abi andmisel arvestatakse isiku tahet, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 19, 20¹, 20² ja 25 sätestatud juhud.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(2) Last puudutava küsimuse lahendamisel tuleb arvestada vanema, vanema puudumisel kasuvanema või eestkostja soovi, samuti vähemalt 10-aastase lapse enda soovi. Lapse eraldamisel kodust ja perekonnast tuleb arvestada ka noorema kui 10-aastase lapse soovi, kui lapse arengutase seda võimaldab.

§ 33. Otsuse tegemine ja põhjendamine

(1) Kohaliku omavalitsuse eelarvest rahastatava sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi andmise või sellest keeldumise otsustab kohalik omavalitsus. Vajaduse ilmnemisel või sotsiaalteenust, -toetust, vältimatut sotsiaalabi või muud abi taotleva isiku soovil kaasatakse otsuse tegemisse omavalitsusorgani asjakohane komisjon.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(2) Otsus peab olema põhjendatud ning tuginema seadustele ja muudele õigusaktidele. Otsuse tegemisel võib võtta aluseks isiku rehabilitatsiooniplaani või juhtumiplaani.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(3) Lõikes 1 nimetatud ametniku või komisjoni otsusega mittenõustumisel on taotlejal õigus esitada vaie maavanemale.

§ 34. Otsuse teatamine

(1) Otsus tehakse asjaosalisele isikule teatavaks isiku vanust ja arengutaset arvestaval ja talle arusaadaval viisil.

(2) Sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi andmisest keeldumise otsus tehakse isikule teatavaks kirjalikus vormis viie tööpäeva jooksul, arvates otsuse tegemise päevast.

[RT I 2004, 89, 604- jõust. 01.04.2005]

§ 35. Õigus saada teavet sotsiaalhoolekandele dokumentide kohta

(1) Isikul on õigus saada teavet hoolekandetöötaja valduses olevatest, samuti sotsiaalhoolekandeaasutuses olevatest tema kohta käivatest dokumentidest.

(2) Hoolekandetöötajal on õigus keelduda käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud teabe andmisest, kui see on vastuolus sotsiaalhoolekannet saava isiku huvidega.

§ 36. Saladuse pidamise kohustus

Hoolekandetöötaja võib avaldada andmeid sotsiaalhoolekannet saava isiku või perekonna kohta ainult juhul, kui nende avaldamata jätmise ohustab teise isiku elu või tervist või kui andmed on seotud kuriteo toimepanemisega.

§ 37. Abivajadusest teatamise kohustus

Abi vajava isiku perekonnaliikmed, kohtunik, politseinik, prokurör, ravi- või haridusasutuse juht või muu ametiisik on kohustatud teatama sotsiaalhoolekannet vajavast isikust või perekonnast isiku või perekonna elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele.

§ 37¹. Riiklik järelevalve nakkushaiguste tervisekontrolli üle

(1) Riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse § 12⁷ lõikes 5 ja § 15¹⁰ lõikes 9 sätestatud tervisekontrolli läbimise üle teostab Tervisekaitseinspeksioon selleks volitatud järelevalveametniku kaudu.

(2) Järelevalveametnikul on õigus:

1) kontrollida käesoleva seaduse § 12⁷ lõikes 5 ja § 15¹⁰ lõikes 9 sätestatud nõuete täitmist, teatades sellest lapsehoiuteenuse osutajale vähemalt 24 tundi ette;

2) saada järelevalve teostamiseks vajalikku informatsiooni, tutvuda dokumentide originaalidega ja saada neist ära kirju;

3) teha lapsehoiuteenuse osutajale ettekirjutusi käesoleva seaduse § 12⁷ lõikes 5 ja § 15¹⁰ lõikes 9 sätestatud nõuete rikkumise lõpetamiseks, edasiste rikkumiste ärahoidmiseks ja rikkumise tagajärgede kõrvaldamiseks;

4) kohaldada asendustäitmist ja sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

(3) Järelevalveametnik võib järelevalve käigus teha teenuse osutajale kirjaliku ettekirjutuse, milles peavad sisalduma käesoleva seaduse § 38² lõikes 1 nimetatud andmed. Andmed ettekirjutuse kohta kantakse majandustegevuse registrisse vastavalt majandustegevuse registri seaduse §-s 9 sätestatule.

(4) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on järelevalveametnikul õigus kohaldada asendustäitmist ja sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 38. Sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi kvaliteedi tagamine

(1) Maavanem kontrollib tema halduspiirkonnas osutatavate sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi kvaliteeti.

(2) Puuduste ilmnemisel võib maavanem teha ettepaneku tegevuslitsentsi omava teenuste osutaja tegevuslitsentsi peatamiseks või kehtetuks tunnistamiseks ning vastava lepingu täitmise peatamiseks või lõpetamiseks või teha ettekirjutuse puuduste kõrvaldamiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib maavanem rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 38¹. Riiklik järelevalve Sotsiaalkindlustusameti korraldatavate sotsiaalteenuste osutamise üle

(1) Riiklikku järelevalvet selle üle, kas käesoleva seaduse § 10 punktides 1¹–1⁶ nimetatud teenuste osutajad, välja arvatud Sotsiaalkindlustusamet, täidavad käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõudeid, teeb Sotsiaalkindlustusamet volitatud järelevalveametniku kaudu.

(2) Järelevalveametnikul on õigus:

1) kontrollida käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmist kohapeal, teatades sellest teenuse osutajale vähemalt 24 tundi ette;

2) saada järelevalve tegemiseks vajalikku informatsiooni, tutvuda dokumentide originaalidega ja saada nende ära kirju ja

3) teha teenuse osutajale ettekirjutusi käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete rikkumise lõpetamiseks, edasiste rikkumiste ärahoidmiseks ja rikkumise tagajärgede kõrvaldamiseks, arvestades käesoleva seaduse § 10 punktides 1²–1⁶ nimetatud teenuste puhul käesoleva seaduse § 21⁹ lõikes 3 sätestatut.

(3) Järelevalveametnik on kohustatud esitama vormikohase ametitõendi, mille on välja andnud Sotsiaalkindlustusamet.

(4) Järelevalveametniku ametitõendi vormi kehtestab sotsiaalminister.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 38². Ettekirjutus Sotsiaalkindlustusameti korraldatava sotsiaalteenuse osutajale [RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(1) Sotsiaalkindlustusameti järelevalveametnik võib järelevalve käigus teha käesoleva seaduse § 10 punktides 1¹–1⁶ nimetatud teenuse osutajale kirjaliku ettekirjutuse, milles peavad sisalduma järgmised andmed:
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

- 1) ettekirjutuse koostaja nimi ja ametikoht ning järelevalveasutuse nimetus ja aadress;
  - 2) ettekirjutuse tegemise koht ja kuupäev;
  - 3) ettekirjutuse tegemise aluseks olevad asjaolud või viide dokumendile, kus need on kajastatud, ning viide õiguslikule alusele;
  - 4) ettekirjutuse resolutsioon, milles tuuakse välja ettekirjutusest tulenevad kohustatud subjekti kohustused ja nende täitmise tähtaeg;
  - 5) viide haldussunnivahendite kohaldamise võimalusele ettekirjutuses sisalduva kohustuse täitmata jätmise korral;
  - 6) ettekirjutuse vaidlustamise kord ja tähtaeg;
  - 7) ettekirjutuse koostaja allkiri.
- [RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(2) Kui järelevalveametnik teeb ettekirjutuse ettevõtjale, kes on registreeritud või kelle tegevusloa andmed on kantud majandustegevuse registrisse, kannab ta andmed ettekirjutuse kohta registrisse vastavalt majandustegevuse registri seaduses sätestatule.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(3) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on järelevalveametnikul õigus kohaldada asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras asendustäitmist ja sunniraha. Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(4) [Kehtetu – RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 38³. Lapsehoiuteenuse ja asenduskoduteenuse osutamise ülejärelevalve teostajaja tema õigused

(1) Järelevalvet lapsehoiuteenuse ja asenduskoduteenuse käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele vastavuse üle teostab teenuse osutaja tegevuskoha järgne maavanem või tema volitatud ametnik.

- (2) Maavanemal või tema volitatud ametnikul on õigus:
- 1) kontrollida käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmist kohapeal, teatades sellest teenuse osutajale vähemalt 24 tundi ette;
  - 2) saada järelevalve teostamiseks vajalikku teavet, tutvuda dokumentide originaalidega ja saada neist ärakirju;
  - 3) teha teenuse osutajale ettekirjutusi käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete rikkumise lõpetamiseks, edasise rikkumise ärahoidmiseks ja rikkumise tagajärgede kõrvaldamiseks;
  - 4) kohaldada asendustäitmist ja sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.
- [RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 38⁴. Ettekirjutus lapsehoiuteenuse ja asenduskoduteenuse osutajale

(1) Teenuse osutaja tegevuskohajärgne maavanem või tema volitatud ametnik võib järelevalve käigus teha teenuse osutajale kirjaliku ettekirjutuse, milles peavad sisalduma ettekirjutuse koostaja nimi ja ametikoht ning käesoleva seaduse § 38² lõike 1 punktides 2–7 nimetatud andmed. Andmed ettekirjutuse kohta kantakse majandustegevuse registrisse vastavalt majandustegevuse registri seaduse §-s 9 sätestatule.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(2) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on maavanemal või tema volitatud ametnikul õigus kohaldada asendustäitmist ja sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 39. Politsei kohustus osutada vajaduse korral abi

Politsei on kohustatud osutama vajaduse korral hoolekandetöötajale abi isiku eluruumi või muusse asupaika sisenemiseks isiku enda või teiste inimeste tervise kaitseks.

7. peatükk

SOTSIAALHOOLEKANDE FINANTSEERIMINE, SOTSIAALHOOLEKANDE KULUDE HÜVITAMINE

§ 40. Sotsiaalhoolekande finantseerimine

Sotsiaalhoolekannet finantseeritakse:

- 1) kohalike omavalitsuste eelarvetest;
- 2) riigieelarvest;
- 3) vabatahtlikult sotsiaalhoolekandega tegelevate juriidiliste ja füüsiliste isikute vahenditest;
- 4) muudest vahenditest.

§ 41. Finantseerimine kohaliku omavalitsuse eelarvest

Kohaliku omavalitsuse eelarvest kaetakse omavalitsusüksuse sotsiaalhoolekandekulud, mida ei finantseerita riigieelarvest vastavalt käesoleva seaduse §-s 42 sätestatule.

§ 42. Finantseerimine riigieelarvest

(1) Sotsiaalhoolekandekulude riikliku finantseerimise maht määratakse kindlaks vastava eelarveaasta riigieelarve seadusega.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(2) Riigieelarvest kaetakse riigi sotsiaalhoolekande juhtimise kulud, riiklike sotsiaalprogrammide ja -projektide kulud, riigi finantseeritavate sotsiaalteenuste kulud, riiklike sotsiaaltoetuste kulud, muude riiklike sotsiaalhoolekande ülesannete täitmise ja ürituste kulud.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(3) Riigieelarvest eraldatakse valla- ja linnaelarvetele vahendid üksi elavatele isikutele ja perekondadele puuduse korral sotsiaaltoetuste maksmiseks lähtuvalt Riigikogu kehtestatud toimetulekupiirist ja käesoleva seadusega kehtestatud toimetulekutoetuse maksmise tingimustest.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud vahendite ülejäägi korral võib valla- või linnavalitsus maksta abivajavatele isikutele toimetuleku soodustamiseks sotsiaaltoetusi või osutada sotsiaalteenuseid kohaliku omavalitsuse kehtestatud tingimustel ja korras.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(5) Riigieelarves määratakse vastavalt riigieelarve võimalustele kohalikele omavalitsusüksustele toetus sotsiaalteenuste, mis on suunatud abivajavate isikute iseseisva toimetuleku pikemaajalisemaks parandamiseks, arendamiseks, uute sotsiaalteenuste käivitamiseks, sealhulgas investeeringute kulude ja täiendavate sotsiaaltoetuste maksmise kulude osaliseks katmiseks.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 5 nimetatud kohalikele omavalitsusüksustele eraldatavate rahaliste vahendite jaotamise põhimõtted kohalike omavalitsusüksuste vahel kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 43. Juriidiliste ja füüsiliste isikute poolt sotsiaalhoolekandeks tehtud kulude katmine

(1) Juriidilised ja füüsilised isikud, kes tegelevad sotsiaalhoolekandega vabatahtlikult, katavad nende poolt tehtud sotsiaalhoolekandekulud omavahendite arvelt.

(2) Sotsiaalministeerium, maavanem ja valla- või linnavalitsus võivad sõlmida lepinguid sotsiaalhoolekandeks käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud juriidiliste ja füüsiliste isikutega, samuti teiste juriidiliste ja füüsiliste isikutega ning eraldada neile rahalisi ja materiaalseid vahendeid sotsiaalhoolekandega seotud kulude katteks.

§ 44. Muud finantseerimisallikad

(1) Sotsiaalhoolekande finantseerimiseks võidakse kasutada mitmesuguste fondide, sihtkapitalide, samuti mittetulunduslikust tegevusest, annetustest ja sponsorusel laekunud vahendeid ning sotsiaalteenuseid või muud abi taotleva isiku vahendeid.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud vahendid peavad olema arvele võetud, nende kasutamise üle tuleb pidada arvestust ning vastaval riigorganil ja valla- või linnavalitsusel on õigus nende kasutamist kontrollida.

§ 45. Sotsiaalteenuste eest võetav tasu

(1) Isikult võib võtta temale või tema perekonnale osutatava sotsiaalteenuse eest tasu. Võetav tasu oleneb teenuse mahust, maksumusest ja teenust saava isiku ning tema perekonna majanduslikust olukorrast. Isikult sotsiaalteenuse eest tasu võtmise otsustab teenust osutav või teenuse eest tasuv asutus.

(2) Riigieelarvest rahastatavate sotsiaalteenuste, välja arvatud kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenu eest võetava tasu piirmäärad ja laekumise korra kehtestab sotsiaalminister .
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 46. Sotsiaalhoolekandekulude hüvitamine

(1) Sotsiaalteenuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi osutajal on õigus saada tasu tehtud kulude eest isiku elukohajärgselt valla- või linnavalitsuselt. Viimasel ei ole õigust keelduda nende kulude hüvitamisest, kui abi andmisel on kinni peetud seaduses või muudes õigusaktides või lepingus ettenähtud abi andmise viisidest ja ulatusest.

(2) Riigieelarvest rahastatavate sotsiaalhoolekandekulude, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 11², 11³⁵, 11³⁹, 11⁴², 11⁴⁶, 11⁴⁹, 12² ja 15² nimetatud riigi rahastatavaid sotsiaalteenuseid saama õigustatud isikutele teenuse osutamise kulud, hüvitamise korra kehtestab sotsiaalminister .
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

8. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 46¹. Varem määratud toetuse väljamaksmine

Enne 2009. aasta 1. veebruari määratud toetus makstakse alates 2009. aasta 1. veebruarist välja käesoleva seaduse §-s 23¹ sätestatud korras.
[RT I 2008, 48, 264- jõust. 01.02.2009]

§ 47. [Kehtetu – RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 48. Rakendamine

(1) Sotsiaalhoolekande seadus jõustub 1995. aasta 1. aprillil.

(2) Seaduses ettenähtud sotsiaalhoolekannet teostatakse riigi ja kohalike omavalitsuste eelarvetest ning muudest allikatest eraldatavate rahaliste vahendite ulatuses.

(3) Riigi poolt osutatava sotsiaalhoolekande üleandmine kohalikele omavalitsustele toimub järk-järgult, suunates samal ajal sinna vahendid valla- ja linnaeelarve seaduse ja riigieelarve seaduse sätete kohaselt.

(4) Enne käesoleva seaduse jõustumist vastuvõetud ja kehtivates õigusaktides kasutatud mõistet «sotsiaalhooldus» rakendatakse alates 1995. aasta 1. aprillist mõiste «sotsiaalhoolekanne» tähenduses.

(5) Enne 2005. aasta 1. jaanuari sõlmitud lapse perekonnas hooldamise leping kehtib kuni selles märgitud tähtpäevani, kuid mitte kauem kui 2007. aasta 1. jaanuarini.

(6) Kuni 2005. aasta 1. märtsini tagavad Sotsiaalministeerium ja Sotsiaalkindlustusamet käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikutele rehabilitatsiooniteenuse osutamise 2004. aastal kehtinud tingimustel ja korras.

(7) 2005. aastal finantseeritakse rehabilitatsiooniteenuse osutamist käesoleva seaduse § 46 lõike 2 alusel sätestatud tingimustel ja korras kuni Vabariigi Valitsuse poolt käesoleva seaduse § 11² lõike 2 alusel määruse kehtestamiseni.

(8) Käesoleva seaduse §-s 11⁸ sätestatud majandustegevuse registris rehabilitatsiooniteenuse osutajana registreerimise nõuet kohaldatakse alates 2005. aasta 1. märtsist.

(9) Käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 1 nimetatud isikule, kes töötas ajavahemikus 2004. aasta 8. detsembrist kuni 2005. aasta 1. märtsini rehabilitatsiooniasutuses psühholoogina, kohaldatakse käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 1 sätestatud haridusnõudeid alates 2008. aasta 1. juulist. Kuni 2008. aasta 1. juulini kohaldatakse enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud nõudeid.

(10) Käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 3 nimetatud isikule, kes töötas ajavahemikus 2004. aasta 8. detsembrist kuni 2005. aasta 1. märtsini rehabilitatsiooniasutuses sotsiaaltöötajana, kohaldatakse käesoleva

seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 3 sätestatud haridusnõudeid alates 2008. aasta 1. juulist. Kuni 2008. aasta 1. juulini kohaldatakse enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud nõudeid.

(11) Käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 4 nimetatud isikule, kes töötas ajavahemikus 2004. aasta 8. detsembrist kuni 2005. aasta 1. märtsini rehabilitatsiooniasutuses tegevusterapeudina või tegevusterapeudi assistendina, kohaldatakse käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 4 sätestatud haridusnõudeid alates 2012. aasta 1. juulist. Kuni 2012. aasta 1. juulini kohaldatakse enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud nõudeid.

(12) Kuni 2008. aasta 1. juulini võib lisaks käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 6 sätestatud nõuetele vastavale isikule rehabilitatsioonimeeskonda kuuluda füsioterapeut, kes vastab enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud haridusnõuetele või omab riiklikult tunnustatud keskeriharidust õenduses, spetsialiseerumisega taastusravile või füsioteraapiale.

(13) Käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 7 nimetatud isikule, kes töötas ajavahemikus 2004. aasta 8. detsembrist kuni 2005. aasta 1. märtsini rehabilitatsiooniasutuses eripedagoogi, logopeedi või pedagoogina, kohaldatakse käesoleva seaduse § 11¹¹ lõike 2 punktis 7 sätestatud haridusnõudeid alates 2008. aasta 1. juulist. Kuni 2008. aasta 1. juulini kohaldatakse enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud nõudeid.

(14) Enne 2007. aasta 1. jaanuari koostatud rehabilitatsiooniplaani puhul loetakse, et raske või sügava puudega lapsel on hooldusteenuste vajadus, kui lapse rehabilitatsiooniplaani osas „Hinnang kliendi tegevusvõimest tulenevale kõrvalabi, juhendamise ja järelevalve vajadusele” kajastub vähemalt üks kõrvalabi vajadus (välja arvatud suhtlemisel) vähemalt igal ööpäeval.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(15) Lapsehoidjana tegutseda sooviv isik, kes vastab vähemalt käesoleva seaduse § 15⁹ lõikes 4 sätestatud nooremkasvatajale kehtestatud nõuetele, peab käesoleva seaduse § 12⁷ lõikes 3 nimetatud nõude täitma 2012. aasta 1. jaanuariks.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(16) Kuni 2010. aasta 1. jaanuarini võib asenduskodu pere koosneda kuni kümnest lapsest. 2010. aasta 1. jaanuarist kuni 2015. aasta 1. jaanuarini võib asenduskodu pere koosneda kuni kaheksast lapsest.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(17) Käesoleva seaduse § 15⁹ lõikes 1 nimetatud kasvatusala töötaja, kes töötab käesoleva seaduse § 15⁹ lõigetes 3–6 nimetatud ametikohal ja on asunud omandama ametikohal nõutavat haridust, peab haridusnõude täitma 2009. aasta 1. juuliks. Nimetatud tähtpäevaks haridusnõude täitmata jätmise korral viiakse kasvatusala töötaja üle tema haridustasemele vastavale ametikohale.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(18) Kasvatusala töötajal, kes on 2007. aasta 1. jaanuaril töö- või käsunduslepingulises suhtes asenduskoduteenuse osutajaga ja kellel on keskharidus ning kellel tekib õigus riiklikule vanaduspensionile enne 2012. aasta 1. jaanuari, on õigus töötada nooremkasvataja ametikohal kuni riiklikule vanaduspensionile jäämiseni.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(19) Käesoleva seaduse § 15¹⁰ lõikes 1 nimetatud perevanem peab asenduskoduteenuse osutamisele asumisel olema registreerunud käesoleva seaduse § 15¹⁰ lõike 2 punktis 3 nimetatud koolitustele ning täitma haridusnõuded ja läbima käesoleva seaduse § 15¹⁰ lõike 2 punktis 3 nimetatud koolitused hiljemalt 2010. aasta 1. juuliks.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(20) Lapsehoiuteenuse või asenduskoduteenuse osutajale, kellel 2007. aasta 1. jaanuari seisuga on lapsehoiuteenuse või asenduskoduteenuse osutamine põhikirja- või põhimääruse järgne tegevus, kohaldatakse tegevusloa omamise nõuet 2007. aasta 1. juulist.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(21) Käesoleva seaduse §-s 10¹, § 12⁷ lõikes 4¹, § 15¹⁰ lõikes 8¹, § 21³ lõike 2 punktis 6, § 21⁵ lõike 1 punktis 1¹, § 24 lõikes 3 ja § 25² lõike 1 punktis 5 kehtestatud piirangud isiku töölevõtmisel, teenuse osutamisel või tegevusloa väljastamisel kehtivad pärast sätete jõustumist lastega seotud tööle asuva isiku kohta.
[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

(22) Erihoolekandeteenuse osutamise tegevusloa omamise nõuet rakendatakse erihoolekandeteenuse osutaja suhtes alates 2010. aasta 1. jaanuarist.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(23) Isikud, kes on enne 2009. aasta 1. jaanuari suunatud saama ööpäevaringset tugevdatud toetusega hooldamise teenust või ööpäevaringset tugevdatud järelevalvega hooldamise teenust, loetakse alates 2009. aasta 1. jaanuarist suunatuks saama ööpäevaringset erihooldusteenuks käesoleva seaduse § 11⁵⁰ lõigetes 2 või 3 nimetatud isikule või ööpäevaringset erihooldusteenuks kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikule. [RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(24) Lisaks käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõikes 1 nimetatud teenust saama õigustatud isikutele kaetakse riigieelarvest käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenuse osutamise kulud:

1) isiku eest, kes saab käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenust enne 2008. aasta 14. jaanuari väljastatud maavalitsuse või muu haldusorgani, rehabilitatsiooniteenuse osutaja või psühhiaatri suunamiskirja alusel – suunamiskirjas märgitud tähtpäevani, kuid mitte kauem kui 2012. aasta 31. detsembrini;

2) suunamiskirjata isiku eest, kellele osutatava teenuse kulu hüvitati kuni 2008. aasta 31. detsembrini riigieelarvest psüühiliste erivajadustega inimeste hoolekandeks määratud rahalistest vahenditest – kuni 2012. aasta 31. detsembrini ja

3) riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud dementsuse diagnoosiga isiku, välja arvatud kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku eest, kellel ei ole dementsuse

diagnoosile lisaks muud raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäiret ning kes sai suunamiskirja alusel 2008. aasta 31. detsembrini seisuga käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴ või 1⁵ nimetatud teenust või ööpäevaringse hooldamise teenust, ööpäevaringse tugevdatud toetusega hooldamise teenust või ööpäevaringse tugevdatud järelevalvega hooldamise teenust – kuni 2015. aasta 31. detsembrini.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(25) Kui isik saab käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenust enne 2008. aasta 14. jaanuari väljastatud maavalitsuse või muu haldusorgani, rehabilitatsiooniteenuse osutaja või psühhiaatri suunamiskirja alusel, siis tasutakse osutatud teenuse eest riigieelarvest teenuse osutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud raamlepingu, teenuse osutaja esitatud arvete ning isikule väljastatud suunamiskirja alusel. Kui isik saab käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenust suunamiskirjata, tasutakse teenuse eest riigieelarvest teenuse osutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud raamlepingu ning teenuse osutaja esitatud arvete alusel.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(26) Teenuse osutaja, kellel on käesoleva seaduse § 11²⁴ lõikes 1 nimetatud raamleping sõlmitud enne 2010. aastat kauemaks kui üheks aastaks, peab täitma erihoolekandeteenuse tegevusloa omamise nõude 2010. aasta 1. märtsiks. Kui teenuse osutaja ei ole nimetatud ajaks tegevusloa omamise nõuet täitnud, raamleping lõpetatakse. [RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(27) Kuni 2009. aasta 31. detsembrini sõlmib Sotsiaalkindlustusamet raamlepingu erihoolekandeteenuse osutajatega, kes vastavad käesolevas seaduses ja selle alusel sätestatud nõuetele ning halduskoostöö seaduses sätestatud nõuetele ja kelle osutatav teenus vastab käesoleva seadusega ning selle alusel ja rahvatervise seaduse alusel kehtestatud nõuetele, kolme kuu jooksul pärast iga-aastase riigieelarve seaduse väljakuulutamist. Kui Sotsiaalkindlustusamet avaldab kalendriaasta jooksul lisateate lepingu sõlmimise kavatsuse kohta, sõlmib ta kolme kuu jooksul pärast lisateate avaldamist raamlepingu erihoolekandeteenuse osutajatega, kes vastavad käesolevas seaduses ja selle alusel sätestatud nõuetele ning halduskoostöö seaduses sätestatud nõuetele ja kelle osutatav teenus vastab käesoleva seadusega ning selle alusel ja rahvatervise seaduse alusel kehtestatud nõuetele. [RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(28) Kuni 2009. aasta 31. detsembrini võib Sotsiaalkindlustusamet keelduda teenuse osutajaga raamlepingu sõlmimisest lisaks käesoleva seaduse § 11²⁴ lõike 8 punktis 2 nimetatud juhtudele, kui teenuse osutaja või tema osutatav erihoolekandeteenus ei vasta käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud nõuetele või halduskoostöö seaduses kehtestatud nõuetele.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(29) Sotsiaalkindlustusamet võib sõltuvalt rikkumise raskusest väljastada teenuse osutajale, kes 2009. aasta 1. jaanuari seisuga osutab erihoolekandeteenuks ja kellele on tehtud ettekirjutus erihoolekandeteenuse osutamise, sealhulgas selleks kasutatavate ruumide kohta, tegevusloa, kui teenuse osutaja on koostanud kirjaliku kava ettekirjutuse täitmiseks selles märgitud tähtajaks. Sotsiaalkindlustusamet võib anda teenuse osutajale tegevusloa kaheks aastaks.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(30) Lisaks käesoleva seaduse § 11²⁵ lõikes 1 nimetatud isikule osutab erihoolekandeteenuse osutaja raamlepingu alusel teenust kuni käesoleva paragrahvi lõikes 24 sätestatud tähtpäevadeni:

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

1) isikule, kes pöördub teenuse osutaja poole enne 2008. aasta 14. jaanuari väljastatud maavalitsuse, rehabilitatsiooniteenuse osutaja või psühhiaatri suunamiskirjaga ja

2) isikule, kellele teenuse osutaja alustas käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴ või 1⁵ nimetatud teenuse või ööpäevaringse hooldamise teenuse, ööpäevaringse tugevdatud toetusega hooldamise teenuse või ööpäevaringse tugevdatud järelevalvega hooldamise teenuse osutamist enne 2009. aasta 1. jaanuari.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(31) Lisaks käesoleva seaduse § 11²⁵ lõikes 1 nimetatud isikule osutatud teenuse eest kohustub Sotsiaalkindlustusamet raamlepinguga hüvitama teenuse osutajale teenuse osutamise kulud iga kuu esitatud arvete alusel Vabariigi Valitsuse poolt käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 5 alusel kehtestatud maksimaalse maksumuse ulatuses, kuid mitte rohkem kui arvel märgitud ulatuses, kui teenust osutati käesoleva paragrahvi lõikes 24 nimetatud isikutele ning osutatud teenus vastas käesolevas seaduses sätestatud nõuetele.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(32) Lisaks käesoleva seaduse § 11³⁴ lõikes 1 sätestatule võib kuni 2014. aasta 31. detsembrini erihoolekandeteenust osutada tegevusjuhendaja, kellel on vähemalt põhiharidus ja kes on registreerunud käesoleva seaduse § 11³⁴ lõike 1 punktis 1 nimetatud 260-tunnisele koolitusele ning kes vastab nimetatud paragrahvi lõikes 2 kehtestatud nõudele.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(33) Käesoleva seaduse § 11³⁴ lõiget 3 rakendatakse alates 2015. aasta 1. jaanuarist.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(34) Kuni 2014. aasta 31. detsembrini võib teenust kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule osutada lisaks käesoleva seaduse § 11³⁴ lõike 4 punktis 1 nimetatud tegevusjuhendajale tegevusjuhendaja, kes vastab vähemalt ühele nimetatud paragrahvi lõikes 1 kehtestatud nõudele, lõikes 2 kehtestatud nõudele ning kes on registreerunud sotsiaalministri poolt käesoleva seaduse § 11³⁴ lõike 5 alusel kehtestatud kava kohasele täienduskoolitusele tööks suurema ohtlikkustmehga isikutega.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(35) Kuni 2014. aasta 31. detsembrini võib teenust sügava liitpuudega või ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikule osutada lisaks käesoleva seaduse § 11³⁴ lõike 4 punktis 2 nimetatud tegevusjuhendajale tegevusjuhendaja, kes vastab vähemalt ühele nimetatud paragrahvi lõikes 1 kehtestatud nõudele, lõikes 2 kehtestatud nõudele ning kes on registreerunud sotsiaalministri poolt käesoleva seaduse § 11³⁴ lõike 5 alusel kehtestatud kava kohasele täienduskoolitusele tööks sügava liitpuudega või ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikutega.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(36) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja peab tagama käesoleva seaduse §-s 11⁵¹ nimetatud iseseisva õendusabi kättesaadavuse kohustuse täitmise sätestatud mahus hiljemalt 2010. aasta 1. jaanuariks.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(37) Kuni 2014. aasta 31. detsembrini võib ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja, kes osutab teenust sügava liitpuudega isikule või ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikule või kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule, tagada õendusabi kättesaadavuse käesoleva seaduse § 11⁵¹ lõigetes 4 ja 5 sätestatud mahus muu õenduse eriala kui vaimse tervise või psühhiaatria eriala omandanud õe poolt.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(38) Kuni 2014. aasta 31. detsembrini peab ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja tagama 30 teenust saava isiku kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohalolu ning lisaks vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohalolu 30 teenust saava isiku kohta päevasel ja öhtusel ajal.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(39) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega või sügava liitpuudega psüühikahäirega isikule, peab kuni 2014. aasta 31. detsembrini teenuse osutaja tagama 15 teenust saava ebastabiilse remissiooniga psüühikahäirega või sügava liitpuudega psüühikahäirega isiku kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohalolu ning lisaks vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohalolu 15 teenust saava ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega või sügava liitpuudega psüühikahäirega isiku kohta päevasel ja öhtusel ajal.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(40) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule, peab kuni 2014. aasta 31. detsembrini teenuse osutaja tagama 20 teenust saava kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohalolu ning lisaks vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohalolu 20 teenust saava kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku kohta päevasel ja öhtusel ajal.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]